

Yeremi **Nabi Yeremi Alaa Falan Naxan** **Sebe**

Nabi Yeremi keden peen nan tin Alaa fala xɔdɛxɛne raliyɛ yamaan ma a waxatini Yerusalɛn yi, hali muxune birin to keli a xili ma. Yeremi mɔn yi foningeyani waxatin naxan yi, Ala yi a findi a fala raliin na Yerusalɛn taani (Yeremi 1.4-9) fɔ ɲɛɛ kɛmɛ sennin ɲɛɛ mɔxɔɲɛn nun sennin ɲɔxɔn benun Marigi Yesu xa bari waxatin naxan yi, Yuda mangan Yosiyaa mangayaan waxatini. A lu nɛn na wanli ɲɛɛ tonge naanin bun ma. Na waxatine yi lu sigɛ xɔdɛxɛ.

Asiriya kaane nan sɛnbɛ yi gbo na rabilinna siyane birin xa nun. Koni, Yeremi waxatini, e yi e gi fɔlɔ Babilɔn kaane sɛnbɛn bun. Yuda mangan Yosiyaa fan kata na nin, a yi Isirayila yamanan yire fonna ndee tongo yaxune bata yi dɛnaxanye suxu yɛngɛni nun. Koni ɲɛɛ kɛmɛ sennin ɲɛɛ solomanaanin benun Marigi Yesu xa bari, Misiran mangan sofa ganla nde rasiga nɛn Asiriya yamanan malideni Babilɔn kaane yɛngɛdeni. Yosiyaa to wa ne yɛngɛ feni, e yi a faxa. (Taruxune Firinden 35.20-24) Misiran kaane yi Yosiyaa dii xɛmɛn xali, e yi Yehoyakimi findi mangan na a funfuni. (Taruxune Firinden 36.4-5) ɲɛɛ kɛmɛ suulun ɲɛɛ tonge solomanaanin e nun solofere benun Marigi Yesu xa bari, Babilɔn kaane yi fa Yerusalɛn taan yɛngɛdeni, e yi yamaan fɔxɔ kedenna suxu, e siga e ra e nun e mangan Yoyakin, naxan yi baxi tideni a baba Yehoyakimi funfuni. (Mangane

Firinden 24.10-12) E yi Sedeki findi Yuda mangan na. Manga kobi senbetare kanna nan yi a ra. Donxen na, a yi a yete lu muruteni Babilon kaane xili ma. (Taruxune Firinden 36.13) Na feen yi naxu ayi. Babilon mangana ganla yi Yerusalen taan nabilin jee keden benun e xa taan suxu yengeni, jee keme suulun jee tonge solomasexe e nun solofere benun Marigi Yesu xa bari. E yi Manga Sedeki suxu, e yi Ala Batu Banxin gan, e siga yamaan muxu kendene ra e yii konyiyani. (Taruxune Firinden 36.17-21)

Babilon kaane yi Gedali doko yamana kanna ra, koni e keli xanbini menni, muxune yi a faxa. Yuda muxu mafutuxuluxine yi e gi, e sa doko Misiran yamanani. Ne yi Nabi Yeremi xali e xon, a sa faxa menni.

Nabi Yeremi a kawandini, a yamaan nakolon nen a fo e xa xete Ala ma alogo e xa tanga gbalon ma. Yamaan yi lu e se Misiran kaane fari alogo e xa e mali Babilon kaane yengedeni. Nabi Yeremi yi a fala, a e mi lan e xa na liga, fo e xa tin Babilon mangane non nan ma e yulubin saranna ra. Na ma, e yi a fala a Yeremi bata sa yaxune fari, e yi a naxankata. Anu, a yi a yamaan xanuxi han! A a dunuɓa yi gidin liga na fe firinna torɓaan kui, Ala xeraya xodexen naxan so a yii, e nun xanun-tenyaan naxan yi a boɓeni lan a yama torɓxin ma. Na nan a liga, a yi lu a mawuge Ala xa. Na feen sebexi Yeremi 11.18 han 12.6 e nun 15.10-21 nun 17.14-18 nun 18.18-23 nun 20.7-18 kui.

Koni ba a yamaan halagi feen na a naxan toxi fe e tinxintareyana fe ra, a mon marakisina nde toma e yee ra, naxan findixi layiri nenen na naxan

mɔn sa xidima e nun Ala tagi. (Yeremi 31) Marigi Yesu layiri nenɛn nan ma fe falaxi nayi fayida jɛɛ kemɛ sennin benun a xa bari. Na feen sebɛxi Heburune 8.8-12 kui.

Yeremi sora 2 han a mɔxɔjɛn nun naanindeni, nabina kawandine fɛsɛfɛsɛxi mɛnne nin. Yeremi sora 25 fɔlɔn na, Yeremi a kawandine fala yisoxin sebɛxi mɛnna nin. Sora 26 han a tonge naanin nun suulundeni, ne Yeremi a taruxuna ndee sebɛxi. Sora 46 han a tonge suulun nun kedendeni, ne kawandin nan bama lan siya xɔjɛne ma. Sora tonge suulun nun firinden findixi taruxun nan na, lan Yerusalɛn suxu feen nun a kala feen ma.

Marigi Yesu misalixi kawandi ba tinxinxi jaxankataxin Yeremi nan ma. (Matiyu 16.14) Marigi Yesu nan a falaxi a Nabi Yeremi layiri nenɛn naxan ma fe falaxi, a a tan nan na falan nakamalima, a yi na layiri nenɛn xidi a yetɛ wunla xɔn. Na feen sebɛxi Luka 22.20 nun Kɔrɛnti Singena 11.25 kui.

¹ Yeremi a falan ni ito ra, Xiliki a dii xɛmɛna, saraxaralina nde Anatɔti taani Bunyamin yamanani.

² Alatala falan ti nɛn a xa Yuda mangana Amɔn ma dii xɛmɛn Yosiyaa mangayaan jɛɛ fu nun saxandeni.

³ A mɔn yi falan ti a xa Yuda mangan Yosiyaa dii xɛmɛn Yehoyakimi a mangayaan waxatini han Yosiyaa dii xɛmɛn Sedeki a mangayaan jɛɛ fu nun kedenden kike suulundeni. Yerusalɛn kaane suxu waxatin nan yi na ra.

Nabi Yeremi xili fena Ala xɔn

⁴ Alatala yi falan ti n xa, a naxa,

⁵ “Benun i nga xa fudikan i ra,
n yi i kolon.

Benun a xa i bari,
n bata yi i sugandi,
n bata yi i findi nabiin na siyane xa.”

⁶ N yi a yabi, n naxa, “Ee! Marigina, Alatala!
N mi fatan falan tiyε, bayo banxulan n̄ɔrɛn nan n
na.”

⁷ Alatala yi a fala n xa, a naxa,
“I nama a fala,
‘Banxulan n̄ɔrɛn nan n na’
bayo i sigama n̄ɛn muxune birin ma,
n na i rasigama naxanye ma,
n na naxan yo fala i xa,
i yi na fala.

⁸ I nama gaxu e yεε ra,
amasɔɔ, n na i fɔxɔ ra,
n ni i xunbama n̄ɛn.”
Alatalaa falan nan na ra.

⁹ Na xanbi ra, Alatala yi a yiin sa n d̄ɛɛn ma.
Alatala yi a fala n xa, a naxa, “N bata n ma falan
sa i d̄ɛ.

¹⁰ N bata i dɔxɔ siyane nun mangane xun na to,
alogo i xa e fe kala, i e rabira, i e halagi, i e raxɔri, i
mɔn yi e ti, i yi e xɔn bitin.”

¹¹ Alatala yi falan ti n xa, a naxa, “Yeremi, i
nanse toma?” N yi a yabi, n naxa, “N na Amandi
wudi yiin nan toma.” *

¹² Alatala yi falan ti n xa, a naxa, “I bata a to ki
fapi, bayo n yengi n ma falan xɔn, n yi a rakamali.”

* **1:11: Amandi wudin** xinla bunna n̄ɛɛn fa fala “I yengi dɔxɔ a
xɔn.”

13 Alatala mən yi falan ti n xa, a naxa, “I nanse toma?” N yi a yabi, n naxa, “N tunden nan toma a ramine sogeteden kəmenna binni.”

14 Alatala yi a fala n xa, a naxa,
“Gbalon sa kelima kəmenna binna nin,
siga yamanan birin yi.

15 Bayo n fama nən kəmenna binna yamanane
birin maxilideni,
e yi fa,
e birin yi fa e manga gbɛɛne dɔxɔ Yerusalɛn so
ɔɛne ra,
taan makantan yinne nun Yuda taane birin xili
ma,”

Alatalaa falan nan na ra.

16 A mən yi a fala, a naxa,
“N na e makitima nən,
lan e fe ɲaxine birin ma,
bayo e bata n nabɛɲin,
e yi wusulanna gan ala gbɛtɛne xa,
e yi e xinbi sin e ala rafalaxine bun.

17 I tan xa keli, i tagi xidi,
n yamarin naxanye birin soxi i yii,
i yi ne birin nali e ma.
I nama gaxu e yɛɛ ra,
alogo n nama i ragaxu e yɛɛ ra.

18 Fɔlɔ to ma,
n bata i dɔxɔ yamanan birin xun na
alo taa makantanxina,
alo wure sɛnbɛtɛnna,
alo yinna sula daxina,
Yuda mangane nun a kuntigine nun
saraxaraline nun yamanan muxune birin xili ma.

19 E i yɛngɛma nən, koni e mi i nɔma,

bayo n ni i fɔxɔ ra, n yi i kantani,”
Alatalaa falan nan na ra.

2

Isirayila yamana fe naxina

¹ Alatala yi falan ti n xa, a naxa,
² “Sa falani ito ti Yerusalɛn kaane xa,
i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi,
a naxa: N bata n miri ε ma
ε yi kii naxan yi ε foningeyaan xanuntenyani.
N yi rafan ε ma alo naxalandi futuxina.
ε yi bira n fɔxɔ ra tonbonni,
ε yi n fɔxɔ ra bɔxɔ xareni.
³ Isirayila kaane yi rasarijanxi Alatala xa.
E yi findixi a se bogi singen nan na,
naxan yo na yi e don,
na feen yi saran e ra,
gbalon yi godo na kanna ma.’ ”
Alatalaa falan nan na ra.
⁴ ε tuli mati Alatalaa falan na,
Yaxuba yixεtεne,
ε tan, Isirayila yamaan denbayane birin!
⁵ Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“ε benbane tinxintareyaan mundun toxi n yi,
naxan a ligaxi
e yi makuya n na?
E biraxi suxure fufafune fɔxɔ ra,
e yεtεn yi findi fufafune ra.
⁶ E mi a fala, e naxa,
‘Alatala minen?
A bata nxu ramini Misiran yi,
a fa nxu ra tonbonni,
bɔxɔ xaren folon gbo dɛnaxan yi,
naxan luma tuletareyaan nun dimi gbeeni,

muxu yo mi danguma denaxan yi,
muxu yo mi dɔxi denaxan yi.'

⁷ N bata fa ε ra yamana faɲini
alogo ε xa wudi bogi faɲine don.

Koni, ε bata fa,
ε fa n ma yamanan naxɔsi
ε yi n kεεn findi se xɔsixin na.

⁸ Saraxaraline mi a fala,
e naxa, 'Alatala minεn?'
Sariya kanne fan mi n kolon,
kuntigine muruteɣi n xili ma,
nabine yi lu Baali a fe fale,
e biraxi suxure fufafune fɔxɔ ra.

⁹ Nanara, n mɔn ε makitima nεn,
n yi ε mamandenne makiti."

Alatalaa falan nan na ra.

¹⁰ A mɔn yi a fala, a naxa,
"E siga fɔxɔ ige tagi bɔxɔn Sipiri yi,
ε sa a mato!
E xεrane rasiga Kedari bɔnsɔnna yamanani,
e xa sa na rakɔrɔsi ki faɲi,
ε a mato xa na fe sifan ligama na!

¹¹ Yamana nde a alane masaraxi ba?
Hali e to mi findixi ala kεndεne ra.
Koni, n ma yamaan tan bata a binyen masara
suxure fufafune ra.

¹² Kore xɔnna xa sunu
lan na ma,
a xa kutun, a yi xara."
Alatalaa falan nan na ra.

¹³ A mɔn yi a fala, a naxa,
"N ma yamaan bata yulubi firin tongo.
E bata e mε n na,

n tan naxan findixi siimaya ige tigin na,
 e yi sa e gbee ige ramaradene rafala,
 naxanye yibaxi, e minima.

14 Isirayila kaane bata findi konyine ra iki ba?

Hanma e barixi konyiyaan nin ba?

Nanfera e findixi se tongo daxine ra?

15 Yatane kelima e xili ma,

e wurundunma e xili ma,

e yi e baxan naxari,

muxu mi fa e taa ganxine yi sanan.

16 Hali Nofi kaane nun Tapanese kaane non
 sotoma e xun na.

17 Na birin mi ligaxi e ra naxi ba,

bayo e bata e me Alatala ra, e Ala,

a yi e tima kira fadin xan ma waxatin naxan yete
 yi?

18 E fa sigan nanfera Misiran yi iki?

E sigama Nila baa igen nan mindeyi?

E sigan nanfera Asiriya yi?

E sigama Efirati baa igen nan mindeyi ba?

19 E saren xa fi e fe paxin na,

e yanfantenyaan yi xete e ma.

E a mato!

E yi a kolon a fe paxin na ra,

naxan xal e ra.

E bata e me Alatala ra, e Ala,

gaxu yo mi lu e yi n tan yete ra.”

Marigina Alatala Senben Birin Kanna falan nan na
 ra.

20 A man yi a fala, a naxa,

“To mi na ra,

e murutaxi n xili ma,

e yi en tagin kala,

ε yi a fala, ε naxa,
 ‘Nxu bata mini konyiyani!’
 Ε yi suxurene batu geya matexine birin fari,
 e nun wudi gbeene birin bun!
 Na luxi nen
 alo yalunyana Ala yεε ra yi.*
 21 N bata yi ε rasabati
 alo manpa bili fajin naxan kende.
 Nanfera ε masaraxi,
 ε findi manpa bili kalaxin na?
 22 Hali ε ε maxa libin na,
 ε yi ε maxa safun wuyaxi ra,
 ε hakene luma nen n yetagi.”
 Marigina Alatalaa falan nan na ra.

23 A mən yi a fala, a naxa,
 “Nanfera ε a falama, ε naxa,
 ‘N mi xəsixi, n mi Baali batuxi?’
 Ε funfune mato lanbanni,
 ε xa a kolon ε naxan nabaxi,
 alo ɲɔgɔmɛn naxan a masiga tima na xun xɔn.
 24 Ε luxi nen alo burunna sofali gilɛn
 naxan darixi tonbonna ra naxan sigama
 alogo e nun a xεmɛne xa sa kafu.
 Nde nɔε a raxεtε?
 Naxanye birin a fenma,
 ne nama e yetε yixadan,
 bayo e a toma nen a waxatini.

* **2:20:** Suxure batun luxi alo **yalunyana** bayo Ala nun a yamaan bata layirin xidi alo futun xidima kii naxan yi. Na kui, Ala a yamaan masuxuma alo xεmɛna a ɲaxanla masuxuma kii naxan yi. A yamaan na se gbεtε batu ba Ala ra, e bata a yanfa nayi alo ɲaxanla na a xεmɛn yanfa yalunyaan xɔn.

25 Ε a liga ε yeren ma,
 alogo ε nama xadan,
 ε san yigenla yi lu,
 min xɔnla yi ε suxu!
 Koni ε yi a fala,
 ε naxa, ‘A mi lanɲε!
 Bayo ala xɔɲεne rafan nxu ma,
 nxu waxi bira feni e fɔxɔ ra.’

26 Isirayila yamaan yagixi,
 alo muɲaden na suxu a yagi,
 e nun e mangane nun e kuntigine
 nun e saraxaraline nun e nabine,
 27 e tan naxanye a falama wudin ma,
 e naxa, ‘Nxu fafe nan i ra!’
 E a fala gεmεn xa, e naxa,
 ‘I tan nan nxu barixi!’
 E bata e xun xanbi so n yi,
 e mi e yεtagin tixi n xa,
 koni, e nεma tɔrɔni,
 e naxa, ‘Keli, i nxu mali!’

28 Nayi, ε alane minεn,
 ε naxanye rafalaxi ε yεtε xa?
 E xa keli,
 xa e nɔε ε rakise ε tɔrɔ waxatini!
 Yuda kaane, ε gbee alane wuya
 alo ε taane.

29 Nanfera ε ε mawugama n fari?
 Ε birin bata murutε n xili ma,”
 Alatalaa falan nan na ra.

30 A mɔn yi a fala, a naxa,
 “N bata ε diine ratɔrɔn fuuni,

e mi tinxi xurε,
 ε yeεna silanfanna bata nabine faxa,†
 alo yatan naxan halagin tima.

³¹ Ε tan, iki muxune,
 ε Alatalaa falan yate!

N findi nεn tonbonna ra Isirayila xa ba
 hanma dimi yamanana?

Nanfera n ma yamana a falama,
 e naxa, ‘Nxu bata xεrεya,
 nxu mi waxi xεte feni i ma’?

³² Sungutunna jinanηε a tunla sone ma ba?
 Naxalandin jinanηε a futu dugi tagi xidin ma ba?
 Anu, n ma yamaan bata jinan n xεn
 xabu waxati xunkuye.

³³ Ε fatan sigε ε yangane fendeni!‡
 Hali naxanla naxan naxu e birin xa,
 ε mεn nεε na xaranηε nεn yanfantenyaan ma.

³⁴ Sεntare yiigelitεne niin wunla bata sa ε dugi
 lenbene ma,
 ε naxanye faxaxi
 alo ε e lixi ε banxin dεen kale.
 Koni hali na birin,

³⁵ ε naxa,
 ‘Sεntaren nan nxu tan na!
 A xa ba xεlεxi nxu ma.’

Bayo, ε bata a fala
 a ε mi yulubi ligaxi,
 n na ε kitima nεn.

³⁶ Nanfera ε kiraan masarama xulen?
 Ε yagima nεn Misiran kaane yeε ra,
 alo ε yagixi Asiriya kaane yeε ra kii naxan yi.

† **2:30: Silanfanna:** Sofane yeεngeso deεεmana. ‡ **2:33:** Naxanla a xεmεn yanfama a **yangane** xεn kii naxan yi, Isirayila kaane fan bata Ala yanfa e suxurene xεn na kiini.

37 Ɛ minima nɛn mɛnna fan yi,
 ɛ yiine saxi ɛ xun ma yagini
 bayo naxanye ɛ malima,
 Alatala a mɛma nɛn ne ra,
 ɛ mi nɔɔn sɔtɔma e xɔn.”

3

Isirayilaa suxure batu feen luxi nɛn alo yalunya

¹ Ala yi a fala, a naxa,
 “Xa muxuna nde a mɛ a ɲaxanla ra,
 na ɲaxanla yi sa dɔxɔ xɛmɛ gbɛtɛ xɔn,
 na xɛmɛn mɔn na ɲaxanla fɛɲɛ ba?
 Na mi findɛ fe xɔsixin na yamanani ba?
 Ɛ tan bata suxure wuyaxi batu,
 naxanye luxi n yɛɛ ra yi
 alo ɛ yangane,
 ɛ tan mɔn nɔɛ xɛtɛ n tan ma ba?”
 Alatalaa falan nan na ra.

² A mɔn yi a fala, a naxa,
 “Ɛ yɛɛn ti geyane ra,
 yiren mundun na
 ɛ mi ala gbɛtɛne batuxi dɛnaxan yi?
 Ɛ yi dɔxi nɛn kira xunne ma
 alo ɲaxanla naxan a yangane legedenma,
 alo sigatine tonbonni.
 Ɛ bata yamanan naxɔsi
 ɛ fe ɲaxine nun ɛ yalunya suxurene xɔn.

³ Nayi, n mi tinxi tulɛn yi fa,
 ɲɛmɛn tulɛn mi faxi.
 Koni, ɛ yɛtagin luxi alo yalundena,
 ɛ tondima ɛ tiyɛ ɛ yagi feen na.

⁴ Iki, ε n xili,
 ε naxa, 'N fafe!
 I tan nan yi nxu xɔyin na
 nxu dii ɲɔɛ waxatini!
⁵ I luma xɔɔxi nxu ma
 han waxatin mundun yi?
 I luyε xɔɔxi ba han habadan?"
 E yi na nan falama,
 koni, ε mɔn yi fe ɲaxin sifan birin ligama."

Isirayilaa tinxintareyaan nun Yudaa yanfantenyana

⁶ Alatala yi a fala n xa Manga Yosiyaa waxatini,
 a naxa, "I bata a to Isirayila kaane naxan ligaxi?
 E bata siga geyane birin fari e nun wudi gbeene
 birin bun, e sa kidene batu mɛnne yi alo yalunden
 naxan yanga wuyaxin suxi.

⁷ N yi laxi a ra nun, e yelin xanbini feni ito birin
 ligε, e xun xεtεma nɛn n ma. Koni, e mi e xun xεtεxi.
 Na ma, Isirayila magilɛn Yuda yanfantenna fan yi
 na to.

⁸ Hali n to n mɛxi Isirayila ra a yalunyane fe
 ra, n yi e ramε futu kala kɛdin so e yii, koni Yuda
 yanfantenna mi gaxuxi. Yuda kaane fan siga nɛn
 e sa suxurene batu alo yalunyana.

⁹ E yalunya kunfa gbeeni, Isirayila kaane bata
 yamanan naxɔsi, e yi yalunyaan liga e to e suxure
 gεmε daxine nun e suxure wudi daxine batu.

¹⁰ Koni hali na birin, Yuda kaane mi e xun xεtεxi
 n ma e bɔɲɛn birin na, e yi wulen nan falama,"
 Alatalaa falan nan na ra.

¹¹ Alatala mɔn yi a fala n xa, a naxa, "Isirayi-
 laa tinxintareyani, a tinxin dangu Yudaa yanfan-
 tenna xa.

12 Siga, i sa falani itoe ti sogeteden kòmenna ma,
 i naxa,
 ‘Alatalaa falan ni ito ra.
 Isirayila tinxintarena,
 ε xun xετε!
 N mi fa naxuma ε ra sònòn,
 bayo n tinxin,
 n mi luma xòlòxi habadan.
 Alatalaa falan nan na ra.
 13 Ε ti ε hakene ra tun,
 bayo ε murutεxi Alatala nan xili ma, ε Ala.
 Ε yi ala xòpene batu wudi gbeene birin bun,
 ε mi ε tuli mati n na.’ ”
 Alatalaa falan nan na ra.

14 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Dii murutεxine, ε xετε n ma, bayo n tan nan ε kanna ra. N muxu keden sugandima nen taana nde yi, n yi muxu firin sugandi denbayana nde yi, n siga ε ra Siyon taani.

15 N yi yεεratine so ε yii naxanye bòpεν luxi alo n bòpεna, e yi lu ε xun na xaxilimayaan nun fe kolonni.”

16 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Ε na wuya ayi waxatin naxan yi yamanani, Alatalaa Layiri Kankirana* fe mi fa falama na waxatini, muxune mi fa e mirima na ma sònòn. A fe mi fa falama, a fe mi fa kolonma nayi, gbετεye mi rafalama.

17 Na waxatini, a falama nen Yerusalen taan ma, a Alatalaa manga gbεδεna. Siyane birin fama nen a ma Alatala xinli Yerusalen yi. Nayi, e mi fa birama e bòpε yi fe naxine fòxò ra sònòn e tengbesenyani.”

* **3:16: 3.16Layiri Kankirana** fe mòn seβexi Xòpəyaan 25.10-22 kui.

18 “Na lɔxɔne yi, Yuda muxune nun Isirayila yamaan sigan tima nen e bode xɔn. E birin mɔn yi fa sa keli sogeteden kɔmenna yamanani, e fa yamanani n denaxan so e benbane yii e keɛn na.”

Yamaan xεε fena

19 Ala mɔn yi a fala,
a naxa, “N mirixi a ma a
n xa ε yate n ma diine ra,
n yi bɔxɔ fajin fi ε ma,
denaxan fan dangu siyane birin keɛn na.
N yi laxi a ra

a ε n xilima nen fafe,
ε mi fa ε xun xanbi soma n yi.

20 Anu, ε bata n yanfa,
ε tan Isirayila yamana
alo naxalan yalunxina a xεmɛn yanfama kii naxan
yi!”

Alatalaa falan nan na ra.

21 Ala mɔn yi a fala, a naxa,
“Xuina nde minima geyane fari,
Isirayila kaane mayandi xuine.
E wugama bayo e bata kiraan bejin,
e bata ninan Alatala xɔn, e Ala.

22 Muxu murutεxine,
ε xun xεε,
n na ε furene dandanma nen.”

Muxune yi a yabi, e naxa,
“Nxu tan ni i ra, nxu bata fa i ma,
bayo i tan nan Alatala ra, nxɔ Ala.

23 Nɔndin na a ra,
xuiin naxanye minima geyane ma kidene yi,

wulen nan ne ra.
 Nɔndin na a ra,
 Isirayila marakisin sɔtɔma Alatala nan yii, nxɔ Ala.
²⁴ Yagin bata nxu benbane wanla kala
 xabu nxu dii jɔrɛ waxatini,
 e nun e xuruse xunxurine nun e jingene
 nun e dii xɛmɛne nun e dii tɛmɛne.
²⁵ Nxɔ yagin nan findixi nxu sa seen na,
 nxɔ marafɛyaan yi findi nxɔ bitinganna ra,
 bayo nxu bata yulubin sɔtɔ Alatala ra, nxɔ Ala,
 nxu nun nxu benbane,
 keli nxu dii jɔrɛ waxatin ma han to,
 nxu mi nxu tuli mati Alatala xuiin na, nxɔ Alaa.”

4

¹ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
 “Isirayila kaane,
 xa ε xun xɛtɛ n ma,
 xa ε xɛtɛ n ma,
 xa ε ε suxurene ba n yɛtagi,
 xa ε ba sigɛ na xun xɔn,
² xa ε kɔlɔ n tan habadan Alatala yi,
 jɔndin nun kiti kɛndɛn nun tinxinni,
 nayi, siyane duban sɔtɔma nɛn n tan Ala ra,
 e yi e kanba n yi.”
³ Amasɔtɔ Alatala ito nan falaxi Yuda bɔnsɔnna
 muxune nun Yerusalɛn kaane xa, a naxa,
 “E xɛ nɛnɛne sɛgɛ,
 ε nama sansiin si janle tagi.
⁴ E kafiri bɔjɛne xa sarijan
 alo dɛnkɛlyataren na tubi Alatala ma,
 a banxulan,
 ε tan Yuda bɔnsɔnna muxune nun Yerusalɛn
 kaane,

ε tubi
 alogo n ma xɔlɔn nama godo ε ma
 ε kɛwali ɲaxine fe ra
 alo tɛɛn naxan halagin tima
 naxan mi nɔɛ ratuyɛ.”

Yaxune fama

⁵ “Ɛ falani ito rali Yuda yamanani,
 ε yi a rawanga Yerusalɛn taani,
 ε naxa, ‘Ɛ xɔtaan fe yamanan birin yi!’
 Ɛ a fala ε xuini texin na,
 ε naxa, ‘Ɛ malan, en na en gi,
 sa so taa makantanxine yi!’
⁶ Ɛ yɛngɛn taxamasenni te Siyon kaane xa!
 Ɛ gi, ε nama ε ti de!
 Bayo n gbalon nun halagi gbeen nafama nɛn
 sa keli sogeteden kɔmɛnna ma.”
⁷ Yatan bata mini a yinla ra!
 Muxun naxan yamanane halagima,
 na bata kiraan suxu.
 A bata mini a konni,
 a xa fa ε yamanan kala,
 a ε taane raxɔri,
 muxu yo mi fa lu e yi.
⁸ Nanara, ε kasa bɛnbɛli dugine so sununi,
 ε wuga, ε gbelegbele,
 bayo en mi tangama Alatalaa xɔlɔ gbeen ma.

⁹ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
 “Na lɔxɔni,
 mangan nun kuntigine tunnaxɔlɔma e ma nɛn,
 saraxaraline yi yigitɛgɛ.
 Nabine yi kabɛ.”

10 Nayi, n yi a fala, n naxa,
 “Ee! Marigina, Alatala!
 I bata yamani ito nun Yerusalɛn kaane mayenden,
 i to a fala, i naxa,
 ‘Ɛ bɔɲɛ xunbenla sɔtɔma nɛn!’
 Anu, silanfanna yitɔnxi
 nxu kɛɛ raxaba xinla ma.”

11 Na waxatini, Ala a falama nɛn yamani ito nun
 Yerusalɛn kaane xa, a naxa,
 “Foye wolonna fama n ma yamaan ma
 keli geyane ma tonbonni,
 a mi fama se fintandeni,
 a mi se yɛbama.

12 Foye gbeen nan a ra
 naxan sa kelixi mɛnni n ma yamarin bun.
 Iki, n tan nan kitin sama n ma yamaan xili ma.”

13 Yamaan naxa, “A mato!
 Yaxune nan itoe ra,
 e tema alo kundana!
 E yɛngɛ so wontorone fama
 alo wuluwunla.
 E soone xulun singbinna xa.
 Gbalona en xa,
 bayo en naxɔrimatɔɔn ni i ra!”

14 Ala naxa, “Yerusalɛn kaane,
 ɛ fe ɲaxin ba ɛ bɔɲɛni,
 alogo ɛ xa kisi!
 Ɛ miriya ɲaxine ramarama ɛ yi
 han waxatin mundun?

15 Bayo, falana nde fama
 sa keli fɔ Dan yamanani,
 a halagin nan ma fe ralima
 sa keli Efirami geyane fari.

16 E siyane rakolon ito ma,
 ε a fala Yerusalen kaane xa, ε naxa,
 Sofa ganla fama sa keli yire makuyeni,
 e xa fa fu taane ma.
 E yenge so sonxoni tema Yuda taane xili ma.

17 E Yerusalen taan nabilinma nen yengeni
 alo xe kantanne,
 bayo a bata murute n xili ma.”

Alatalaa falan nan na ra.

18 E sigati kiin nun ε kewanle saren nan na ra.
 E fe xolen ni ito ra,
 a xolo mumε!
 A soma nen fo ε bojeni.

Yeremi a kuisanna lan gbalo famatɔɔn ma

19 N kuisanxi! N kuisanxi!
 N kutunma tɔɔyaan ma.

Kontɔfinla bata n bojeni li.

N bojen dinma,
 n mi noε n dunde!

Bayo n bata xɔtaan fe xuiin me,
 e nun yenge so sonxo xuine.

20 Fitina fena nde nεma raliye,
 gbete sa fama,

bayo halagin bata so yamanan birin yi.

N ma bubune birin bata kala,
 e nun n ma banxine birin sanja ma kedenni.

21 N yengen taxamasenna toma singanxi
 han waxatin mundun yi?

N xɔta xuiin mema
 han waxatin mundun yi?

22 Ala naxa,

“Xaxilitarene nan n ma yamaan na,
 e mi n kolon.

Dii kòmone nan e ra,
 xaxili yo mi e ma.
 E fatan fe jaxin nan tun ligε,
 e mi a kolon fe fajin nabama kii naxan yi.”

23 “N to n yeεn ti bɔxɔ xɔnna ra,
 a yitɔntareyaan nun a yigenla yi lu.
 N to n yeεn ti kore xɔnna ra,
 keɛnna yi jan a yi.

24 N to n yeεn ti geyane ra,
 e yi xuruxurun
 yire matexine birin yi yimaxa.

25 N to n yeεn ti e ra,
 muxu yo mi fa lu na,
 xɔline birin yi e gi.

26 N to n yeεn ti yamana sabatixin na,
 a yi findi tonbonna ra,
 a taane birin kalaxin yi lu
 n tan Alatala fitinaxin yeε ra
 n ma xɔlɔna fe ra.”

27 Bayo Alatala ito nan falaxi, a naxa,
 “Yamanan birin kalama nεn,
 koni n mi ε raxɔrima.

28 Na ma, bɔxɔ xɔnna sunuma nεn,
 kore xɔnna fan yi yifɔrɔ,
 bayo n na a fala nεn,
 n mi fa nimisama.
 N bata a feen nagidi,
 n mi fa xεtεma a fɔxɔ ra.”

Yerusalɛn luma nεn halagin bun

29 Taan muxune birin e gima nεn
 soo ragine nun xalimakuli wonle fa xuiin bun,

muxuna ndee yi sa e luxun jansanne yi,
 ndee yi so gεmε gbeene longonna ra,
 taan nabejinxin yi lu a yeε ma.
 Muxu yo mi fa luma a yi.

³⁰ E tan naxan ma taa kalaxi,
 ε fa nanse ligama?
 E fa dugi mamiloxine ragode ε ma ba,
 ε yi xεma maxidi seene so,
 ε ε yeεtagine yitɔn?
 Siyaan naxanye yi ε rakunfama
 alo ε yangane,
 ε mi fa rafa ne ma!
 E waxi ε faxa feni.

³¹ Bayo, n gbelegbele xuina nde mεma
 alo jaxanla nεma dii barini,
 e nun kutun xuina
 alo jaxanla nεma a dii singen barε.
 Siyon kaane nan xui ne ra,
 e kutunma,
 e yiine yibandunma,
 e yi a fala, e naxa,
 “Gbalona nxu xa!
 Muxu faxane nxu niin bamatɔn ni i ra.”

5

Mayifuna Yerusalen yi

¹ “Siga Yerusalen kirane xɔn,
 i a rakɔrɔsi ki fajɪ,
 i a feene fεsεfεsε.
 I a yirene birin yito.
 Xa i muxu keden peen to
 naxan tinxinna nun jɔndin fɔxɔ ra,
 n dijama nen Yerusalen kaane ma na yi.

² Hali e na a fala, e naxa,

‘N bata n kɔlɔ habadan Alatala yi!’
e kɔlɔma wulen nan fari.”

³ Alatala, i mi lannaya muxun xan fenma ba?

I bata e ɲaxankata,
koni e mi fe kolonxi ayi,
i wa nɛn e raxɔri feni,
koni e mi xurun sɔtɔxi na yi.

E ye xɔdɔxɔ alo fanyena,
e tondi e xun xɛtɛ i ma.

⁴ N yi n miri, n naxa,
“Yiigelitɔne nan ne ra,
e feene ligama xaxilitareyaan nin,
bayo e mi Alatalaa kiraan
nun e Alaa kiti saxine kolon.

⁵ N sigama nɛn yeɛratine fema,
n sa falan ti ne xa.
E tan Alatalaa kiraan kolon,
e nun Alaa kiti saxine.”

Koni, a li,
e tan fan birin bata murutɛ Ala ma,
e tondi xurɛ a bun.

⁶ Nanara, yatan minima fɔtɔnni,
a fu e ma.
Kankon kelima burunna ra,
a yi e yibɔ.

Narin dɔxɔma e yeɛ ra e taane dɛxɔn,
alogo naxan yo na mini,
a yi na yibɔ a dungin na.

Bayo, muxuni itoe Ala matandin bata gbo ayi,
e yanfantenyaan bata radangu ayi.

⁷ Ala yi a fala, a naxa,
“N diɲama ɛ ma di nayi?
ɛ diine bata e mɛ n na,

e yi e kəɫə alane yi
 naxanye mi ala yo ra.
 N tan nan yi e balon soma e yii,
 koni e yi yalunyaan naba,
 e birin yi e gi
 siga yalundene banxine yi.

⁸ E luxi nɛn alo soo xɛmɛ kɛndɛna,
 a nɛma wugɛ a gilɛn fɔxɔ ra,
 birin a lanfana ɲaxanla fɔxɔ ra.

⁹ N mi lan n xa e saran na fe sifane ra ba?
 N mi n gbeen ɲɔxɛ na yama sifan na ba?"

Alatalaa falan nan na ra.

¹⁰ “E te e nakɔ sansanne ra,
 e yi e rabira,

koni e nama e raxɔri!
 E wudi yiine ba e binle ma,
 bayo Alatala gbee mi fa e ra.

¹¹ Bayo, Yuda yamaan nun Isirayila yamaan bata
 n yanfa mumɛ!”

Alatalaa falan nan na ra.

¹² E bata e mɛ Alatala ra,
 e yi a fala, e naxa,

“A mi na!

Tɔrɔn mi fa fama en ma sɔnɔn,
 En mi fa yɛngɛn toma,
 en mi kamɛma.

¹³ Foyen nan tun nabine ra,

Ala mi falan tima e xɔn.

Nayi, e naxan falama,
 na xa e tan nan sɔtɔ.”

¹⁴ Nanara, Alatala,

Ala sɛnbɛn Birin Kanna ito nan falaxi,
 a naxa, “Bayo e bata na falan ti,

n bata n ma falan sa i tan Yeremi de,
falan naxan luxi alo tɛɛna,
yamani ito findima yegen nan na,
na tɛɛn naxan ganma.”

¹⁵ Alatalaa falan ni ito ra,
a naxa, “E tan Isirayila yamana,
n siyana nde rafama nɛn ε xili ma
sa keli yire makuyeni,
siya barakaxin nan a ra,
naxan na yi xabu waxati xunkuye,
ε mi naxan xui mɛma,
ε mi naxan ma falan yɛɛ toma.

¹⁶ E xalimakunle faxan tima han!
E muxune birin findixi sofa wɛkilɛxine nan na.

¹⁷ E fama ε se xabaxine nun ε donseene birin
naxɔrideni nɛn,
e nun ε dii xɛmɛne nun ε dii tɛmɛne,
e nun ε xuruse xunxurine nun a xungbene,
e nun ε manpa binle* nun ε xɔdɛ binle.
E yi ε taa makantanxine kala yɛngɛni
ε yigi saxi taan naxanye yi.”

¹⁸ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Koni hali na
waxatini, n mi ε raxɔrima fefe.

¹⁹ Nayi, muxune na maxɔdinna ti, e naxa, ‘Nan-
fera, Alatala, en ma Ala ito birin ligama en na?’ I
tan Yeremi yi e yabi, i naxa, ‘Bayo ε bata ε mɛ a ra.
E yi ala xɔɓɛne batu ε yamanani. Nayi, ε sa walima
nɛn xɔɓɛne xa yamana gbɛtɛni dɛnaxan mi findixi
ε konna ra.’ ”

Yamana murutɛna fe

²⁰ “E ito fala Yaxuba bɔnsɔnna muxune xa,

* **5:17:** Wudi binla nde na yi, mɛn kaane naxanye sima, e yi
naxanye bogi yitɔnma alo manpana e gbee kiini.

ε a fala Yuda yamanani, ε naxa,
 21 Ε tuli mati ito ra,
 ε tan yama xaxilitaren miritarena!
 Ε yeεne na,
 koni ε mi sese toma!
 Ε tunle na,
 koni ε mi sese mεma!
 22 Alatalaa falan ni ito ra.
 Ε mi gaxuma n yeε ra ba?
 Ε mi xuruxurunηε gaxuni n yeεtagi ba?
 N tan nan baan ηεmensinna findixi fɔxɔ igen
 danna ra,
 a mi nɔε naxan yigidε habadan.
 A walanne tema,
 koni e mi a nɔε,
 e xuxu xuiin minima,
 koni e mi danguma a ra.
 23 Koni yamani ito muxune tengbesen,
 e murutεxi e bɔηeni,
 e xun xanbi so, e siga.
 24 E mi e mirima, e naxa,
 ‘En xa gaxu Alatala yeε ra,
 en ma Ala,
 naxan tulen nafama a waxatini,
 tule singen nun tule dɔnxεna,
 naxan se xaba waxatine ragidixi en xa.’
 25 Ε hakεne nan ne baxi e kiini.
 Ε yulubine yi ε munanfanna kala.
 26 Bayo muxu ηaxine n ma yamaan ye,
 alo xɔli suxun naxanye xɔline mamεlenma,
 e lutine ratima muxune yeε ra.
 27 E banxine rafexi muxune se kansunxine ra
 alo xɔli suxun xɔli sa seen nafema kii naxan yi.

E findixi sɛnbɛmanɛ nun nafulu kanne ra na kii
nin.

28 E fatin bata fanɲɛ ayi,
e tuyanxi.

Dan yo mi e fe ɲaxine ma.

E mi kiridine xun mafalama kitini.

E nafunla sɔtɔma tun!

E mi tɔrɔ muxune xun mayɛngɛ kitine bolonma.

29 N mi lan

n xa e saran na fe sifane ra ba?

N mi n gbeen ɲɔxɛ na yama sifan na ba?"

Alatalaa falan nan na ra.

30 "Fe ɲaxin bata so yamanani
naxan magaxu mumɛ!

31 Nabine wule nabiya falane nan tima.

Saraxaraline nɔyaan ligama e yetɛ sɛnbɛn nan xɔn.

Anu, a rafan n ma yamaan ma na kiini.

Koni a raɲanna na a li,

ɛ nanse ligama nayi?"

6

Gbalon Yerusalɛn xili ma

1 Bunyamin bɔnsɔnna muxune, ɛ gi!

Ɛ keli Yerusalɛn yi!

Ɛ xɔtaan fe Tekowa taani!

Ɛ yɛngɛn taxamasenni te Beti-Hakeremi taani!

Bayo, gbalo gbeen fama

sa keli sogeteden kɔmɛnna ma,

halagi magaxuxin na a ra.

2 Siyon taan naxan tofan,

a rayabu,

n na raxɔrima nɛn!

3 Sofa ganla fama a ma nɛn

alo xuruse rabane nun e xuruseene,
 e yi e bubune ti a rabilinni,
 e birin yi lu e konna kantanϣε.

⁴ E yi a fala, e naxa,
 “ε keli, ε a yεngε feni tɔn!
 ε keli, en na a yεngε yanyin nan na!
 Anu, sogen bata godo fɔlɔ.
 Ninbanna bata a li,
 nininne bata siga fɔlɔ iki.
⁵ Nanara, ε keli,
 en na a yεngε kɔεεn na.
 En sa a banxi fajine kala.”

⁶ Alatala Senben Birin Kanna ito nan falaxi,
 a naxa, “ε wudine sege,
 ε gbingbinne rate
 Yerusalen taan makantan yinna xɔn.*
 Taani ito lan a kewanle yi saran a ra,
 bayo muxu ϣaxankatanxine bata gbo ayi taani.
⁷ Fe ϣaxine minima taani ito yi
 alo igen minima xɔɣinna ra kii naxan yi.
 Fala yo mi mema a yi
 fɔ gbalɔ feene nun halagi feene.
 N na a tɔrɔn nun a furene nan tun toma n yεtagi.
⁸ Yerusalen kaane,
 ε a liga ε yeren ma,
 alogo n nama n masiga ε ra,
 n yi ε konna findi bɔxɔ rabeɣinxin na,
 muxε mi nɔε dɔxε denaxan yi.”

Yamaan naxan mi a tuli matiye

* **6:6:** Yaxune yi tema taan makantan yinna xuntagi **gbingbinni** itoe nan xɔn, e taan yεngε.

⁹ Alatala Ƨenben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa,
 “E Isirayila yamaan muxu dɔnxene tongo ma nen
 alo manpa bogi tɔnsɔnne na makentun.
 E mɔn xa dangu ndee suxe
 alo se bogi malanne na xete nakɔɔn yirena nde
 ma.”

¹⁰ N falan tima nde xa?
 N na ndee rakolonma
 alogo e xa e tuli mati n na?
 Denkelɛyatare tunle nan e ma,
 e mi nɔe falan me.
 Alatalaa falan luxi nen e xa
 alo konbina,
 e mi e rafan fe yo toma a yi.

¹¹ Koni n tan bɔɔen bata rafe Alatalaa xɔlon na,
 n mi fa nɔe a ramarɛ.

Ala naxa,
 “N ma xɔlon xuya diine ma kiraan xɔn,
 e nun fɔningen naxanye malanxi na yi.
 Xemeɛne nun ɔaxanle birin suxuma nen e bode xɔn,
 e nun fonne nun muxu kɔbɔkɔbɔxine.
¹² E banxine yi findi muxu gbeteɛye gbeene ra,
 e nun e xeeɛne nun e ɔaxanle,
 n na keli yamanan muxune xili ma waxatin naxan
 yi.”

Alatalaa falan nan na ra.

¹³ “Bayo keli muxudin ma
 han muxu gbeene,
 e birin kunfaxi e tɔnɔn nan xɔn.
 Keli nabiin ma han saraxaralina,
 e birin wulen falama.

¹⁴ E mi n ma yamana furen dandanma e sɔbe ra.
 E luma a fale nen, e naxa,

‘Bɔɔɛ xunbenla! Bɔɔɛ xunbenla!’

Koni, bɔɔɛ xunbeli mi na.

¹⁵ E yi lanma nɛn e yagi e xɔsi feene ra,
koni, e mi yagima hali!

E mi yagin yɛɛɛn kolon!

Nanara, naxanye faxama,

e nun ne nan faxama.

N na e kɛwanle saranma e ra nɛn,

e yi bira bɔxɔni.”

Alatalaa falan nan na ra.

¹⁶ Alatala ito nan falaxi,

a naxa, “Ɛ ti kirane xɔn,

ɛ yi e mato.

Ɛ maxɔdinna ti lan singe ra kirane fe ma,

ɛ naxa, ‘Kira faɔin minɛn?’

Ɛ yi siga na xɔn.

Ɛ matabuden sɔtɔma nɛn na yi ɛ niin xa.

Koni ɛ yi a fala, ɛ naxa,

‘Nxu mi sigama na kiraan xɔn.’

¹⁷ N bata ɛ xun makantan muxune ti,

n naxa, ‘Ɛ tuli mati xɔtaan xuiin na de!’

Koni, ɛ yi n yabi, ɛ naxa,

‘Nxu mi nxu tuli matima!’

¹⁸ Nanara, ɛ tan siyaan bonne,

ɛ tuli mati!

Ɛ birin xa a kolon

feen naxan danguma e konni.

¹⁹ Dunuɔa muxune, ɛ tuli mati!

N tan nan gbalon nafama yamani ito xili ma,

naxan findixi e miriyane saranna ra.

Bayo e mi e tuli matixi n ma falane ra,

e yi e mɛ n ma sariyan fan na.

²⁰ N hayun mundun wusulanna ma

naxan kelixi Saba yamanani?
 Hanma se xiri ϳaxumεn naxan kelixi yire
 makuyeni?

ε saraxa gan daxine mi n κεnεnxi,
 ε saraxane mi rafan n ma.”

²¹ Nanara, Alatala ito nan falaxi, a naxa,
 “N γεμεne sama nen yamani ito yeε ra,
 e sanne radinma naxanye ra,
 fafane nun e diine,
 e nun e dαxα bodene nun e xoyine,
 e birin yi bira halagini.”

Yaxune fama

²² Alatala ito nan falaxi, a naxa,
 “Ganla fama nen keli sogeteden kαmεnna binni.

Yama senbεmaan fama nen
 sa keli fα bαxαn danna ra.

²³ Xalimakunle nun tanbane e yii,
 e yeε xαdαxα, e mi kininkinin.

E xuiin gbo alo fαxα igen xuina,
 e nema fama e soone fari.

E yεbaxin fama safa yeεn ma
 yεngε so xinla ma,
 e fama ε tan Siyon kaane nan xili ma.”

²⁴ Yamaan naxa,
 “Nxu bata na feen xibarun με,
 nxu senben yi ϳan.

Kuisanna bata nxu suxu,
 a xαlen luxi
 alo ϳaxanla dii barimatαna.

²⁵ ε nama mini taani siga burunna ra.
 ε nama siga kirane xαn,
 bayo yaxun nun a silanfanna kira yi.
 Gaxun yiren birin yi.

26 N ma yamana, ε kasa benbeli dugin so sununi,
 ε ε sa xubeni, ε gbelegbele
 alo muxuna dii xεmε kedenna na faxa,
 bayo naxan muxune birin halagima,
 na fa en naterεnama nεn.

27 N bata i tan Yeremi dαxα
 alogo i xa n ma yamaan keɲnaan fεsεfεsε,
 alo xabun naxan wuren matoma,
 alogo i xa e sigati kiin nakαrαsi,
 i yi a mato.

28 E birin findixi muxu murutεxi tengbesenxine
 nan na,

nafigin naxanye xαdαxα
 alo wuren nun sulana.

Kala tiine nan e birin na.

29 Xabun tεεn nafema nεn
 alogo tεεn xa yαxαn ba wureni,
 koni a katama wuren nasεnsendeni fuun nin,
 bayo wuren gbiin mi tinma bε a yi.

30 E luxi nεn
 alo wure gbetin naxan lan a woli ayi,
 bayo Alatala bata a mε e ra.”

7

Dina fufafuna fe

¹ Alatala falani ito nan ti Yeremi xa, a naxa,

² “Sa ti Alatalaa banxin so dεεn na, i yi falani ito
 rali mεnni, i naxa, ‘E tuli mati Alatalaa falan na!
 E tan, Yuda kaan naxanye soma dεni itoe ra, ε yi
 Alatala batu.’

³ Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Alaa ito
 nan falaxi, a naxa, ‘E sigati kiin nun ε kewanle
 masara. Nayi, n tinma nεn ε lu dαxi yireni ito yi.

⁴ Ε nama ε yigi sa wule falane yi, bayo ε a falama, ε naxa, “Alatala Batu Banxin ni ito ra! Alatala Batu Banxina! Alatala Batu Banxina!”

⁵ Xa ε sigati kii nun ε κewanle masara, xa ε bode suxu kiti kendeni,

⁶ xa ε mi xɔɲɛn ɲaxankata, e nun kiridin nun kaɲa gilena, xa ε mi sɔntarene faxa be, xa ε mi bira ala gbɛtɛne fɔxɔ ra, ε yi ε yɛtɛ tɔrɔ,

⁷ nayi, n tinɲɛ nɛn, ε lu dɔxi be yi, n yamanan naxan soxi ε benbane yii habadan han habadan.’”

⁸ “Koni, ε yigi saxi wule falane nin naxanye tɔnɔ mi na.

⁹ Ε muɲan tima, ε faxan tima, ε yalunyaan ligama. Ε kɔlɔn wulen fari, ε wusulanna ganma Baali suxuren xa, ε ala gbɛtɛne batuma, ε mi naxanye kolon.

¹⁰ Na xanbi ra, ε mɔn yi fa ti n yɛtagi n batu banxin kui n xinla binyama dɛnaxan yi. Ε yi a fala, ε naxa, ‘Nxu bata xunba.’ Ε bata xunba alogo ε xa lu xɔsi feene rabɛ ba?

¹¹ Nayi, n xinla binyama banxin naxan yi, ε na yatɛxi mafu tiine luxunden nan na ba? N tan yɛɛna ε ra de!” Alatalaa falan nan na ra.

¹² “Nayi, ε siga n ma yire fonni Silo taani n xinla yi binyama dɛnaxan singe yi.* Ε sa a to n naxan ligaxi a ra, lan n ma yamana fe ɲaxin ma, Isirayila kaane.

¹³ Ε yi feni itoe birin ligama waxatin naxan yi, n tan, Alatala yi lu falan tiyɛ ε xa yɛ yo yɛ. Koni,

* **7:12:** Filisitine bata yi **Silo** taan kala na waxatini. Ala Batu Bubun yi tixi menna nin. Na feen seɓɛxi Yosuwe 18.1 kui e nun Samuyeli Singen 4.12-18 kui.

ε mi tinxi n xuiin name. N bata ε xili, ε mi tinxi n natinε. Nayi, n tan Alatalaa falan ni ito ra.

¹⁴ Ε yigi saxi n Batu Banxini ito naxan yi, n dεnaxan soxi ε nun ε benbane yii n xinla binyaden na, n na a suxuma nεn alo n Silo taan suxi kii naxan yi.

¹⁵ N na ε kedima nεn n yeṭagi, alo n na n mεxi ε ngaxakedenne ra kii naxan yi, Efirami bεnsonna muxune.”†

Ala mi Yeremi xuiin name

¹⁶ “I tan Yeremi nama n madiηa e fe ra. I nama n mafan, i nama n maxandi. I nama n solona e xa, bayo n mi i xuiin namεma.

¹⁷ I mi a toxi ba e naxan ligama Yuda taane nun Yerusalεn kirane xεn?

¹⁸ Diidine yegen fenma, fafane tεεn sama e ra, ηaxanle taminna ramulanma alogo e xa burudine rafala Kore Xonna Naxalan Mangan kiden xa, e yi minse saraxane rabεxεn ala gbεtene xa, e yi n naxεlε.

¹⁹ E n tan nan tεrεma ba? E mi e yeṭε xan tεrεma ba, e yi e yeṭε rayagi?” Alatalaa falan nan na ra.

²⁰ Nanara, Marigina Alatala ito nan falaxi, a naxa, “N fitinaxina n ma xεlεn nagodoma nεn be ma, e nun a muxune nun a xuruseene, e nun a wudine nun a bogi seene. Taan ganma nεn, a tεεn mi nεε ratuyε.”

Yamaan mi a tuli mati

† **7:15: Efirami** bεnsonna nan yi gbo Isirayila bεxεn kεmεn fεxεn bεnsonne tagi. Na bεnsonne tunun nεn yeηgene yi ηεε kεmε benun Yeremi xa kawandin ba fεlε. Ala e raxεri nεn lan e suxure batu feene ma.

21 Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, “E saraxa gan daxine sa ε saraxan bonne fari, ε tan yi e subene don!

22 Bayo, n to ε benbane ramini Misiran yi, n mi yamarine soxi e yii lan saraxa gan daxine nun saraxan bonne xan ma na lɔxɔni!

23 Koni, yamarin nan ito ra n naxan so e yii: E tuli mati n xuiin na, alogo n xa findi ε Ala ra, ε yi findi n ma yamaan na. N na ε yamari feen naxanye birin ma, ε sigan ti na kiraan xɔn, ε yi herin sɔtɔ.‡

24 Koni, e mi tin n xuiin namε, e mi e tuli mati. E yi bira e bɔɲε yi fe ɲaxine fɔxɔ ra e tengbesenyani. E yi xeεε xanbin na, benun e xa siga yeεn na.

25 Xabu ε benbane mini lɔxɔni Misiran yi han to, n na n ma walikene rasigama ε ma, nabine, lɔxɔ yo lɔxɔ waxatin birin.

26 Koni, ε mi tinxi n xuiin namε, ε mi ε tuli mati n na. E yi tengbesenɲε ayi, ε fe ɲaxin naba dangu ε benbane ra.”

27 “I tan Yeremi na falani ito birin ti e xa, e mi e tuli matima i ra, e mi i yabε sese ma.

28 Nayi, i yi a fala e xa, i naxa, ‘E findixi yamaan nan na naxan mi Alatala xuiin namεma, naxan tondixi xurε ε Ala ma. Lannayaan bata lɔ ayi ε ma, na mi fa ε falane yi.’ ”

Faxa Ti Lanbanna fe

29 Ala naxa,
“E xunsexe kuyen naxan ε rasariɲanma n xa,
ε na maxaba, ε yi a woli ayi. §

‡ 7:23: Na feen seɓexi Xɔrɔyaan 19.5 kui. § 7:29: Na waxatini, muxune yi e kolɔma, e yi e **xunsexen** lu kuyε ayi han e yi e falan nakamali. Na feen seɓexi Yatene 6.5-9 kui.

Ɛ lu ε mawugε yire matexi yigenla fari,
 bayo Alatalaa bata a mε iki waxatin muxune ra
 a yi e rabeyin
 e tan naxanye a raxɔɔ.”

³⁰ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Yuda kaane
 bata fe ɲaxin liga n yεε ra yi. E bata e suxure
 xɔsixine dɔxɔ banxini, n xinla binyama denaxan
 yi, e yi na sariɲanna kala.

³¹ E bata Tofeti kidene ti Ben-Hinɔn lanbanni,
 alogo e xa e dii xεmεne nun e dii tεmεne gan mεnni.
 N mi naxan yamarixi, n mi sa mirixi naxan ma.”

³² Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Nanara,
 lɔxɔna nde fama, muxune mi fa mεnna xili bama
 a ‘Tofeti’ hanma ‘Ben-Hinɔn lanbanna.’ Koni e fa
 na xili bama nεn ‘Faxa Ti Lanbanna.’ Muxune yi
 maluxun Tofeti yi, han na yi rafe.

³³ Yamani ito binbine yi findi xɔline balon na e
 nun burunna subene. Muxu yo mi e kedε.

³⁴ N danna sama nεn sεwa sigine nun ɲaxan
 sigine nun ɲaxalandi ti sigine ra xεmεn nun a
 ɲaxanla xa Yuda yamanani e nun Yerusalen taane
 yi, bayo yamanan kalama nεn.”

8

Danxutɔ yamana

¹ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Na waxatini,
 e Yuda mangane nun kuntigine xɔnne bama nεn
 gaburun na, e nun a saraxaraline nun a nabine
 nun Yerusalen kaane birin.

² E yi e sa sogen na, e lu raxuyaxi ayi kike dεgεn
 nun sare ganla birin bun, naxanye yi rafan e ma,
 e yi naxanye batuma, e bira naxanye fɔxɔ ra, e yi
 xibarune sɔtɔma naxanye ra, e xinbi sin naxanye

bun. E xonne mi fa malanma, e mi maluxunje, e birin findima nen laxon na boxon fari.

³ Sayaan xonla yama jaxini ito muxu dɔnxene suxuma nen, n na e raxuya ayi denaxanye birin yi.” Alatala Senben Birin Kanna falan nan na ra.

Alaa yamaan tondi fena

⁴ Yeremi, a fala yamaan xa, i naxa, “Alatala ito nan falaxi, a naxa,

‘Muxun bire ba, a mi keli?
Muxuna a xun xanbi soe ba,
a mi fa a xun xete?’

⁵ Nanfera nayi,
Yerusalen yamani ito xun xanbi soxi,
e lu e masige n na waxatin birin?

E tantanni han,
e tondixi e xun xete n ma.

⁶ N tuli matixi e ra ki faji
koni e falan mi lanma.
E sese mi nimisama e fe jaxine ra,
e mi a falama, e naxa,
“N nanfe ligaxi?”

E birin gixin sigama e xun xon
alo soon naxan sigan yengeni.

⁷ Hali yaya xonla naxan kore,
na a xete waxatine kolon.
Hali ganban nun tuntunna
nun saji xonla e xete waxatine yatexi.
Koni n ma yamaan mi Alatalaa kiti saxine kolon.’

”

Karamaxo tantanxine

⁸ “Nayi, e nɔe a fale di, e naxa,
‘Nxu bata fe kolonna sotɔ,
bayo Alatalaa sariyana nxu yii?’

Anu, karamɔxɔne wule seβenle tima
alogo na xa findi wulen nan na.

⁹ Fe kolonni itoe yagima nen,
e yigitεge, e suxin na a ra
bayo e bata e mε Alatalaa falan na.
Fe kolonna sifan mundun fa e yii sɔnɔn?”

¹⁰ Ala naxa, “Nanara,
n na e naxanle soma nen gbεteye yii,
muxu gbεteye yi e xεene ba e yii.
Bayo keli muxudin ma han muxu gbeene,
e birin kunfaxi e yeεe tɔnɔn nan xɔn,
keli nabine ma han saraxaraline,
e birin wulen falama.

¹¹ E mi n ma yamana furen dandanma e sɔβεen na.
E luma a falε nen, e naxa,
‘Bɔne xunbenla! Bɔne xunbenla!’
Koni, bɔne xunbeli mi na.

¹² E yi lanma nen e yagi e xɔsi feene ra,
koni, e mi yagima hali!
E mi yagin yeεen kolon!
Nanara, naxanye faxama,
e nun ne nan faxama.
N na e kewanle saranma e ra nen,
e yi bira bɔxɔni.”

Alatala naxa na kiini.

¹³ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
“N wama nen n xa danna sa e ra,
manpa bogi mi fa luma na,
xɔde bogi mi luma na,
e wudine deεne xarama ayi nen.
N seen naxanye soxi e yii,
na bama e yii nen.”

14 Yamaan naxa,
 “Nanfera en luma dɔxi?
 Ɛ malan!
 En na en gi,
 siga taa makantanxine yi,
 en sa halagi mɛnni!
 Bayo Alatala, en ma Ala bata halagin nagidi en ma,
 a ige xɔlene fi en ma,
 bayo en bata yulubin liga a ra.

15 En yengi yi bɔɲɛ xunbenla nan ma,
 koni en mi sese faɲi sɔtɔma.
 En yi marakɛndɛyaan nan mamɛma,
 koni fe magaxuxin nan fama.

16 En bata yaxune soone xuiin mɛ Dan bɔxɔn
 mabinni,
 bɔxɔn birin bata yimaxa e soo kɛndɛne wuga xuiin
 ma!
 E fama,
 e yamanan nun a seen birin naxɔri,
 e nun taan nun a muxune.”

17 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
 “N saɲine rasigama nɛn ɛ xili ma
 naxanye seri mi na,
 e yi ɛ maxin.”

Nabina mawuga xuina

18 N yi wama n ma tɔrɔni suxu feni,
 n bɔɲɛn sunuxi n kui.

19 N ma yamaan wuga xuiin nan ito ra
 sa keli yire makuyeni.
 E naxa,
 “Alatala mi fa Siyon taani ba?
 A mangan mi fa na yi ba?”

Ala naxa,
 “Nanfera e n naxɔɓxi e suxurene ra,
 e nun xɔɓene batu se fufafune?”

²⁰ Se xaba waxatin bata jan,
 kuye wolon waxatin fan bata dangu,
 koni han to en mi rakisixi!

²¹ N ma yamana tɔrɔna n tɔrɔma,
 n sunuxi, n kuisanxi.

²² Seri mi fa Galadi yamanani ba?

Dandan ti mi fa na?

Nanfera nayi,

n ma yamana furen mi yalanma?

²³ Xa ige xunna nan yi n xunna ra nun
 xa n yεε yinle yi findixi tigin nan na nun,
 n yi Siyon faxa muxune wugama nen kɔε nun
 yanyin birin na.

9

Mayifuun yamanan yiren birin yi

¹ Xa n yi yigiyaden sɔtɔ burunna ra nun,
 n yi n mɛma nen n ma yamaan na,
 n yi n masiga e ra!

Bayo e birin yalunde,
 yanfanten ganla nan e ra.

² Alatalaa falan nan na ra, a naxa,
 “E lenne yitɔnxi nen e xa wulen fala
 alo xanla xalimakunle wolima kii naxan yi.
 E mi nɔɔn sɔtɔn yamanani jɔndi falan xan xɔn,
 koni e fe jaxin nan tun nabama.

E mi n kolon.

³ Birin xa a xɔyina fe liga a yeren ma.
 Muxu yo nama a yigi sa a ngaxakedenne yi,

bayo muxune ngaxakedenne birin findixi yanfantenne nan na,

muxune xoyine birin yi findi nafigine ra.

⁴ E birin e bode mayendenma,

muxe mi jɔndin falama.

E bata e xaran wulen ma ki faɲi.

E yi e yeɛɛ yixadan hake ligadeni.

⁵ Yeremi, i dɔxi yanfantenne nan tagi.

E tondixi n kolonɲe e yanfantenyaan nin.”

Alatalaa falan nan na ra.

⁶ Nanara, Alatala Senben Birin Kanna naxa,

“N na e rasariɲanma nɛn,

alo xabun wuren naxulunma kii naxan yi

n yi e keɲaan feɛfeɛɛ,

bayo n fa n ma yamaan suxe di?

⁷ E lenne maxɔlɔn tima

alo faxa ti xalimakunla,

e yanfa falane nan tun tima.

E bɔɲe xunbeli falane tima e adamadi bodene xa,

koni e luti ratixini tɔnma e bɔɲɛni.

⁸ N mi lan n xa e saran na fe sifane ra ba?

N mi n gbeen jɔxe na yama sifan ma ba?”

Alatalaa falan nan na ra.

Wuga waxatina fe

⁹ N wugama nɛn,

n gbelegbele sununi geyane fari.

N na n mawugama

xuruse rabade kalaxine nan ma fe ra,

bayo e bata gan,

muxu yo mi fa danguma e yi.

Xuruseene wuga xuiin mi fa minima na yi sɔnɔn.

Xɔline nun burunna subene birin bata e gi, e siga.

¹⁰ N Yerusalen taan luma nɛn

alo gεmε malanxine,
kankone kurudena,
n Yuda taane raxɔri,
muxu yo mi lu e yii.

¹¹ Xaxilimaan mundun feni itoe yεε toε?

Xa Alatala bata falan ti a xa,
a xa na yεba!

Nanfera yamanan bata kala,
a raxɔri alo burunna,
muxu yo mi danguma dεnaxan yi?

¹² Alatala naxa, “Na feene ligaxi nεn bayo e bata
e mε n ma sariyan na, n naxan so e yii, bayo e mi e
tuli matixi n xuiin na, e sigan ti a ma.

¹³ E biraxi e bɔɲε yi feene fɔxɔ ra e tengbe-
senyani, e nun Baali suxurene alo e fafane e
xaranxi a ma kii naxan yi.”

¹⁴ Nanara, Alatala, Isirayilaa Ala Sεnbεn Birin
Kanna ito nan falaxi, a naxa, “N dabarin nun ige
xɔlεn fima yamani ito ma nεn e balon na.

¹⁵ N yi e raxuya ayi siyane yε, e nun e benbane
mi naxanye kolon, n yεngεn bira e fɔxɔ ra han n yi
e birin naxɔri.”

¹⁶ Alatala Sεnbεn Birin Kanna ito nan falaxi,
a naxa, “E miri!

ε sa naxalan wugalane fen,
e xa fa!

Naxanla naxanye fatan gbelegbeledeni sununi,
ε ne fen de!

¹⁷ E xa e mafura fε,
e fa e wuga xuini te en ma fe ra,
han en fan yi wuga,
en yεεgen yi godo
alo xude igena.

18 Bayo wuga xuiin minima Siyon taani,
 e naxa, ‘En bata halagi feu!
 Yagin bata gbo en ma!
 Fɔ en xa keli nɛn yamanani,
 bayo e bata en ma banxine rabira!’ ”

19 Nayi, ɲaxanle,
 ε tuli mati Alatalaa falan na,
 a naxan falama a dɛɛn na,
 ε yi na ramε!
 Ε ε dii tɛmɛne xaran wugan ma,
 ε bode xaran mawugan ma!

20 Bayo sayaan bata so en ma banxine foye sodene
 ra,
 siga han en ma banxi fajine kui,
 en ma diidine yi faxa kirane xɔn,
 en ma foningene yi faxa yama malandene yi.

21 Yeremi, a fala iki, i naxa,
 “Alatalaa falan ni ito ra, fa fala
 ‘Binbine luma nɛn yiren birin yi
 alo ɲaman xɛɛn ma,
 alo malo xidine xɛɛn xun xɔn malo xaban fɔxɔ ra,
 koni e malan muxu mi na!’ ”

Ala kolonna nan fe kolon kɛndɛn na

22 Alatala ito nan falaxi, a naxa,
 “Fe kolonne nama e kanba e fe kolonni.
 Sɛnɛmaan nama a kanba a sɛnɛni.
 Nafulu kannanama a waso
 a nafulu kanyani.

23 Koni xa naxan a kanbama,
 na xa a kanba ito nin:
 fa fala, a bata n famu,
 a yi n kolon.
 A xa n kolon Alatala ra,
 naxan hinanna nun kiti kɛndɛn

nun tinxinyaan nabama dunuḡa yi
bayo na fe sifane nan nafan n ma.”
Alatalaa falan nan na ra.

Denkeleyatarene yamaan ye

²⁴ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Lɔxɔne fama, n muxune saranma e kewanle ra waxatin naxan yi, naxanye birin banxulanxi e fati benden mabinni koni e mi tubixi e bɔḡeni,

²⁵ alo Misiran kaane nun Yuda kaane nun Edɔn kaane nun Amonine nun Moyaba kaane, naxanye birin dɔxi tonbonni, naxanye e xunne dexɔn bima. Amasɔtɔ Ala kolontarene nan siyani itoe ra. Isirayila yamaan birin fan luxi nen alo banxulantarene denkeleyaan mabinni.”

10

Ala suxurene halagi fena

¹ Isirayila yamana, ε tuli mati Alatalaa falan na lan ε ma!

² Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“ε nama bira siya gbete ne kirane fɔxɔ ra.
ε nama gaxu taxamasenne yeε ra
naxanye toma kore,
alo siya gbete ne.

³ Bayo yamanane namunne findixi fe fuune nan na.

E wudin sege ma fɔtɔnni,
yii rawali keεn yi a masoli soden na.

⁴ E yi a rayabu wure gbeti fixen nun xεmaan na,
e yi a gbangban
alogo a nama bira.

⁵ Na suxurene luxi nen
alo xɔli magaxu seen naxan tixi xεen ma,

e mi fala tima, fɔ e maxali,
 bayo e mi nɔɛ sigan tiyɛ hali ndedi.
 Ɛ nama gaxu e yɛɛ ra,
 bayo e mi nɔɛ sese ɲaxi rabɛ,
 e mɔn mi nɔɛ a faɲin fan nabɛ.”

⁶ Alatala, i tan ɲɔxɔn mi na!
 I gbo, i xinla sɛnbɛn gbo.
⁷ Nde mi gaxuɛ i tan yɛɛ ra,
 i tan siyane mangana?
 E lan e gaxu i yɛɛ ra
 bayo i ɲɔxɔn mi na siyane fekolonne yɛ,
 hanma e yamanane birin yi.

⁸ E birin xaxilitare,
 e birin fekolontare.
 E xaranxi fe fuun nan ma,
 wudi batuna.
⁹ E fama na wure gbetine ra
 sa keli Tarasisi yamanani,
 e nun xɛmane sa keli Yufasi yi,
 xabun nun xɛma rawanla yi e rafala suxuren na,
 e yi a maxidi dugi mamiloxine nun a gbeele yi.
 Muxu kesuxine wali xɔnna nan tun ne ra.
¹⁰ Koni Alatala nan Ala ɲɔndin kannu ra.
 A tan nan habadan Ala ra,
 habadan mangana.
 Bɔxɔ xɔnna xuruxurunma a tan nan ma xɔɔ bun,
 yamanane mi susɛ naxan ma xɔɔ yɛɛ ra.

¹¹ Yeremi, a fala e xa, i naxa,
 “Wule alani itoe,
 e tan naxanye mi kore xɔnna nun bɔxɔ xɔnna daxi
 ne tununma nɛn bɔxɔ xɔnna fari,

e nun kore xonna bun.”

Yeremi 51.15-19

¹² Ala nan bəxə xonna daxi a senbeni,
a yi dunuḡa bəten sa a fe kolonna xən,
a kore walaxani bandun a xaxilimayani.

¹³ A na a xui ramini,
tulen yi a malan kore,
a kundaan nafa,
sa keli bəxən danne ra.
A yi galanna nun tulen nafa,
a foyen namini a ramaradeni.

¹⁴ Muxune birin bata findi xaxilitarene nun
fekolontarene ra.

Xema rawanle birin yagixi
lan e sawura rafalaxine fe ma,
bayo wulen nan e suxurene ra,
nii yo mi e yi.

¹⁵ Fe fuun nan e ra,
wali magelexina.
E halagi waxatin na a li,
e raxərma nən.

¹⁶ Koni Yaxuba gbee Ala mi luxi alo e tan.
Bayo a tan nan seen birin daxi.
A tan nan gbee Isirayila bənsənnə ra.
A xili nən Alatala Senben Birin Kanna.

Halagi famatəna fe

¹⁷ E yiiseene malan bəxən ma,
ε tan naxanye rabilinxi yengeni!

¹⁸ Amasəto Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“N yamanan muxune wolima ayi nən
alo lantan geməna.
N yi e yigbeten
alogo e xa suxu yengeni.”

19 Yamaan naxa,
 “Gbalona nxu xa!
 Nxu maxɔlɔxi!
 Nxɔ furen dɛɛn mi yiyalanɲɛ!
 Nxu tan nan yi a falama, nxu naxa,
 ‘Nxɔ furen na a ra,
 nxu a raxanɲɛ!’

20 N ma bubun bata kala,
 a lutine birin bata a beɲin!
 N ma diine bata keli n fɛma,
 e mi fa na.

Muxu yo mi fa n yii
 naxan mɔn n ma bubun tiyɛ,
 hanma a yigiyaden ti n xa.”

21 Bayo yamaan yɛɛratine xaxili mi na.

E mi Alatala fenma.

Nanara, e mi sabatixi.

E yamaan birin bata raxuya ayi.

22 Ɛ tuli mati xui magaxuxini ito ra,

a fama muxune yimaxɛ

sa keli sogeteden kɔmɛnna binni.

A Yuda taane findima nɛn yire rabɛɲinxine ra

a e findi kankone kurudene ra.

Yeremi Ala maxandina

23 Alatala, n bata a kolon fa fala
 adamadiin gbee mi a dunuɲa yi gidin na.

Muxun mi a sanna tidene ragidima.

24 Alatala, n xuru

alo a lan kii naxan yi

koni hali i mi n suxu i ya xɔlɔni

alogo i nama n halagi.

25 I ya xɔlɔn nagodo siya gbɛtɛne ma

naxanye mi i kolon,

e nun yamanan naxanye mi i xinla binyama!

Bayo e i ya yamaan halagima,
 Yaxuba bənsəna,
 e a raxərima han,
 e a bəxəne kalama.

11

Yamaan bata layirin kala

¹ Alatala yi falani ito ti Yeremi xa, a naxa,

² “Ɛ tuli mati layiri falani itoe ra, ε yi e fala Yuda kaane nun Yerusalən kaane xa!

³ A fala e xa, fa fala Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘Dangan na kanna xa naxan mi layiri falani itoe ramema.

⁴ N falan naxanye sɛbɛxi ε benbane ma, n na e ramini waxatin naxan yi Misiran yamanani dɛnaxan luxi alo sulun tɛɛn* naxan wuren naxulunma.’ N na a fala nɛn e xa, n naxa, ‘Ɛ n xuiin name, ε yi n ma yamarine birin suxu. Nayi, ε findima nɛn n ma yamaan na, n yi findi ε Ala ra.

⁵ Nayi, n na n kələ feen naxan ma ε benbane xa, n na rakamalima nɛn, fa fala a n yamanana nde soma ε yii nɛn kumin nun nənən gbo dɛnaxan yi. Ɛ menna nin to.’ ” N yi a yabi, n naxa, “Amina, Alatala!”

⁶ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “Falani ito rali Yuda taane birin yi e nun Yerusalən kirane birin xən, i naxa, ‘Ɛ tuli mati layiri falane ra, ε yi e suxu!

⁷ Bayo n na ε benbane maxadi nɛn ki faɲi, xabu n na e ramini ləxəni Misiran yamanani han to. N lu e maxadɛ n sɔbɛɛn na, n naxa, “Ɛ n xuiin name!”

⁸ Koni e mi n xuiin name, e mi e tuli mati. E birin yi bira e bəɲɛ yi fe ɲaxine fəxə ra e tengbesenyani.

* **11:4: Sulun tɛɛn** mən falama yirena nde yi fa fala “**Furu tɛɛna.**”

Nayi, n yi layirini ito falane birin nakamali e xili ma, n na e yamari naxan liga fe ra koni e mi tin a suxε.’ ”

⁹ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “Yuda kaane nun Yerusalɛn kaane bata yanfan so n ma.

¹⁰ E bata xεtε e benbane hakɛni, naxanye tondi n ma falan namε, e bira ala gbεtεne fɔxɔ ra, e yi e batu. Isirayila yamaan nun Yuda yamaan bata e mε n ma layirin na, n naxan xidi nxu nun e benbane tagi.”

¹¹ “Nanara, Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘N gbalon nafama nɛn e ma, e mi minε naxan yi. E n xilima nɛn, koni n mi e xuiin namεma.

¹² Yuda kaane nun Yerusalɛn kaane sa alane maxandima nɛn, e wusulanna gan naxanye xa, koni ne mi e rakisε gbalon waxatini mumε!

¹³ ε tan Yuda kaane, ε gbee alane wuya alo ε taane! ε tan Yerusalɛn kaane, ε bata wusulan gandene ti Baali suxurene kidene ra, e wuya alo kiraan naxanye taani. Na mayagi de!’

¹⁴ Yeremi, i nama n maxandi yamani ito xa, i nama n mafan, i nama n solona e xa, bayo e na n maxandi waxatin naxan yi lan e tɔrɔna fe ma, n mi e xuiin namεma.”

Ala a yamaan kalama nɛn

¹⁵ “N xanuntenne mɔn fa nanse ligama n ma banx-
ini?

E kɔtε ɲaxi wuyaxi yitɔnma.

ε saraxa subene nɔε ne saranna masigε ε ra nɛn ba, hali ε to sɛwama fe ɲaxi rabadeni?

¹⁶ Alatala bata yi i xili sa fa fala a
‘Oliwi bili yifɔtɔnxin naxan bogiye rayabu,’
koni a fa tɛɛn nan soma a ra,

a yiine yi raxəri tēen xui gbeeni.”

¹⁷ Alatala Senben Birin Kanna naxan ε fe fəlbəxi, na nan tərən nafaxi ε ma, lan Isirayila yamaan nun Yuda yamana fe ɲaxi rabaan ma, e to wusulanna gan Baali suxuren xa, e yi a raxəb.

Yanfan Yeremi xili ma

¹⁸ Alatala bata muxune fe nataxin makēnen n xa, n yi a kolon. A bata e kewanle yita n na.

¹⁹ N yi luxi nēn alo e xuruseen naxan xalima a faxadeni. N mi yi a kolon e feen naxanye yitənxi n xili ma, e naxa, “En wudini ito kala a bogixi waxatin naxan yi! En na a ba ɲeɲe muxune ye, ɲinan xa ti a xinla xən!”

²⁰ Koni kitisa tinxinxin nan Alatala Senben Birin Kanna ra naxan muxun bəɲen nun səndəmen kəɲaan fəsəfəsəma.

Tin, n xa i to i gbeen ɲəxε e ra

bayo n bata n xun mayengε feen lu i tan ma.

²¹ Nanara, Alatala ito nan falaxi Anatəti kaane xili ma, naxanye waxi n faxa feni, naxanye a falama, e naxa, “I nama fa nabiya falane ti Alatala xinli, xanamu, nxu i faxama nən!”

²² Nanara, Alatala Senben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “N na e saranma nēn e kewanle ra. E banxulanne faxama nēn yengeni, fitina kamən yi e dii tēmene nun e dii xēmene faxa.

²³ E muxu yo mi luyε a nii ra, bayo n gbalon nafama nēn Anatəti kaane ma, n na e saran e kewanle ra ɲēen naxan na.”

12

Nanfera muxu ɲaxine herixi?

¹ Alatala, i tinxin na ma,
kitin xa so en tan tagi.
Koni n waxi i maxɔdin feni
lan i ya kiti saxina nde a fe ma:
Nanfera muxu ɲaxine hiyabuxi?
Nanfera yanfantenne bɔɲɛ xunbelixi?

² I bata e ti, i yi e sɛnbɛ so.
E sabatima, e wanle kɛ.
I ya falana e dɛ waxatin birin,
koni e bɔɲɛ makuya i ra.

³ Anu, i tan Alatala, i n kolon.
I n toma,
i n bɔɲɛ yi feene fɛsɛfɛsɛma lan i ma.
Muxu ɲaxine lu e danna
alo xuruseen naxanye sigama e faxadeni,
i yi e ramara halagin lɔxɔn yɛɛ ra.

⁴ Yamanan luma sunuxi
han waxatin mundun,
sɛxɛne yi lu xaraxi xɛene ma?
Amasɔtɔ a muxune ɲaxu,
subene nun xɔline raxɔrima.
Bayo e a falama, e naxa,
“A mi en naɲanna toma.”

Alaa yabina

⁵ Xa ɛ nun adamadiine ɛ gima,
i yi tagan,
ɛ nun soone xa ɛ gi di nayi?
Xa i xaxili mi ragidixi
fɔ i nɛma bɔɲɛ xunbeli yireni,
i nanse ligama i na so fɔtɔnni

Yurudɛn baan dɛ?

⁶ Bayo, i ngaxakedenne nun i fafe a denbayaan fan i yanfama, e fan sɔnxɔma i xili ma i xun xanbi ra. I nama la e ra, e na fala fajine ti i xa waxatin naxan yi.

Ala a Batu Banxin nun a yamaan nabejin fena

⁷ Ala naxa,

“N bata n mɛ n ma banxin na,
n yi n ma yamanan nabejin.

N naxanye xanuxi han,
n bata ne so e yaxune yii.

⁸ N ma yamaan luxi nɛn n tan yɛɛ ra yi
alo yatan fɔtɔnni,
e bata sɔnxɔ n na,
nanara n yi e rapaxu.

⁹ N ma yamaan mi luxi n tan yɛɛ ra yi ba,
alo wunla minima sɛgɛn naxan ma,
sɛgɛn bonne e malanxi naxan ma a dondeni?
Ɛ burunna subene birin malan,
e xa fa e dɛge!

¹⁰ Xuruse raba wuyaxi* bata n ma nakɔɔn kala,
e yi n ma xɛɛni bodon,
e yi n nafan xɛɛn findi tonbonna ra.

¹¹ E bata a findi yire rabejinxin na,
a xaraxi, a raxɔrixi n yetagi.
Yamanan birin naxɔrixi,
a kɔntɔfili mi muxu yo ma.”

¹² Halagi ti ganla fama tonbonna yire matexine yi,
bayo Alatalaa silanfanna yamanan birin
naxɔrima nɛn,

* **12:10: Xuruse rabaan** xuruseene yɛɛ ra, na misalixi yɛɛratine nan na yamaan yɛɛ ra.

yεngεn yi a danne birin li.
 Muxu yo mi fa luma bɔɲε xunbenli.
 13 E bata sansine si,
 koni e sa tansinne nan sɔtɔma.
 E tɔrɔma walideni,
 koni e mi tɔnɔ sɔtɔma.
 Ɛ yagi lan ε wanla saranna fe ma
 bayo Alatala bata xɔlɔ ε ma han!

Alaa falana lan Isirayila rabilinna yamanane ma

14 Alatala ito nan falaxi a yamaan nabilinna yamana ɲaxine xili ma, a naxa, “E bata e yiin din n ma yamanan na, n naxan soxi Isirayila kaane yii e kεεn na. Nayi, n fa na siyane bama nεn e yamanane yi, n yi Yuda kaane ba e tagi.

15 N na yelin na siyane bε e yamanane yi, n mɔn kininkininma e ma nεn, n mɔn yi e birin naxεtε e kεε bɔxɔne yi, e dɔxɔ e yamanane yi.

16 Xa e lu n ma yamana kirane fɔxɔ ra, e yi e kɔlɔ n xinli, e naxa, ‘N bata n kɔlɔ habadan Alatala yi!’ alo e yi n ma yamaan xaranma a ma kii naxan yi nun, e yi e kɔlɔ Baali suxurene yi. Nayi, e sabatima nεn n ma yamaan tagi.

17 Koni xa e mi e tuli mati, n na yama sifan bama nεn na, n yi a raxɔri.” Alatalaa falan nan na ra.

13

Yeremi nun tagi xidina

1 Alatala yi a fala n xa, a naxa, “Siga, i sa taa dugi tagi xidina nde sara, i yi i tagi xidi a ra. Koni, i nama a sin igeni de.”

2 N yi tagi xidin sara alo Alatala a falaxi kii naxan yi, n yi a xidi n tagi.

³ Alatala mən yi falan ti n xa, a naxa,

⁴ “I tagi xidin naxan saraxi i yi a xidi i tagi, a tongo i siga Efirati baan binni, i sa a luxun fanye yinla ra menni.”

⁵ Nayi, n yi siga, n sa a luxun Efirati baan dɛxən, alo Alatala a yamari n ma kii naxan yi.

⁶ Na waxati xunkuyen to dangu, Alatala mən yi a fala n xa, a naxa, “Keli, i siga Efirati baan binni, i sa tagi xidin tongo, n na i yamari naxan luxun fe ra.”

⁷ Nayi, n yi siga Efirati baan binni, n sa na yiwulen, n tagi xidin sa dɛnaxan yi, n yi a tongo menni, koni tagi xidin bata yi kala, a tənə mi yi fa na sənən.

⁸ Alatala yi falan ti n xa iki,

⁹ “N tan Alatala ito nan falaxi, n naxa, ‘N Yuda kaane wason kalama na kii nin e nun Yerusalən kaane waso gbeena.

¹⁰ Yama jaxini ito naxan tondima n ma falan namɛ, naxanye biraxi e bəjɛ yi feene fəxə ra e tengbesenyani, e nun ala gbɛtɛne, e yi e batu, e yi e xinbi sin e bun, ne luma nən alo tagi xidini ito, naxan tənə mi fa na!

¹¹ Awa, n bata yi Isirayila yamaan nun Yuda yamaan birin tugun n na alo tagi xidin xidima muxun tagi kii naxan yi alogo e xa findi n ma yamaan na, e yi n xinla matəxə, e n tantun, e n binya. Koni e mi e tuli mati.’ ” Alatalaa falan nan na ra.

Manpa kundine fe

¹² “Yeremi, sa ito fala e xa, i naxa, ‘Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, a manpa kundine birin lanma nən e xa rafe manpaan na.’ E i yabima

nɛn, e naxa, ‘Alo nxu mi na kolon ba, a manpa kundine lan nɛn e rafe manpaan na?’

¹³ Nayi, i yi a fala e xa, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a naxa: n yamanani ito muxune birin luma nɛn alo dɔɔ minna naxanye lugoxi dɔɔn na, hali a mangan naxanye dɔxi Dawudaa mangaya gbɛdɛni, e nun a saraxaraline nun a nabine, e nun Yerusalɛn kaane birin.

¹⁴ N na e xusinma nɛn e bode ra, e yi kala alo kundine,* diine nun fafane birin. N mi muxu yo ratangɛ, n mi kininkininma, n mi hinanɲɛ e ra, sese mi a ligɛ n tagan e halagɛ.’ Alatalaa falan nan na ra.”

Ɛ tuli mati

¹⁵ Ɛ n xuiin namɛ, ɛ tuli mati!

Ɛ nama fa ɛ yetɛ yite,
bayo Alatala nan falan tima.

¹⁶ Ɛ binyen fi Alatala ma, ɛ Ala,

benun a xa dimin naso,
ɛ yi ɛ sanne radin geya yidimixine yi.
Ɛ yengi kɛnɛnna nan ma,

koni Ala yi a masara sayaan dimin na,
a yi findi dimi gbeen na.

¹⁷ Xa ɛ mi ɛ tuli mati,

n wugama nɛn wundoni ɛ wasona fe ra.

N yɛɛgen minima nɛn han,

n yɛɛn xɔnna yi rafe yɛɛgen na,

bayo Alatalaa yamaan sigama nɛn konyiyani.

Alaa falana lan mangana denbayaan ma

¹⁸ A fala mangan nun ɲaxalan mangan xa,

* **13:14:** Ala muxuni itoe yatɛxi **manpa kundine** misaala nan na be.

i naxa, “E dɔxɔ bɔxɔni,
bayo ε mangaya taxamaseri kɔmɔti nɔrɔxin bata
bira.”

19 Negewi yamanan taane balanma nɛn,
muxu yo mi fa na
naxan e rabiye.
Yuda kaane birin sigama konyiyani,
e birin bata xali.

Yerusalɛn bata xunna kala

20 I yɛɛn nakeli,
i muxune mato naxanye fama
sa keli sogeteden kɔmɛnna ma.
Xuruse kurun minɛn
naxan taxu i ra,
i yi i kanbama xuruseen naxanye yi?†

21 E bata naxanye radari
e xa findi ε xɔyine ra,
ε nanse falama,
ne na keli ε xili ma e dɔxɔ ε xun na.
I mi tɔrɛ nayi ba
alo ɲaxanla naxan diin barima?

22 Xa ε na fala, ε naxa,
“Nanfera ito n sɔtɔma?”
E xa a kolon,
a muxune fuma ε ma nɛn,
e yi ε rayagi ε hakɛ wuyaxi saranna ra.

23 Fati fɔrɛn nɔɛ a fatin masarɛ ba,
hanma burunna ɲarin yi a fatin makatunxi yirene
maxɛtɛ a ma?
Na ma, ε fan mi nɔɛ fe faɲin ligɛ,

† 13:20: *Xuruse rabaan* xuruseene yɛɛ ra, na misalixi yɛɛratine
nan na yamaan yɛɛ ra.

ε to darixi fe ɲaxin na.

²⁴ N na ε raxuyama ayi nɛn
alo foyen se dagin naxan xalima tonbonni.

²⁵ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
“N bata ito nan nagidi ε ma
bayo ε bata ɲinan n xɔn,
ε yi ε yigi sa wule alane yi.

²⁶ N na ε rayagima nɛn
alo ɲaxanla dugin na mate a ra
han a yetagi, alogo a ragenla xa to.

²⁷ N bata ε yalunyaan nun ε kunfa feene to,
ε tɔnɔn fenma yalunyani yagitareyani!
N bata ε fe xɔsixine to geyane fari
e nun burunna ra.
Gbalona ε xa Yerusalɛn kaane!
Ɛ mɔn luma nɛn sarɲantareyani
han waxatin mundun?”

14

Fitina furuna fe

¹ Alatala yi falan ti Yeremi xa lan fitina furuna
fe ma, a naxa,

² “Yuda kaane sunuxi,
e taane bata kala,
e muxune gbelegbelema bɔxɔni,
e wuga xuini tema Yerusalɛn taani.

³ Muxu gbeene muxudine rasigama ige badeni.
E sigama ige ramaradeni,
e mi ige sɔtɔ.

E yigitεgɛxin yi xεtε e kundine kui genla ra,
e yi e xunna so yagini.

⁴ Bɔxɔn bata xara

bayo tulen mi fama yamanani,
nayi xεε biine yagixin yi e xunna so.

⁵ Hali xεnla a dii xali nεnεn nabεjinma burunna
ra,

bayo sεxε xinde mi na.

⁶ Burunna sofanle tema geyane fari,
e yi foyen tongo alo kankone.

E yεε rakojinma,
bayo sεxε mi na.”

⁷ Nxu hakεne seren bama nxu xili ma,
koni Alatala, nxu mali i xinla fe ra!

Bayo nxε tinxintareyaan gbo,
nxu bata yulubin liga i ra.

⁸ I tan, Isirayila yigina,
naxan a rakisima naxankata waxatini,
nanfera i luyε

alo xεnεn dangumatεna yamanani,
alo sigatiin naxan xii kedenna tima be?

⁹ Nanfera i luxi
alo sofaan na a tεrεna yεngεn na,
naxan mi nεε marakisin tiyε?

Anu, Alatala, i nxu yε,
i xinla falama nxu xun ma.
I nama i mε nxu ra!

¹⁰ Alatala ito nan falaxi lan a yamana fe ma,
a naxa, “Na xun xεn sigan nafan e ma,
e mi e raxarε yire kedenni.

Nanara, Alatala mi e rasuxuma,
a mi jinanma e hakεne xεn,
a e saranma nεn e yulubine ra.”

¹¹ Nayi, Alatala yi a fala n xa, a naxa, “I nama n
maxandi yamani ito herina fe ra.

¹² Hali e sunna suxu, n mi n tuli matiyε e wuga xuiin na. Hali e saraxa gan daxine nun bogise saraxane ba, n mi e rasuxε, bayo n waxi e halagi feni yεngεn nun fitina kamεn nun fitina furen na.”

¹³ N yi a yabi, n naxa, “Ee! Marigina Alatala! E nabine luma a falε e xa, e naxa, ‘E mi yεngεn toma, fitina kamεn mi ε konna liyε. Ala bɔɲε xunbeli kεndεn fima nεn ε ma be.’ ”

¹⁴ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “Na nabine wulen naɲ falama n xinli. N tan xa mi e rafaxi. N mi yamari soxi e yii, n mi fala tixi e xa. E nabiya falane tima wule fe toone nan xɔn alo xiyena. Ne fataxi yiimato feene nun suxure batu feene nun e yeεε bɔɲε mayendexine nan na.”

¹⁵ Nanara, Alatala ito nan falaxi lan nabine fe ma naxanye falan tima a xinli, a naxa, “N mi ne xεxi, koni e a falama, e naxa, ‘Yεngεn nun fitina kamεn mi soε yamanani ito yi.’ Nanara, n na nabine faxama nεn yεngεn nun fitina kamεn xɔn.

¹⁶ E nabiya falan tima yamaan naxan xa, ne binbine rabεɲinma nεn Yerusalεn kirane xɔn fitina kamεn nun yεngεni. Muxu yo mi luma naxan e maluxuɲε, e tan nun e ɲaxanle nun e dii xεmεne nun e dii tεmεne. N na e fe ɲaxin naxεtεma nεn e ma.”

¹⁷ “Falani ito ti e xa, i naxa,
 ‘N yεεgen minima kɔε nun yanyin na,
 a mi danma,
 bayo gbalo gbeen bata godo n ma yama faɲin ma,
 a ɲaxankataxi han!

¹⁸ Xa n siga burunna ra,
 n muxu faxaxine toma mεnni
 silanfanna naxanye faxaxi.

Xa n siga taani,
fitina kamɛn bata muxune rafura mɛnni.
Nabine nun saraxaraline yamanani sigama
koni e mi sese famuma.’ ”

¹⁹ Yamaan naxa,
“I bata i mɛ Yuda kaane ra ba fefe?
I niin bata a mɛ Siyon taan na ba?
Nanfera i nxu ɲaxankatama
han nxu mi fa kɛndɛyaan sɔtɔma?
Nxu yengi yi bɔɲɛ xunbenla ma,
koni nxu mi sese faɲi sɔtɔma.
Nxu yi marakɛndɛyaan nan mamɛma,
koni fe magaxuxin nan fama.

²⁰ Alatala, nxu bata nxɔ fe ɲaxine kolon,
e nun nxu benbane hakɛne,
bayo nxu bata yulubin liga i ra.

²¹ I xinla fe ra,
i nama nxu ɲaɲaxu.
I nama i ya mangaya gbɛdɛ nɔrɔxina fe magodo!
I miri layirin ma en tagi,
i nama a kala.

²² Siyane ala fufafuna ndee nɔɛ tulen nafɛ ba?
Hanma koren nan tulen nagodoma a yɛtɛ ma ba?
ɛn-ɛn de!
I tan Alatala na a ra, nxɔ Ala!
Nxu yigi saxi i yi,
bayo i tan nan na feene birin ligama.”

15

Ala yi a yamaan yalagi

¹ Alatala yi a fala n xa, a naxa, “Hali Musa nun Samuyɛli fa ti n yɛtagi n solonadeni yamani ito xa, n mi kininkininɲɛ e ma. E kedi n yɛtagi, e xa siga!

² Xa e a fala i xa, e naxa, ‘Nxu xa siga minen?’ I xa e yabi, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a naxa: Sayaan nagidixi naxanye ma, ne sayaan sɔtɔma nɛn! Naxanye faxama silanfanna ra, ne faxama nɛn! Fitina kamɛn nagidixi naxanye ma, ne kamɛma nɛn! Konyiyaan nagidixi naxanye ma, ne xalima nɛn konyiyani!’ ”

³ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “N fitina feen sifa naanin nan nafama e xili ma: silanfanna yi e faxesa, barene yi e yibo, xɔline nun burunna subene yi e don, e yi e ɲan.

⁴ N na e findima nɛn fe magaxuxin na bɔxɔ xɔnna yamanane birin xa, lan Yuda mangan Xesekiyaa dii xɛmɛn Manase kɛwanle ma a naxanye rabaxi Yerusalɛn taani.”

Ala mi fa kininkininma

⁵ Ala naxa, “Nayi, nde kininkininma ε tan Yerusalɛn kaane ma?

Nde a mawugama ε fe ra?

Nde danguma ε xɔntɔɲɛ?”

⁶ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,

“E bata ε mɛ n na,

ε lu xɛtɛ xanbin na.

Nayi, n na n yiini tema nɛn ε xili ma,

n yi ε halagi,

bayo ε kininkinin mi fa n yi.

⁷ N na e fintanma nɛn

alo se dagina yamanan taane so dɛɛne birin na.

N yi e diine ba e yii,

n yi n ma yamaan halagi

bayo e mi e xun xanbi soxi e kewanle yi.

⁸ N na a ligama neḡ kaḡa gilene yi wuya ayi
alo baan ḡeḡensinna.

N halagi tiin nafama neḡ e banxulanne ngane ma
yanyi tagini,

sanḡa ma kedenni,

ḡaxankatan nun kui sanna yi e li.

⁹ Naxan bata dii solofere bari,

na furama neḡ, a faxa.

Keḡeḡeḡe yi so a ma yanyin na,

a yagi, a xun sin.

Naxanye na lu e nii ra,

e yaxune yi fa ne raxari e silanfanne ra.”

Alatalaa falan nan na ra.

Nabina mawugana

¹⁰ Yereḡi naxa,

“Nna, gbalona n xa

bayo i bata n bari.

Yamanan muxune birin n matandima,

e yi n yeḡge!

Doli so mi n na,

n maḡn mi doli tongoxi,

koni birin n dangama.”

¹¹ Alatala yi a fala n xa, a naxa,

“N na i xunbama neḡ

alogo i xa fe faḡin soḡo yati!

N na i yaxune rafama neḡ

i mafandeni tarḡn nun gbalon waxatini yati!

¹² Muxun naḡ wureni bolonḡe a yiin na ba,

wuren naxan kelixi sogeteden keḡenna ma
hanma sulana?

13 Yuda kaane, n na ε herisigene nun ε nafunle fima
ε yaxune ma nen e yenge yi se tongoxine ra,
masoto ε yulubine xon ε yamanan birin yi.

14 N bata ε so ε yaxune yii e konyine ra
ε yi siga yamanani ε mi denaxan kolon.
N bata teen so ε xili ma n ma xoloni.”

15 Yeremi naxa, “I tan, Alatala,
i feene birin kolon.
I miri n ma, i yi n mali,
i yi n gbeen ɲoxo n ɲaxankata muxune ra!
I nama n faxa,
i tan naxan mi xoloma xulen!
A kolon, n yagin masotoma i tan nan ma fe ra!

16 I ya falane na yi n li tun,
n yi e rasuxuma nen alo donsena,
bayo i ya falane nan n nasewama,
n yi ɲaxan n boɲeni.
Amasoto i xinla bata fala n xun ma,
Alatala, Ala Senben Birin Kanna!

17 N mi doxi fuyantenne tagi batudeni.
N yi luxi n danna nen
bayo i senben yi n fari,
bayo i n nafexi i ya xolon na.

18 Nanfera nayi n ma taron dan mi na?
Nanfera n ma furen mi yalanma?
I luyε n xa
alo tigin naxan xarima ba,
muxun mi noε a xaxili tiyε naxan na?”

19 Nanara, Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“Xa i xun xete n ma,
n mon i tima nen i ya wanla ra n yetagi.
Xa i fala kendene ti,

i fala fuune lu na,
 i falan tima nen nayi
 alo n yeteen de xuina.
 E tan nan fa xetema i ma,
 koni i tan xa mi xetema e tan ma de!
²⁰ N na i findima nen yinna wure daxin na nayi,
 yamani ito yetagi,
 naxan mi noe rabire.
 E i yengema nen,
 koni e mi i noe sese ma,
 bayo n na i foxo ra,
 n ni i rakisi, n yi i xoro ya.”
 Alatalaa falan nan na ra.
²¹ “N na i xunbama nen muxu jaxine yii,
 n yi i xoro ya gbalotone senben ma.”

16

Gbalon lxxona fe

- ¹ Alatala yi falan ti n xa, a naxa,
- ² “I nama jaxanla futu. I nama dii xeme soto hanma dii temena yireni ito yi.”
- ³ Bayo Alatala ito nan falaxi dii xemene nun dii temene xili ma naxanye barima be, e nun dii ngaan naxanye e barima, e nun fafan naxanye e soto ma yamanani ito yi, a naxa,
- ⁴ “E faxama nen fureni. E sayaan mi wuge, e mi maluxunje. E luma nen alo jaman boxon ma. Yengen nun fitina kamen nan e raxorima. E binbine yi findi balon na xoline nun burunna subene xa.”
- ⁵ Bayo, Alatala ito nan falaxi, a naxa, “I nama so jande banxini. I nama siga saya yirene yi sununi. I nama e wuga. Bayo n bata n ma boje xunbenla

ba yamanani ito yi e nun n ma hinanna nun n ma kininkininna.” Alatalaa falan nan na ra.

⁶ “Muxu gbeene nun muxudine birin faxama nɛn yamanani ito yi. E sayaan mi wugɛ, e mi maluxunɲɛ, muxɛ mi a yɛtɛ maxabɛ sununi hanma a xunna bi e fe ra.

⁷ Tamin mi yitaxunma muxu sunuxine ra e madɛndɛn xinla ma. E mi minseen soma sunu muxune yii, e yi e madɛndɛn, hali e fafe hanma e nga nan faxaxi.”

⁸ “I nama so banxina nde yi sɛwa donse donna dɛnaxan yi, i yi dɔxɔ muxune fɛma i dɛgedeni, i yi i min.

⁹ Bayo Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘N danna sama nɛn sɛwa sigine nun ɲaxan sigine nun ɲaxalandi ti sigine ra xɛmɛn nun a ɲaxanla xa yireni ito yi, waxatini ito yi i yɛɛ xɔri.’ ”

¹⁰ “I na falani ito birin ti yamani ito xa waxatin naxan yi, e a falama nɛn i xa, e naxa, ‘Nanfera Alatala gbalo gbeeni itoe birin nagidixi nxu ma? Nxu kalan mundun tixi? Nxu yulubin mundun ligaxi Alatala ra, nxɔ Ala?’

¹¹ Nayi, i yi a fala e xa, i naxa, ‘Alatalaa falan ni ito ra, a naxa: N na ligaxi nɛn bayo ɛ benbane e mɛ nɛn n na, e bira ala gbɛtɛne fɔxɔ ra, e yi e xinbi sin e bun, e yi e batu, e yi e mɛ n tan na, e mi n ma sariyan suxu.

¹² Anu, ɛ tan bata fe ɲaxin naba dangu ɛ benbane ra. ɛ birin biraxi ɛ bɔɲɛ yi fe ɲaxine nan fɔxɔ ra ɛ tengbesenyani, ɛ mi ɛ tuli matima n na.

¹³ N na ɛ kedima nɛn yamanani ito yi. N yi ɛ rasiga yamanani ɛ nun ɛ benbane mi dɛnaxan

kolon. E sa ala gbetene batu menni kōēn nun yanyin na, bayo n mi fa hinan̄je e ra mumē! ”

Konyine xete fena

¹⁴ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Lōxōne fama, muxe mi a fale bōxōn naxanye yi, a naxa, ‘N bata n kōlō habadan Alatala yi, naxan Isirayila kaane ramini Misiran yi!’

¹⁵ Koni a a falama nēn, a naxa, ‘N bata n kōlō habadan Alatala yi, naxan Isirayila kaane ramini kōmēn fōxōn yamanani, e nun a e kedi yamanan naxanye birin yi!’ Bayo n mōn fama nēn e ra na bōxōni, n dēnaxan so e benbane yii.”

¹⁶ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “N yamani ito yaxu wuyaxi xilima nēn e xili ma, e fa e suxu alo yexē suxune. E fa e sagatan geyane nun yire matexine nun gēmē yinle birin yi alo donsone.

¹⁷ Bayo n yēna e kewanle birin na, e mi luxunxi n ma. E hakene mi luxun̄je n ma.

¹⁸ N na e hakene nun e yulubine saranma nēn e ra dōxō firin, bayo e bata n ma yamanan naharamu, e bata n kēē bōxōn nafe e sawura nitarene nun e suxure xōsixine ra.”

Ala keden peen kolon fena

¹⁹ Alatala, n sēnbēna,
n ma faran makantanxina,
n na n yigiyama dēnaxan yi tōrō waxatine yi,
siyane fama nēn i tan ma
keli bōxōn danne birin na,
e yi a fala, e naxa,
“Wulen nan findixi nxu benbane kēēn na,
suxure fufafuun naxanye tōnō mi na.

²⁰ Adamadiine nōē alane rafale e yete xa ba?

A rabama, koni ala xa mi ne ra!”

²¹ Nayi, Alatala naxa,

“Nanara, n na a yitama nen e ra ito yi,
n na n fangan nun senben yitama nen e ra,
e yi a kolon, a n xili nen Alatala.”

17

Murutɛdene yalagi fena

¹ Yuda kaane yulubine kerendenxi wure seβeli ti
seen nan na,

naxan xɔdɔxɔ alo dayimuna.

E seβexi e bɔɲɛ walaxan nan ma,

e nun e saraxa gandene fenne ma.

² Nayi, e diine luma nen e mirɛ e saraxa gandene
ma,

e nun e Asera kide gbindonne wudi yifɔtɔnxine
fɛma,

e nun geya matexine fari.

³ Ɛ tan seen naxanye batuma n ma geyaan ma e
nun burunne ra,

ne nun ɛ herisigene nun ɛ nafunle birin soma nen

ɛ yaxune yii e yengɛ se tongoxine ra

e nun ɛ taan kidene,

masɔtɔ ɛ yulubine xɔn ɛ yamanan birin yi.

⁴ Ɛ tan yetɛɛn nan fama keɛn nabɛɲindeni,

n naxan soxi ɛ yii.

N yi ɛ findi konyine ra ɛ yaxune xa yamanani

ɛ mi denaxan kolon,

bayo ɛ bata n ma xɔlɔn tɛɛn nadɛgɛ.

A ɛ ganma nen han habadan.

⁵ Alatala ito nan falaxi, a naxa,

“Dangan na kanna xa

naxan a yigi sama adamadiine yi,
 naxan a xaxili tixi muxune ra,
 a yi a xun xanbi so Alatala yi a bɔɲɛni.

⁶ Na kanna luxi nɛn
 alo wudi dungin tonbonni.

A tan mi hɛrin tɔɛ,
 A dɔxɔma nɛn tonbonna yire yixareni,
 fɔxɔn dɛnaxan yi bɔxɔ rabɛɲinxini.

⁷ Koni, duban na kanna xa
 naxan a yigi saxi Alatala yi,
 Alatala findixi naxan yigi ra.

⁸ A luxi nɛn
 alo wudin naxan sixi igen dɛ,
 a salenne sigama igen bun.

Wuyenna mi a tɔrɔma,
 a dɛɛne xinde yɛyɛ.
 Furun na ti ɲɛɛna nde ra,
 na mi a tan tɔrɔma
 a bogin mi ɲanma.”

⁹ “Muxun bɔɲɛna a mayendenma
 dangu seen birin na.

A furen mi dandanɲɛ!

Nde nɔɛ a famunɲɛ?

¹⁰ N tan Alatala,
 n muxune bɔɲɛn fɛsɛfɛsɛma,
 n yi e sɔndɔmɛn nakɔrɔsi,
 alogo n xa birin saren fi a kɛwanle ra,
 lan a sigati kiin ma.

¹¹ Muxun naxan nafulu sɔtɔ ki mi fan,
 na luxi nɛn
 alo dɔmɛn naxan xɛlɛne rasɛgɛma,
 a mi naxanye biraxi.

A nɛma a dunuɲa yi gidin tagini,

a fuxari.

A raɲanna, a lu alo xaxilitarena.”

¹² En ma banxi sariɲanxin findixi Alaa mangaya
gbɛdɛ nɔrɔxin nan na
naxan ma fe yitexi xabu a fɔlɔni.

¹³ I tan Alatala, Isirayila yigina,
naxanye birin e mɛma i ra,
ne yagima nɛn.

Naxanye e masigama i ra,
ne sa luma burunburunna nin,
bayo e bata e mɛ Alatala ra,
siimaya ige tigina.

¹⁴ Alatala, n nakɛndɛya,
alogo n xa yiyalan.

N nakisi, alogo n xa kisi,
bayo n ni i tan nan tantunma.

¹⁵ E a falama n xa, e naxa,
“Alatalaa falane mi kamalima ba?
A xa e rakamali fa.”

¹⁶ N tan mi tondixi findɛ yɛɛratiin na i fɔxɔ ra.
N fan mi yi waxi tɔrɔ lɔxɔni ito xa a li.
I na kolon.

N ma falane birin kɛnɛnni i yɛtagi.

¹⁷ Nayi, i nama kui sanna ragidi n ma.

I tan naxan findixi n luxunden na gbalon lɔxɔni.

¹⁸ N ɲaxankata muxune xa yagi,
koni i nama n tan lu yagini!

E tan nan xa magaxu,
koni n tan nama gaxu.

Gbalon lɔxɔn nafa e tan nan ma
i xa e halagi gbalon na dɔxɔɲa ma firin.

Matabu Lɔxɔn nasariɲanna

¹⁹ Alatala ito nan falaxi n xa, a naxa, “Siga, i sa ti taan so dεεn na, naxan xili ‘Yamaan So Dena’ Yuda mangane danguma dεnaxan yi e nεma soma hanma e nεma minε. I mɔn xa ti Yerusalɛn taan so dεεne birin na.

²⁰ I yi a fala e xa, i naxa, ‘E tuli mati Alatalaa falan na, Yuda mangane nun Yuda yamaan birin, e nun Yerusalɛn kaane birin, ε tan naxanye soma dɛni itoe ra.

²¹ Alatala ito nan falaxi, a naxa: E a liga ε yeren ma! E nama goron tongo Matabu Lɔxɔni, ε yi a raso Yerusalɛn dεεne ra.

²² E nama goron namini ε konne yi Matabu Lɔxɔni. E nama wali yo kε. Koni ε Matabu Lɔxɔn nasariɲan, alo n na a yamari ε benbane ma kii naxan yi.

²³ Koni e mi n xuiin name, e mi e tuli mati n na. E yi e tengbesen, e tondi n xuiin name, e mi tin xure.

²⁴ Alatalaa falan ni ito ra. Xa ε n xuiin name ki fari, xa ε mi goron naso taan so dɛni itoe ra Matabu Lɔxɔni, ε Matabu Lɔxɔn nasariɲan, ε mi wali yo kε,

²⁵ nayi mangane nun kuntigine soma nɛn dɛni itoe ra, naxanye dɔxi Dawuda ɲɔxɔni a manga gbɛdɛni. E tema nɛn wontorone nun soone fari, e tan nun e kuntigine, e so e nun Yuda kaane nun Yerusalɛn kaane. Muxune luma nɛn taani ito yi han habadan!

²⁶ Muxune fama nɛn sa keli Yuda taane yi e nun Yerusalɛn rabilinna taane nun Bunyamin yamanan nun geya yiren sogegododen binni e nun geyaan bonne nun Negewi tonbonni, alogo e xa fa saraxa gan daxine nun saraxa gbɛtɛye nun bogise saraxane nun wusulanne nun barika bira saraxane ba Alatalaa banxini.

27 Koni xa ε mi ε tuli mati n na, ε yi Matabu Loxon nasarijan, xa ε goronna raso Yerusalen taani Matabu Loxoni, nayi, n teen soma nen taan deene ra naxan mi ne ratuye, a yi taan banxi fajine gan.’ ”

18

Fene rafalana fe

1 Alatala yi falan ti Yereimi xa, a naxa,

2 “Keli, i siga fene rafalan konni, i sa n ma falan mema menna nin.”

3 N yi siga fene rafalan konni, n yi a li fene na nde rafale.

4 Koni fenen naxan yi a yii, a yi naxan nafalama fene benden na, fen yi na ra. Nayi, a mon yi xete a ma, a fene gbete rafala na fene benden na, alo a yi rafan a ma kii naxan yi.

5 Alatala yi falan ti n xa, a naxa,

6 “E tan Isirayila yamana, n fan mi ne na fe sifan lige ε ra ba, alo fene rafalana? Isirayila yamana, ε fan luxi n yii nen alo fene benden fene rafalan yii.” Alatalaa falan nan na ra.

7 “Waxatina nde yi, n na a falama nen a siyana nde hanma yamanana nde xa kala, hanma a halagi, hanma a raxari.

8 Koni n falan tixi siyaan naxan xili ma, xa na xete a fe naxine foxo ra, nayi n naxankatan naxan nagidixi e ma, n xetema nen na feen foxo ra, na mi fa e sotoma.

9 Waxatina nde, n yi a fala a siyana nde hanma yamanana nde xa ti, a sabati.

10 Koni xa na siyaan fe ɲaxin naba n yεε ra yi, a mi n xuiin name, nayi n fe faɲin naxan nagidixi e ma, n na xunbama nɛn e ra, na mi fa liga.”

11 “Iki, Yeremi, falan ti Yuda kaane nun Yerusalɛn kaane xa, i naxa, Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘Ɛ a mato, n gbalona nde rafama ε ma, n fena nde yitɔnma ε xili ma. Nayi, ε xεtε ε fe ɲaxine fɔxɔ ra! Ɛ birin xa ε sigati kiin nun ε kewanle maxεtε!’

12 Koni e a falama nɛn, e naxa, ‘A mi lanɲε! Fɔ nxu xa lu nxu miriyane ligε, birin yi bira a bɔɲε yi fe ɲaxine fɔxɔ ra tengbesenyani.’ ”

Isirayila bata ɲinan a Ala xɔn

13 Nanara, Alatala ito nan falaxi, a naxa, “Maxɔdinna ti siyane yε. Nde bata fe sifani ito mε singe?

Isirayila yama faɲin bata fe magaxuxin liga.

14 Ige xundin ɲanɲε Liban geyane gεmε gbeene fari ba?

Ige xunbenla ɲanɲε xudeni ba naxan fama sa keli na yire makuyeni?

15 Anu, n ma yamaan bata ɲinan n xɔn!

E wusulanna ganma saraxan na suxure fufafune xa,

naxanye e ratantanma e sigati kiini,

e yi e ba e kira fonna xɔn,

e yi e ti kira yitɔntarene xɔn.

16 E bata e yamanan findi yire rabeɲinxin na,

muxune kabεma naxan ma

e kolin a ma han habadan.

A fe dangu muxune birin yigitεgεma nɛn,

e xunni maxa.

17 N na e raxuyama ayi nɛn e yaxune bun

alo sogeteden foyena.

N na n yεεn bama e ra nεn,
n yi n xun xanbi so e yi e gbalon waxatini.”

Yanfan Yeremi xili ma

¹⁸ Muxune a falama, e naxa, “E fa be, en fa yanfan so Yeremi ma! Bayo saraxaraline sariya xaranna, na mi ɲanma alo Yeremi a falan kii naxan yi, fekolonne maxadi xuine fan mi ɲanɲε, nabine falane mi ɲanɲε. E fa, en fa a mafala yamani alogo a xa tɔrɔ. En nama en tuli mati a fala yo ra!”

¹⁹ Alatala, i tuli mati n na!
I tuli mati n yaxune xuiin na n xili ma!

²⁰ Fe faɲin lan a saran a ɲaxin na ba?
Anu e bata n faxa yinla ge n yεε ra.
Koni, a kolon
a n bata ti i yεtagi i solonadeni e xa
alogo i ya xɔlɔn xa masiga e ra.

²¹ Na ma, i xa fitina kamεn nagidi e diine ma,
i yi sayaan nagidi e ma yεngεni,
e ɲaxanle yi findi kaɲa gilεne ra
naxanye diiye baxi e yii.

E xεmεne xa sayaan sɔtɔ,
e banxulanne yi faxa yεngεni!

²² Gbelegbele xuiin xa mini e banxine yi,
i na fa sofa ganla ra e xili ma sanɲa ma kedenni.
Bayo e bata yinla ge n xili ma,
e yalaan nati n yεε ra.

²³ I tan Alatala,
i e yanfantenyane birin kolon,
e naxanye yitɔnxi n faxa xinla ma.
I nama e hakεne mafelu,

i nama i yεεn ba e yulubine ra!
 E xa bira i yεtagi!
 Keli e xili ma, i ya xɔɔ waxatin xa a li!

19

Fενε kalaxina fe

¹ Alatala yi ito fala, a naxa, “Sa fενεna nde sara fενε rafalan konni, i yi yamaan fonne nun saraxaraline xili.

² I siga Ben-Hinɔn lanbanni, dεnaxan sa Fενε So Dεεn binni, i sa falani itoe rali mεnni n naxanye tima i xa.

³ I yi a fala, i naxa, ‘E tuli mati Alatalaa falan na, ε tan Yuda mangane nun Yerusalɛn kaane! Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa: N gbalon nagodoma nɛn be ma, naxan yo na a fe mε, na kanna tuli madɔxɔma ayi nɛn.

⁴ Amasɔtɔ e bata e mε n na! Muxun mi fa be kolonma bayo e bata be findi wusulan ganden na ala gbɛtɛne xa, e mi naxanye kolon, e benbane mi e kolon, Yuda mangane mi e kolon, e yi be rafe sɔntarene wunla ra.

⁵ E yi kidene rafala Baali suxurene xa alogo e xa e diine gan mεnni Baali xa, n mi naxan yamarixi, n mi naxan ma fe falaxi, n mi sa mirixi naxan ma.’

⁶ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Nanara, lɔxɔna nde fama, muxune mi fa be xili bama a ‘Tofeti’ hanma ‘Ben-Hinɔn lanbanna.’ Koni e fa be xili bama nɛn ‘Faxa Ti Lanbanna.’

⁷ N fa Yuda kaane nun Yerusalɛn kaane fe yitɔnxine kalama be nin. N yi e faxa e yaxune silanfanne ra naxanye waxi e raxɔri feni. N yi e binbine lu xɔline nun burunna subene bun.

⁸ N taani ito findima nen yire rabejinxin na, muxune kabema naxan ma e kolin a ma. Naxan yo nema dangue be, na kanna yigitεge ma nen a kolin a yire kalaxine ma.

⁹ N yaxune rafama nen naxanye waxi e raxori feni, e taan nabilin yεngeni. Na kamen gbama nen han e yi e dii xεmene nun dii tεmene suben don, e yi e bode sube don.”

¹⁰ “Na xanbi ra, i xa fejeni bo muxune yetagi naxanye biraxi i foxo ra,

¹¹ i yi a fala e xa, i naxa, ‘Alatala Senben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa: N yamani ito nun taani ito halagima kiini ito nin, alo fejen kalama kii naxan yi, naxan mi noe yitonje. E binbine maluxunma nen Tofeti yi han na yi rafe.

¹² N yireni ito ligama na kii nin, e nun a muxune, n mon yi taani ito fan liga alo Tofeti yireni ito. Alatalaa falan nan na ra.

¹³ Yerusalen banxine nun Yuda mangane banxine raharamuma nen alo Tofeti yire haramuxini ito, e yi wusulanna ganma banxin naxanye xuntagi sarene birin xa, e minse saraxane raboxon ala gbεtene xa denaxanye birin yi.’ ”

¹⁴ Yeremi yi fa, sa keli Tofeti yi Alatala a rasiga denaxan yi nabiya falane tideni. A yi ti Alatala Batu Banxin tanden ma, a yi a fala yamaan birin xa, a naxa,

¹⁵ “Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘N gbalon nafama nen taani ito xili ma e nun a rabilinna taane birin, n bata gbalofeen naxanye birin ma fe fala e xili ma, bayo e bata tondi e tuli matiyε n ma falane ra tengbesenyani.’ ”

20

Yeremi xidi fena

¹ Saraxaralina Imeri a dii xεμεν Pasaxuri, kuntigin naxan yi Alatala Batu Banxin xun na, na to Yeremi a nabiya falane με,

² a yi Nabi Yeremi βονβο, a sa a sa kutun na Alatala Batu Banxin δεxον Bunyamin So Δεεn Faxaraxiin binni.*

³ Koni na xωτον bode, Pasaxuri to Yeremi bepin, Yeremi yi a fala a xa, a naxa, “Alatala mi i xili saxi Pasaxuri, koni a bata i xili sa ‘Gaxun Yiren Birin Yi.’

⁴ Bayo Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘N gaxun nasoma nen ε nun i xoyine birin yi. Ε yaxune i xoyine faxama nen i γεε xori. N Yuda kaane birin sama nen Babilon mangan sagoni, a yi e suxu a siga e ra konyiyani Babilon taani, hanma a e faxa silanfanna ra.

⁵ N taani ito nafunle birin sama nen ε yaxune sagoni, e wali xonne nun e se fajine, e nun Yuda mangane nafunle birin. E yi e tongo γεγεni, e siga e ra Babilon taani.

⁶ I tan Pasaxuri e nun muxun naxanye birin i ya banxini, ε sigama nen konyiyani Babilon taani, i sa faxa na, i maluxun na, e nun i wule nabiya falane ti i xoyin naxanye birin xa.’ ”

Nabina mawugana

⁷ Alatala i bata n mayenden, n lu mayendenni. I bata n suxu σεnβeni, i yi n no feu!

* **20:2:** So δεεn naxan geyaan na.

Muxune yoma n ma waxatin birin,
e birin n magelema.

⁸ Bayo n nɛma falan tiyɛ yɛyɛ,
fɔ n gbelegbele,

n yi gbalon nun halagina fe fala!

Nayi, e n konbima,

e n magele waxatin birin Alatalaa falana fe ra.

⁹ Koni xa n na a fala nun, n naxa,

“N mi fa n mirima Alaa fe ma,

n mi fa falan tima a xinli sɔnɔn,”

a falan luma nɛn n yi nayi

alo tɛɛn nan n bɔɲɛn ganma,

alo n tɛɛn nan namaraxi n xɔnne yi,

n xadan a yisuxɛ, n mi nɔ.

¹⁰ Bayo n muxu wuyaxi xuiin mɛma n mafalɛ.

E n xili bama

“Gaxuna yiren birin yi.”

E naxa, “Ɛ a tɔɲɛgɛ!

En na a tɔɲɛgɛ.”

N xɔyine n matoma,

xa n tantanɲɛ, e naxa,

“Waxatina nde,

a mayendenma nɛn.

Nayi, en yi a nɔ,

en yi en gbeen ɲɔxɔ a ma.”

¹¹ Koni Alatata bata lu n xɔn

alo sofa sɛnbɛmana.

Nanara, n ɲaxankata muxune tantanma nɛn,

e mi n nɔɛ sese ma.

E fulama n na nɛn,

na yi e yagi han!

A findi marafɛyaan na e xa han habadan,

ɲinan mi tiyɛ naxan xɔn.

12 Alatala senben birin Kanna i tan nan tinxin
 muxun keɲaan feseɲema,
 i muxun boɲen nun a sɔndɔmen toma.
 Tin, n xa i to i gbeen ɲɔxe e ma
 bayo n bata n xun mayenge feen lu i tan ma.

13 E betin ba Alatala xa,
 e Alatala tantun.
 Bayo a tɔɔ muxune xunbama nen muxu ɲaxine
 yii.

14 Dangana n bari lɔxɔn xa.
 Nga n xalixi lɔxɔn naxan yi,
 na mi findixi duba lɔxɔ ra.

15 Dangan na kanna xa
 naxan sa xibaru faɲina fe rali n fafe ma fa fala
 dii xemen bata bari a xa,
 a yi sewa na ma.

16 Na kanna xa lu alo taane
 Alatala naxanye kalaxi kininkinintareyani.
 A xa gbelegbele xuiin me xɔtɔnni,
 a yi yenge so sɔnxɔ xuiin me yanyin na.

17 A yi lan nun
 a xa n faxa nga kui,
 alogo nga kuiin xa findi n gaburun na
 n yi lu na yi habadan.

18 Nanfera n minixi nga kuini
 n yi tɔɔn nun xɔlen kolon
 n yi n ma siimayaan birin naba yagini?

21

Falana lan Yerusalen suxu feen ma

¹ Alatala yi falan ti Yeremi xa, Manga Sedeki to Malakiyaa dii xεmεn Pasaxuri rasiga a ma e nun saraxaraliin Sofoni, Maaseyaa dii xεmεna. E yi a fala Yeremi xa, e naxa,

² “Alatala maxɔdin nxu xa, bayo Babilɔn mangan Nebukadanesari bata nxu yεngε fɔlɔ. Waxatina nde Alatala nxu maliyε nεn, a yi a kabanako fena ndee raba nxu xa, alogo yaxuni ito xa a masiga nxu ra.”

³ Yeremi yi e yabi, a naxa, “E a fala Sedeki xa, ε naxa,

⁴ ‘Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa: Babilɔn mangan nun Babilɔn kaan naxanye ε taan makantan yinna rabilinxi yεngeni iki, ε ne yεngεma yεngε sɔ seen naxanye ra, n ne raxεtεma ε tan nan ma, n yi ε yaxuni itoe malan taani ito kui.

⁵ N tan yetεna ε yεngεma nεn, n fitinaxin yi n sεnbεn nun n fanga gbeen yita ε ra n ma xɔlɔn nun n ma bɔjε teeni.

⁶ Naxanye birin taani ito yi, n ne jaxankatama nεn, a muxune nun a xuruseene, e birin yi faxa fitina fureni.

⁷ Alatalaa falan ni ito ra! Na na dangu, naxanye na lu e nii ra fitina furen nun yεngεn nun fitina kamεn xanbi ra, n ne birin sama nεn Babilɔn mangan Nebukadanesari sagoni, Yuda mangan Sedeki nun a kuntigine nun taani ito muxune birin, n yi e lu e yaxune sagoni, naxanye waxi e faxa feni. A e faxama nεn silanfanna ra, a mi kininkinin e ma, a mi hinan e ra sese ma.’ ”

⁸ “Yeremi, a fala yamani ito xa, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a naxa, “E a mato, n bata siimayaan kiraan nun sayaan kiraan yita ε ra.

9 Naxan yo na lu taani ito kui, silanfanna nun fitina kamɛn nun fitina furen nan na kanna faxama. Koni naxan na mini, a yi sa a yɛtɛ dɛntɛgɛ Babilɔn kaane xa, naxanye ɛ rabilinxi yɛngɛni, na kanna kisima nɛn, a tan yi lu a nii ra bɛtɛ.

10 Bayo n na n yɛɛ rafindima nɛn taani ito ma a naxin na, a faɲin mi a ra. A sama nɛn Babilɔn mangangan sagoni, a yi a gan.” Alatalaa falan nan na ra.’ ”

Alaa falana lan Yuda mangana denbayaan ma

11 “Yeremi, a fala Yuda mangana denbayaan xa, i naxa, ‘E tuli mati Alatalaa falan na.

12 Dawuda bɔnsɔnna, Alatala ito nan falaxi, a naxa: E kiti kɛndɛn sa xɔtɔn yo xɔtɔn, ɛ yi muxu kansunxin ba naxankata tiin yii, alogo n ma xɔlɔn nama godo ɛ ma ɛ fe naxine fe ra alo tɛɛn naxan ɛ ganma naxan mi nɔɛ ratuyɛ.

13 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa:

N bata keli ɛ xili ma,
 ɛ tan naxanye dɔxi lanbanni,
 ɛ tan naxanye dɔxi fanyen ma fiila ma,
 ɛ tan naxanye a falama, ɛ naxa,
 “Nde nɔɛ fɛ nxu xili ma?

Nde nɔɛ sɔɛ nxu luxunden kui?”

14 N na ɛ saranma ɛ kɛwanle ra nɛn.

N tɛɛn soma nɛn ɛ fɔtɔnne ra,
 a yi ɛ rabilinna birin gan.’
 Alatalaa falan nan na ra.”

22

Kitina manga naxine xili ma

¹ Alatala ito nan falaxi, a naxa, “Siga Yuda mangana banxini, i sa falani ito ti na, i naxa,

² ‘I tan Yuda mangana, i tan naxan dɔxi Dawudaa mangaya gbɛdɛni, i tuli mati Alatalaa falan na, i tan nun i ya kuntigine nun i ya yamaan birin, naxanye soma dɛni itoe ra!

³ Alatala ito nan falaxi, a naxa, “Ɛ kiti kɛndɛne sa, ɛ tinxinna raba. Ɛ muxu kansunxine xunba e naxankata muxune yii. Ɛ nama naxu xɔnɛne nun kiridine nun kaja gilɛne ra, ɛ nama gbalɔ feen liga, ɛ nama sɔntaren faxa yireni ito yi.

⁴ Bayo xa ɛ falani ito suxu ki faji, mangan naxanye dɔxi Dawudaa mangaya gbɛdɛni, ne soma nɛn banxini ito tanden so dɛɛne ra, e dɔxi won-torone kui e nun soone fari, e tan nun e kuntigine nun e yamana.

⁵ Koni xa ɛ mi falani itoe suxu, n bata n kɔlɔ n yɛtɛni, banxini ito findima nɛn banxi xɔnna ra.” Alatalaa falan nan na ra.’ ”

⁶ Bayo, Alatala ito nan falaxi

lan Yuda mangana banxin ma, a naxa,

“Banxini ito rayabu n tan yɛɛ ra yi

alo Galadi yamanana,

alo Liban geyaan xuntagina.

Koni n na a findima nɛn tonbonna ra yati,

alo taa rabɛninxina.

⁷ N halagi tiine rasigama nɛn a xili ma,

e birin nun e yɛngɛ so seene

e yi a suman sɛnbɛtɛnne sɛgɛ a bun,

e yi e gan.”

⁸ “Siya wuyaxine danguma nen taani ito dexon. E yi a fala e bode xa, e naxa, ‘Nanfera Alatala taa gbeeni ito ligaxi iki?’

⁹ Muxune e yabima nen nayi, e naxa, ‘Bayo e bata e me Alatala, e Alaa layirin na, e yi e xinbi sin ala gbetene bun, e yi e batu.’ ”

Manga Salun wuga fena

¹⁰ E nama manga faxaxin wuga,
 e nama sunu Manga Yosiyaa fe ra,
 koni fo e bata mangan naxan xali konyiyani,
 e na nan wuga,
 bayo a mi fa xetema sonon!
 A mi fa a konna toma sonon!

¹¹ Bayo Alatala ito nan falaxi lan Yuda mangan Yosiya a dii xemem Salun ma, naxan yi a fafe Yosiya joxoni mangayani, naxan bata keli be, a naxa, “A mi fa xetema sonon!

¹² Koni e a xalixi konyiyani denaxan yi, a sa faxama menna nin. A mi fa yamanani ito toma sonon!”*

Alaa falana Yehoyakimi xili ma

¹³ “Gbalon na kanna xa,
 naxan a banxin tima tinxintareyani,
 a yi a banxi kuine fari sa kansun ti kitini,
 a yi a muxu boden ti konyi wanle ra,
 a mi a saren fi.

¹⁴ A a falama, a naxa,
 ‘N banxi gbeen tima nen n yete xa

* **22:12: 22.12** Yuda mangan Yosiyaa dii xemem **Salun** nan ma fe falaxi be naxan mon xili Yehowaxasi. Misiran mangan nan Yosiya faxeseni. Salun kike saxan nan naba mangayani, benun Misiran mangan xa a suxu, a siga a ra Misiran yi konyiyani. Na feen sebexi Mangane Firinden 23.29-34 kui.

naxan konkone gbo mumε!'
 A yi foye sodene rafala a ma,
 a suman farinne sa banxin kankene yi,
 a yi a kasi a gbeela ra.

¹⁵ I mangayani nεn ba,
 bayo suman wudin nafan i ma?
 I fafe mi yi a dεgema ba, a yi a min?
 Koni na yi tinxin, a kiti kεndεn kolon,
 nanara a feene birin yi lanxi.

¹⁶ A yi yiigelitεne nun tεrε muxune xun mafalama
 kitini,
 nanara a feene birin yi lanxi.
 Muxun mi n kolonma na kiin xan yi ba?"
 Alatalaa falan nan na ra.

¹⁷ "Koni i yεεne nun i bεnεn tixi i yεtεna tεnεn nan
 tun na,
 i yi sεntarene faxa,
 i muxune naxankata,
 i e kansun."

¹⁸ Nanara, Alatala ito nan falaxi lan Yuda man-
 gan Yehoyakimi ma Yosiyaa dii xεmεna, a naxa,
 "Muxune mi a saya feen wugε, e naxa,
 'Ee! Ngaxakedenna xεmεn nun naxanla,
 en nu tεrε de!'
 E mi a saya feen wugε, e naxa,
 'Ee! N kanna! Ee! Mangana!'

¹⁹ A tan saya feen ligama nεn
 alo sofanla gbeena,
 a binbin bubuma nεn,
 a sa woli ayi Yerusale n fari ma."

Yerusale n yagin nun yarabina fe

²⁰ "ε te Liban गयाan xuntagi,
 ε gbelegbele!

Ɛ xuiin xa siga han Basan yamanana!
 Ɛ gbelegbele Abarimi geyaxe xuntagi!
 Bayo Ɛ xoyine birin bata xunna kala.

²¹ N falan ti nen Ɛ xa,
 benun Ɛ kontofili waxatin xa a li.
 Ɛ yi a falama nen, Ɛ naxa,
 ‘Nxu mi nxu tuli matima.’
 Ɛ yi na kii nin xabu Ɛ dii jore waxatini.
 Ɛ mi n xuiin name.

²² Ɛ yeratine bata lo ayi foyeni,
 Ɛ xoyine birin yi xali konyiyani.
 Ɛ yagima nen na waxatini,
 Ɛ lu marafeyani,
 masoto Ɛ fe jaxine xon.

²³ I tan naxan doxi Liban fotonni[†]
 i tan naxan doxi suman wudi banxin kui,
 i gbelegbelema nen,
 taron na i soto waxatin naxan yi,
 jaxankatana alo jaxanla naxan dii barini!”

Alaa falana Yehoyakimi a dii Yoyakin xili ma

²⁴ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “N tan Habadan Ala, n bata n kalo n yeteni, fa fala i tan Yuda mangan Yoyakin,[‡] Yehoyakimi a dii xemena, hali i yi findixi n ma taxamaseri yiisolirasoon nan na n yiifanni, n yi i be nen na.

²⁵ N na i sama nen i yaxune sagoni naxanye waxi i faxes feni, i gaxuma naxanye yee ra, Babilon mangan Nebukadanesari e nun Babilon kaane.

[†] **22:23:** Manga banxin yi xili saxi **Liban** fotonna xun ma nen, a to tixi suman wudine ra keli Liban yamanan fotonne yi. Na feen sebexi Mangane Singen 7.2 kui. [‡] **22:24:** **Yoyakin** ma fe sebexi Mangane Firinden 24.8-16 kui.

26 N na i wolima ayi nen yamana gbeteni, e nun i nga naxan i barixi. E yi faxa yamanani e mi barixi denaxan yi.

27 E kon yamanan xonla e suxuma nen han! Koni e mi fa xetema mumε!”

28 Yamaan naxa, “Nayi, Yoyakin bata findi goron kalaxin nan na ba, se ramexina? Nanfera e nun a diine wolima ayi nen yamana gbete yi e mi denaxan kolon?”

29 Yamanana, n ma yamanana, n ma yamanan muxune, e tuli mati Alatalaa falan na.

30 Alatala ito nan falaxi, a naxa, “Xemeni ito xinla xa seβε alo naxan mi dii barixi, alo muxun naxan ma dunuɲa yi gidin findixi bonon na, bayo a bonsen yo mi ne dxe Dawudaa mangaya gbedeni, a yi lu Yuda yamanan xun na.”

23

Yerati jaxine nun Marakisi Ti Mangana

1 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Gbalon na yeratine xa, naxanye n ma yamaan naxuyama ayi, e e ralɔ ayi!”

2 Nanara, Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi lan yeratine ma naxanye a yamaan masuxuma, a naxa, “E bata n ma yamaan naxuya ayi, e yi e kedi, e mi e yengi dxi e xon. Nayi, n na e kewali jaxine saranma e ra nen.” Alatalaa falan nan na ra.

3 “N na n ma yamaan muxu donxene malanma nen keli yamanane yi, n na e raxuyaxi ayi denaxanye yi, n mon yi fa e ra e yireni. E yi sabati menni, e wuya ayi.

⁴ N yi yeeratine lu e xun na naxanye e masux-uma ki faɲi, naxanye mi fa gaxue, e mi yilanyilanɲe. N ma yamaan muxu yo mi dasε e ra.” Alatalaa falan nan na ra.

⁵ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Lɔxɔne fama, n manga tinxinxin naminima Dawuda bɔnsɔnni waxatin naxan yi alo wudi ɲingin na mini wudin ma, a mangayaan naba xaxilimayani, a yi kiti kenden sa, a tinxinyaan liga yamanani.

⁶ Yuda bɔnsɔnna rakisima nɛn a waxatini, Isirayila kaane yi lu bɔɲε xunbenli. E a xili bama nɛn fa fala, ‘En ma tinxinna, Alatala.’ ”

⁷ Nanara, Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Lɔxɔne fama, muxε mi a fale ɔxɔn naxanye yi, fa fala, ‘N bata n kɔɔ habadan Alatala yi, naxan Isirayila kaane ramini Misiran yi!’

⁸ Koni a a falama nɛn, a naxa, ‘N bata n kɔɔ habadan Alatala yi, naxan Isirayila kaane ramini kɔmɛn fɔxɔn yamanani, e nun a e kedi yamanan naxanye birin yi!’ Na waxatini, e mɔn dɔxɔma nɛn e bɔxɔni.”

Nabi wuledene

⁹ Falana lan nabine ma: N bɔɲɛn bata kala n kui, n fatin birin xuruxurunma. N bata lu alo n xunna kelixi manpaan nan na, masɔɔ Alatala nun a fala sariɲanxina fe ma.

¹⁰ Bayo, yamanan bata rafe yalundene ra.

Yamanan bata yi xara dangan xɔn.
 Xuruse rabadene birin bata kala.
 Muxune mafura fe ɲaxin nabɛ,
 e sɔbɛ soxi tinxintareyaan nan tun ma.

¹¹ “Nabine nun saraxaraline birin,
 e sese mi fa sariɲan!

N fa e kɛwali ɲaxine toma
 hali n ma banxini.”

Alatalaa falan nan na ra.

¹² “Nanara, e kiraan masalaxunma nɛn,
 a yidimi, e yi radin, e bira.

Bayo n gbalon nafama nɛn e ma,
 n na e kɛwanle saran e ra ɲɛɛ naxan na.”

Alatalaa falan nan na ra.

Yerusalɛn nabine ɲaxu Samari nabine xa

¹³ N bata fe magaxuxine to Samari taan nabine yɛ,
 e nabiya falane ti Baali suxuren sɛnbɛn xɔn ma,
 e yi n ma yamana Isirayila ralɔ ayi.

¹⁴ Koni Yerusalɛn nabine yɛ,
 n fe ɲaxine nan toxi.

E yalun,

wulen yi findi e siga seen na.

E fe ɲaxi rabane rawɛkilɛma,

alogo muxu yo nama xɛtɛ fe ɲaxin fɔxɔ ra.

E birin luxi n yɛɛ ra yi

alo Sodoma kaane,

Yerusalɛn kaane luxi

alo Gomora kaane.*

¹⁵ Nanara, Alatala sɛnbɛn Birin Kanna ito nan
 falaxi lan nabini itoe ma, a naxa,

* **23:14: Sodoma nun Gomora** taane fe sɛbɛxi Dunuɲa Fɔlon
 19.1-29 kui.

“N dabarin nun ige xɔlɛn fima yamani ito ma nɛn
e balon na,
bayo sariɲantareyaan soxi yamanan yiren birin yi
Yerusalɛn nabine nan xɔn.”

¹⁶ Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna ito nan falaxi, a
naxa,

“Ɛ nama ɛ tuli mati nabine falane ra
naxanye nabiya falane tima ɛ xa.

E ɛ mayendenma nɛn,
e ɛ xibaru fata e yɛtɛ miriyane ra,
koni Alatala dɛ xuiin mi na ra.

¹⁷ N mi rafan naxanye ma,

e a falama ne xa, fa fala,

Alatala naxa,

‘Ɛ bɔɲɛ xunbenla sɔtɔma nɛn.’

Naxanye biraxi e bɔɲɛ yi feene fɔxɔ ra tengbe-
senyani,

e a falama ne xa, e naxa,

‘Fefe ɲaxi mi ɛ sɔtɛ.’

¹⁸ Koni nde yi tixi Alatala yɛtagi

alogo a xa fe toon ti,

a yi a falan mɛ?

Nde bata a tuli mati,

a yi a falan name?”

¹⁹ Alatala gbalon soma nɛn muxu ɲaxine xun na
alo foye kala tiina.

A xɔlɔn ɲaxankatan yi fa e ma

alo wuluwunla.

²⁰ Alatalaa xɔlɔn mi xɛtɛma e fɔxɔ ra

fɔ feene kamali

Ala naxanye birin nagidixi a bɔɲɛni.

Ɛ xaxili sɔtɔma nɛn na feene xɔn waxati famatɔne
yi.

21 Ala naxa,
 “N tan mi nabini itoe xεxi,
 koni e gixin sigama xεrayaan na.
 N mi fala tixi e xa,
 koni e nabiya falane tima.

22 Xa e yi tixi n yeṭagi nun,
 e yi n ma falan nalima nεn n ma yamaan ma nun
 e yamaan ba e kira naxine xɔn,
 e yi e raxεte e kewali naxine fɔxɔ ra.”

Ala dunuṅa yiren birin yi

23 Alatalaa falan ni ito ra,
 a naxa, “Ala xa mi n na ba,
 naxan maso ε ra?
 Ala nan mɔn n na yire makuyene fan yi.”

24 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
 “Muxun nɔε a luxunṅe wundo yireni ba,
 alogo n nama a to?
 N mi bɔxɔ xɔnna nun kore xɔnna rafexi ba?”
 Alatalaa falan nan na ra.

Naxanye wule xiyene fe falama

25 “N bata nabine fala xuiin mε naxanye nabiya
 falane tima n xinli wulen fari, e naxa, ‘N bata xiye
 sa, n bata xiyena nde to.’

26 Nabine bɔṅene luma e tiyε wule falan na
 nabiyani han waxatin mundun, e yi mayenden
 falane ti fata e yeṭε bɔṅe yi feene ra?

27 E yengi a ma a e n xinla raṅinanṅe nεn yamaan
 na e xiyene xɔn e naxanye falama e bode xa, alo
 e benbane ninanxi n xinla ra kii naxan yi Baali
 suxurene fe ra.

28 Xa nabiin naxan xiye saxi, na xa a xiyen yeḅa.
 Xa n ma falan naxan yi, na kanna xa a rali a nɔndin
 kiini.”

Alatalaa falan ni ito ra. A naxa, “Malo keɛɛn nun malo dagin lanɲɛ e bode ma di?”

²⁹ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “N ma falan mi luxi ba alo tɛɛna, alo sinben naxan fanyen bɔma?”

³⁰ Nanara, n bata keli nabini itoe xili ma naxanye falane muɲama e bode ma, e mɔn naxa a ne fataxi n tan nan na.” Alatalaa falan nan na ra.

³¹ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “N bata keli nabine xili ma naxanye e yeɛɛ de xuiin findima n ma falan na.”

³² Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “N bata keli nabine xili ma naxanye wule xiyene yeɛbama, naxanye falane tima e xunna ayi, e yi n ma yamaan nalɔ ayi e wulene xɔn. Anu, n tan mi e rasigaxi, n mi e yamarixi, e tɔnɔ yo mi yamani ito ma,” Alatalaa falan nan na ra.

Alaa falan findɛ goronna ra ba?

³³ Alatala naxa, “Xa yamani ito hanma nabina nde hanma saraxaralina nde i maxɔdin, a naxa, ‘Waliiyiya falan mundun tixi nxu xili ma keli Alatala ma?’ I xa e yabi, i naxa, ‘Waliiyiya falan mundun? Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “N na n mɛma nɛn ɛ ra.”’

³⁴ Xa nabina nde hanma saraxaralina nde hanma muxu gbɛɛ a fala, a naxa, ‘Waliiyiya falan ni ito ra keli Alatala ma,’ n na kanna kewanla saranma nɛn a ra e nun a denbayana.

³⁵ ɛ a falama ɛ bode xa, ɛ naxa, ‘Alatala yabin mundun tixi?’ hanma ‘Alatala nanse falaxi?’

³⁶ Koni ɛ nama fa waliiyiya falana fe fala Alatala xun ma sɔnɔn, bayo birin waliiyiya falan findixi e gbee falan nan na. ɛ habadan Alaa falane maxɛtɛma na kii nin, Alatala ɛnben Birin Kanna, en ma Ala,

³⁷ ε lu a falε nabina nde xa, ε naxa, ‘Alatala i yabixi nanse ra?’ hanma ‘Alatala nanse falaxi?’

³⁸ Xa ε mɔn a fala, ε naxa, ‘Waliyiya falan ni ito ra keli Alatala ma.’ Nayi, Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘Amasɔtɔ ε a falama, ε naxa, “Waliyiya falan ni ito ra keli Alatala ma,” hali n to a falaxi a ε nama na fala,

³⁹ nayi, n ρinanma nen ε xɔn fefe, n yi ε kedi n yeɗagi, ε tan nun ε taana n denaxan so ε nun ε benbane yii.

⁴⁰ N yi habadan yagin sa ε fari, habadan marafeyaan naxan mi ρinanɲε muxune ra mumε!’
”

24

Xɔde debe firinne nun yamana fe

¹ Babilɔn mangan Nebukadanesari yelin xanbini Yehoyakimi a dii xεmen Yoyakin suxe, Yuda mangana, e nun a kuntigine nun yiirawanle nun xabune, a siga e ra konyiyani Babilɔn taani keli Yerusalɛn taani, Alatala yi debe firin yita n na Alatala Batu Banxin yeɗagi, e rafexi xɔde bogine ra.

² Debe kedenna yi rafexi xɔde bogi fajine ra alo bogin naxanye bolonma xɔde malan waxati singeni. Koni deben boden xɔdene mi yi fan, e mi yi nɔε donɲε.

³ Alatala yi a fala, a naxa, “Yeremi, i nanse toma?” N yi a yabi, n naxa, “Xɔde bogine. Xɔde bogi fajine na, naxanye fan han! A ρaxine fan na naxanye kalaxi han e mi nɔε donɲε.”

⁴ Alatala yi falan ti n xa.

⁵ Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, “I xɔde bogi fajini itoe toxi kii naxan yi, n Yuda muxune fan yisuxuma na kii nin, n naxanye rasiga Babilɔn kaane yamanani.

⁶ N na n jɔxɔ luma nen e xɔn ki fajni, n xete e ra yamanani ito yi. N na e senbe soma nen, n mi fa e halagima. N na e sima nen, n mi fa e talama.

⁷ N bɔje fajin fima nen e ma alogo e xa a kolon a Alatala nan n tan na. Xa e xete n ma e bɔjen birin na, e findima nen n ma yamaan na, n yi findi e Ala ra.”

⁸ Alatala ito nan falaxi, a naxa, “Xɔde bogi jaxini itoe tan, naxanye kalaxi han e mi nɔe donje, n Yuda mangan Sedeki nun a kuntigine suxuma na kii nin e nun Yerusalɛn yamaan muxu dɔnxene, naxanye luxi yamanani, e nun naxanye dɔxi Misiran yamanani.

⁹ E fe magaxuma ayi nen e findi gbalon misaala ra bɔxɔn yamanane muxune birin xa. N na e raxuya ayi denaxanye birin yi, men kaane e mafalama nen, e yi yo e ma, e yi e magele, e e danga.

¹⁰ N na e raxɔrima nen yengen nun fitina kamen nun fitina furen na han e jan yamanani n denaxan so e yii e nun e benbane.”

25

Nɛɛ tonge solofere konyiyana

¹ Ala yi falan ti Yeremi xa lan Yuda yamaan birin ma, Yosiyaa dii xemen Yehoyakimi a mangayaan jɛɛ naanindeni Yuda yamanani, naxan mɔn findixi Nebukadanesari a mangayaan jɛɛ singen na Babilɔn yi.

² Nayi, Nabi Yeremi yi falan ti Yerusalēn kaane nun Yuda yamaan birin xa, a naxa,

³ “Xabu Amōn ma dii xēmēn Yosiyaa mangayaan ꞑē fu nun saxandena, Yuda mangana, han to, na ꞑē mōxōꞑēn nun saxanna nan ito ra Alatala falan tima n xa, n fan a falama ε xa yeꞑe, koni ε mi ε tuli matixi n na.

⁴ Alatala bata a walikēne birin nafa ε ma wax-atin birin, nabine, koni ε mi e xuiin name, ε mi ε tuli mati e ra.

⁵ E yi a falama nēn, e naxa, ‘E birin xa xete ε kira ꞑaxine nun ε kēwali ꞑaxine fōxō ra, alogo ε xa lu bōxōni Alatala dēnaxan soxi ε nun ε benbane yii, habadan han habadan.

⁶ E nama bira ala gbētēne fōxō ra, ε yi ε xinbi sin e bun, ε yi e batu. E nama n naxōlō batu seene ra ε naxanye rafalaxi. Nayi, n mi sese ꞑaxi ligama ε ra.’

⁷ Koni ε mi ε tuli mati n na, ε yi n naxōlō batu seene ra ε naxanye rafala, ε yi tōꞑyaan nafa ε yete ma.” Alatalaa falan nan na ra.

⁸ Na ma, Alatala Sēnben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “Bayo ε mi ε tuli matixi n ma falan na,

⁹ n yamanan muxune birin xilima nēn keli sogeteden kōmēna ma e nun Babilōn mangan Nebukadanesari, n ma walikēna. N na e rafama nēn yamanani ito nun a muxune nun a rabilinna siyane birin xili ma, alogo n xa e raxōri fefe. N yi e fe findi fe magaxuxin na muxune kabema naxan ma, e kolin e ma, e nun yire rabēꞑinxin na han habadan. Alatalaa falan nan na ra.

¹⁰ N danna sama nēn sēwa sigine nun ꞑaxan sigine nun ꞑaxalandi ti sigine ra xēmēn nun a ꞑaxanla xa, e nun se din xuine nun lēnpu dēgēne.

11 Yamanani ito birin kalama nɛn, a raxɔri, siyani itoe yi findi konyine ra Babilɔn mangan xa ɲɛɛ tonge solofere.”

12 “Koni na ɲɛɛ tonge soloferene na ɲan waxatin naxan yi, n Babilɔn mangan nun a yamaan hakɛne saranma e ra nɛn, n Babilɔn kaane yamanan findi yire rabɛɲinxin na habadan. Alatalaa falan nan na ra.

13 N feen naxanye birin fala na yamanan xili ma, n na birin ligama nɛn a ra, feen naxanye birin sɛbɛxi kitabuni ito kui, Yeremi naxanye fala siyane birin xili ma.

14 Bayo Babilɔn kaane fan luma nɛn siya sɛnbɛmane nun manga gbeene bun, n yi e fan kɛwanle nun e wali xɔnne saran e ra.”

Alaa xɔlɔ igelengenna fe

15 Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi n xa, a naxa, “Yeremi, igelengenni ito rasuxu n yii, naxan nafexi n ma xɔlɔn na, i yi a so siyane birin yii, n na i rasigaxi naxanye fɛma, alogo e xa a min.

16 E na a min, e xunna firifirima nɛn, e lu alo dɔlɔ minna silanfanna yɛɛ ra, n yɛngɛn naxan nasigama e ma.”

17 N yi igelengenna rasuxu Alatala yii, n yi a so siyane birin yii, alogo e xa a min, Alatala n nasiga naxanye ma.

18 N na a so Yerusalen nun Yuda taane muxune yii, a mangane nun a kuntigine, alogo mɛnne xa findi yire kalaxine ra, muxune kabɛma naxanye ma, e kolin e ma, e yi a danga alo a kii naxan yi to.

19 N mɔn yi a so Misiran mangan yii e nun a bundɔxɔne nun a kuntigine nun a yamaan birin,

²⁰ e nun siyaan naxanye basanxi e ra. N yi a so Yusu yamanan mangane birin yii, e nun Filisiti yamanan taa mangane birin, Asikalɔn taan nun Gasa taan nun Ekirɔn taana e nun naxanye na lu e nii ra Asadodi taani.

²¹ N yi a so Edɔn kaane nun Moyaba kaane nun Amonine yii,

²² e nun Tire taan nun Sidɔn taan mangane birin, e nun fɔxɔ ige tagi bɔxɔne mangane baan kidi ma.

²³ N yi a so Dedan kaane nun Tema kaane nun Busi kaane yii e nun muxun naxanye birin e xunne dɛxɔn bima.

²⁴ N yi a so Arabi mangane birin yii, e nun siya basanxin naxanye dɔxi tonbonni,

²⁵ e nun Simiri mangane nun Elan mangane nun Mede yamanan mangane birin

²⁶ e nun sogeteden kɔmɛn fɔxɔn mangane birin, naxanye maso, naxanye makuya, bɔxɔ xɔnna yamanan birin. Ne xanbi ra, Sesaki* mangan fan a minma nɛn.

²⁷ Ala ito nan falaxi, a naxa, “Yereimi, a fala e xa, i naxa, ‘Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala naxa, “E n ma xɔlɔ igelengenni ito min, a ε xunna firifirima nɛn alo dɔlɔna, ε yi baxun, ε bira. E mi fa kelima sɔnɔn yɛngɛna fe ra n naxan nafama ε xili ma.” ’

²⁸ Xa e tondi igelengenna rasuxɛ i ra, e yi e min, nayi a fala e xa, i naxa, ‘Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “Fɔ ε xa a min, ε a min!

²⁹ Bayo, xa n gbalon fɔlɔma taan nan ma n xinla binyaxi dɛnaxan yi, nayi, ε fan kɛwanle mi saranjɛ

* **25:26: Sesaki** findixi wundo falan nan na naxan bunna nɛɛn fa fala “Babilɔn taana.”

ε ra ba? Ε mi tangε na ma sese ma. Bayo n yεngεn nasigama nεn bεxε xεnna muxune birin xili ma,” Alatala Sεnben Birin Kanna falan nan na ra.’ ”

³⁰ “I tan xa nabiya falani itoe birin ti e xili ma, i naxa,

‘Alatala sεnxε xuiin bata keli kore,
a bata a xui ramini a dεxεde sarijanxini!

A xεlε xuiin naminima a muxune ma.

A sεnxεma alo naxanye manpa bogini bodonma
alogo e xa a igen ba,

a sεnxεma bεxε xεnna muxune birin xili ma.

³¹ A xuiin sigama han bεxεn danna,

bayo kitina Alatala nun siyane tagi,

e nun adamadiine birin kitima nεn.

A muxu jaxine faxama nεn silanfanna ra,’

Alatalaa falan nan na ra.”

³² Alatala Sεnben Birin Kanna ito nan falaxi, a
naxa,

“Gbalon bata keli

naxan luma sigε

keli siyana nde yi siga gbεte yi,

alo foye kala tiin naxan bata sa keli bεxεn danne
ra.”

³³ Na lεxεni, Alatala muxu faxaxine binbine luma nεn yiren birin yi, keli bεxεn fεxε kedenni han bode fεxεni. Muxu yo mi e sayaan wugama, e binbine mi malanma, e mi maluxunma. E binbine yi lu bεxεn ma alo jamana.

³⁴ Ε tan yεeratine, ε wuga,

ε gbelegbele,

ε yi ε makutukutu

ε tan naxanye yamaan xun na!

Bayo ε kεε raxaba waxatin bata a li.

Ɛ birama nɛn, ɛ fe yi kala
alo fɛɲɛ fɛɲin na raxuya ayi.

³⁵ Sigade mi fa yɛɛratine xa
e gima dɛnaxan yi.

Luxunde yo mi fa e xa
e tan naxanye yamaan xun na.

³⁶ Ɛ yɛɛratine wuga xuiin name,
yamaan kuntigine gbelegbele xuina,
bayo Alatala e bɔxɔn kalama.

³⁷ Langa sabatixine yidunduxi Alatalaa xɔlɔ mag-
axuxin bun.

³⁸ Ala bata a yamanan nabɛɲin
alo yatan na a dingiraan masara,
e yamanan yi kala halagi tiin bun a xɔlɔ gbeeni.

26

Muxune yi e kɔnkɔ Yeremi ma

¹ Yosiyaa dii xɛmɛn Yehoyakimi a mangayaan
fɔlɔ waxatini Yuda yamanani, Alatala yi falan ti
Yeremi xa.

² Alatala ito nan falaxi, a naxa, “Sa ti Alatalaa
banxin yinna kui, i falan ti Yuda yamanan taane
muxune xa naxanye birin fa e xinbi sinma Alata-
laa banxini. N na i yamari falan naxan birin ti
feen na, i xa na birin fala e xa, i nama sese ba a
ra.

³ Waxatina nde, e tuli matima nɛn, e birin yi
xɛtɛ e kira ɲaxine fɔxɔ ra. Nayi, n gbalon naxan
nagidixi e ma e fe ɲaxine fe ra, n xɛtɛma nɛn na
feen fɔxɔ ra, na mi fa e sɔtɔ.

⁴ A fala e xa, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a
naxa: Xa ɛ mi ɛ tuli mati n na, xa ɛ mi n ma sariyane
suxu, n naxanye soxi ɛ yii,

5 ε yi n ma walikene xuiin name, nabine, n naxanye rasigaxi ε ma waxatin birin, ε mi tin ε tuli matiyε naxanye ra,

6 nayi, n banxini ito kalama nen alo Silo taana,* n yi taani ito findi danga taan na bɔxɔn siyane birin tagi.’ ”

7 Saraxaraline nun nabine nun yamaan birin yi Yeremi xuiin mε falani itoe tiyε Alatalaa banxini.

8 Yeremi yi yelinma falane tiyε waxatin naxan yi Alatala a yamari naxanye fala fe ra, saraxaraline nun nabine nun yamaan birin yi a suxu, e naxa, “I faxama nen yati!

9 Nanfera i nabiya falane tima Alatala xinli fa fala banxini ito kalama nen alo Silo taana, taani ito yi kala, a findi yire rabeɲinxin na?” Yamaan birin yi e malan Yeremi rabilinni Alatalaa banxini.

10 Yuda yamanan kuntigine to na feene mε, e yi keli mangana banxini, e sa dɔxɔ Alatalaa banxini dεnaxan xili “So Dε Nenεna.”

11 Nayi, saraxaraline nun nabine yi a fala kuntigine nun yamaan birin xa, e naxa, “Xεmeni ito a kitin xa lan sayaan ma! Bayo a bata nabiya falane ti taani ito xili ma, alo ε fan yetεna a mεxi kii naxan yi!”

12 Yeremi yi a fala kuntigine nun yamaan birin xa, a naxa, “E falan naxanye birin mεxi, Alatala nan n nafaxi a n xa fa na nabiya falane ti banxini ito nun taani ito xili ma.

13 Iki, ε sigati kiin nun ε kewanle maxεtε, ε yi ε tuli mati Alatala ra, ε Ala. Nayi, Alatala gbalon naxan

* 26:6: *Silo taana* fe seβexi Yeremi 7.12 kui.

nagidixi ε xili ma, a xεtεma nεn na feen fɔxɔ ra, na mi fa ε sɔtɔma.

¹⁴ N tan fa ε sagoon nin. Naxan fan ε yεε ra yi, a tinxin, ε na liga n na.

¹⁵ Koni, ε xa a kolon nεn, xa ε n faxa, sɔntaren faxa feen goronna luma nεn ε xun ma, ε tan nun taani ito nun a muxune, bayo Alatala nan n nafaxi yɔ, alogo n xa falani itoe ti ε xa.”

¹⁶ Kuntigine nun yamaan birin yi a fala saraxar-aline nun nabine xa, e naxa, “Hali xεmεni ito a kitin mi lan sayaan ma! Bayo a falan tixi en xa Alatala nan xili yi, en ma Ala.”

¹⁷ Yamanan fonna ndee yi keli, e yi a fala yamaan malanxin birin xa, e naxa,

¹⁸ “Yuda mangan Xesekiya waxatini, Moreseti kaan Mike a fala nεn Yuda yamaan birin xa, a naxa, ‘Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa,

“Siyon taani buxama nεn alo xεεna,

Yerusalɛn findima nεn taa xɔnna ra.

Ala Batu Banxin tixi geyaan naxan ma, na findima nεn fɔtɔnna yire matexin na.” †

¹⁹ Yuda mangan Xesekiya nun Yuda yamaan birin Mike faxa nεn na ma ba? Xesekiya mi gaxu Alatala yεε ra ba, a yi Alatala mafan? Nayi, Alatala gbalon xunba nεn e ra, a yi naxan nagidixi e ma. En fe naxin nan nafama en yetε ma, xa en xεmεni ito faxa!”

Mangan yi nabi Yuriya faxa

²⁰ Xεmεna nde fan yi na naxan yi nabiya falane tima Alatala xinli, naxan ma falaye yi luxi alo

† 26:18: Mike 3.12

⁵ ‘N tan nan bəxə xənnə daxi n sənbe gbeeni, e nun muxune nun suben naxanye a fari. Naxan na n kənən, n yi bəxə xənnə so na yii.

⁶ Iki n fa ε yamanane birin sama nən Babilən mangan Nebukadanesari sagoni, n ma walikəna. N mən burunna subene sama nən a sagoni.

⁷ N siyane birin sama nən a nən bun e nun a diin nun a mamandenna nən bun, han a waxati saxin yi a li, a fan ma yamanan yi sa lu siya sənbe mane nun manga gbeene nən bun.

⁸ Xa siyana nde hanma yamanana nde mi xuru Babilən mangan Nebukadanesari ma, a mi tin Babilən mangana konyiyaan xa lu a xun ma alo goron tongo gbeleməna, n na siyaan kewanla saranma a ra nən yengen nun fitina kəmen nun fitina furen na, han n yi yelin e halage Babilən mangan xən.’ Alatalaa falan nan na ra.

⁹ E tan nama ε tuli mati ε nabine nun ε yiimate tone nun ε xiyene nun ε koron bənbəne nun ε kəramuxune ra, naxanye a falama ε xa, e naxa, ‘E mi luma Babilən mangana nən bun.’

¹⁰ Bayo, e wulen nan falama ε xa, naxan ε masigama ε bəxən na. N na ε kedima nən ε yamanani, n yi ε raxəri.

¹¹ Koni siyaan naxan na tin Babilən mangana konyiyaan yi sa a fari alo goron tongo gbeleməna, a xuru a ma, n matabun fima nən na ma a yete bəxəni, a yi a bi, a lu dəxi na,” Alatalaa falan nan na ra.

¹² N na nan fala Yuda mangan Sedeki fan xa, n naxa, “E tin Babilən mangana konyiyaan xa sa ε fari alo goron tongo gbeleməna, ε xuru e nun a yamaan ma, ε kisima nən.

13 Nanfera ε nun i ya yamaan lanma ε faxa yengεn nun fitina kamεn nun fitina fureni, alo Alatala a falaxi kii naxan yi siyane xa naxanye tondin xurε Babilōn mangan ma?

14 Ε nama ε tuli mati nabine ra, naxanye a falama ε xa, e naxa, ‘Ε mi luma Babilōn mangana nōōn bun!’ Bayo, e wule nabiya falane nan tima ε xa.

15 N tan mi e xεxi, e wulen nan falama n xinli. Nayi, n na ε kedima nεn ε yamanani, ε nun ε nabiin naxanye falane tima, ε birin yi raxōri.” Alatalaa falan nan na ra.

16 N ni ito nan fala saraxaraline nun yamaan birin xa, n naxa, “Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘Ε nama ε tuli mati ε nabine ra naxanye a falama ε xa, e naxa, “Alatalaa banxin muranne famatōōn ni i ra sa keli Babilōn yi!” Bayo e wule nabiya falane nan tima ε xa.

17 Ε nama ε tuli mati ne ra. Ε xuru Babilōn mangan ma, ε yi kisi. Nanfera ε waxi taani ito kala feni?

18 Xa nabiin nan e ra, xa Alatalaa falana e yi, nayi e xa Alatala Σεnβεn Birin Kanna mafan alogo muranna naxanye fa luxi Alatalaa banxini, e nun Yuda mangana banxin nun Yerusaleν yi, a ne fan nama xali Babilōn yamanani.

19 Bayo Alatala Σεnβεn Birin Kanna ito nan falaxi lan σεnβεtεnne ma, e nun ige ramaraden nun ige maxali wontorone nun muran gbεten naxanye luxi taani ito yi,

20 Babilōn mangan Nebukadanesari mi naxanye tongo a Yehoyakimi a dii xεmεn Yoyakin xali konyiyani waxatin naxan yi, Yuda mangana, e nun Yuda yamanan nun Yerusaleν taan muxu

gbeene birin a siga naxanye ra konyiyani Babilon yi,

²¹ Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi yati muranne xili ma naxanye luxi Alatalaa banxini, e nun Yuda mangana manga banxini e nun Yerusalen taani, a naxa,

²² “Ne tongoma nen, e xali Babilon yi, e sa lu na yi han n na keli loxon naxan yi, n mon yi e rafa be.” Alatalaa falan nan na ra.’ ”

28

Yeremi nun wule nabina fe

¹ Na jee kedenna ra, Yuda mangan Sedeki a mangayaan jee naaninden kike suulunden loxona nde yi, Gabayon kaana Asuru a dii xemen Nabi Xananiya yi falan ti n xa Alatalaa banxini saraxaraline nun yamaan birin jee xori, a naxa,

² “Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘Babilon mangan goron tongo gbelemen naxan sama muxune koe ma, n fama na kaladeni nen!

³ Benun jee firin, n mon xetema nen muranne birin na be Alatalaa banxini, Babilon mangan Nebukadanesari naxanye tongoxi be, a siga e ra Babilon yi.

⁴ N mon xetema nen Yuda mangan na, Yoyakin Yehoyakimi a dii xemena, e nun Yuda muxu suxine birin, naxanye sigaxi Babilon yi, bayo Babilon mangan goron tongo gbelemen naxan sama muxune koe ma, n fama na kaladeni nen!’ Alatalaa falan nan na ra.”

5 Nabi Yeremi yi Xananiya yabi saraxaraline nun yamaan birin yεε xōri naxanye yi Alatalaa banxini.

6 Nabi Yeremi naxa, “Amina! Alatala xa na liga! Alatala xa i fala xuine rakamali, a yi xεtε Alatalaa banxin muranne nun muxu suxine ra be sa keli Babilōn yi.

7 Koni i tuli mati falani ito ra n naxan falama ε nun yamaan birin xa:

8 Nabiin naxanye fa benun i tan nun n tan xa fa, xabu a fōlōni, ne nabiya falane ti nēn lan yēngēn nun gbalon nun fitina furene fe ma yamana wuyaxi nun mangaya gbeene xili ma.

9 Koni xa nabina nde bōjε xunbenla fe fala, fō a falan xa kamali nēn benun muxune xa a kolon a Alatala nan a xεxi.”

10 Nayi, nabi Xananiya yi goron tongo gbelemēn ba Nabi Yeremi kōε ma, a yi a yigira.

11 Xananiya yi a fala yamaan birin yεε xōri, a naxa, “Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘Babilōn mangan Nebukadanesari nōōn naxan sama siyane birin fari alo goron tongo gbelemēna, benun jεε firin, n na kalama na kii nin.’ ” Nabi Yeremi yi siga.

12 Nabi Xananiya yelin xanbini goron tongo gbelemēni girε, a naxan ba Nabi Yeremi kōε ma, Alatala yi falan ti Yeremi xa, a naxa,

13 “Sa a fala Xananiya xa, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a naxa: I bata wudi gbelemēni gira, koni i fa wure gbelemēn nan sōtōma a funfuni.

14 Alatala Sēnbēn Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa: N goron tongo wure gbelemēn sama nēn siyani itoe birin kōε ma, alogo e xa lu Babilōn mangan Nebukadanesari a nōōn bun, e

lu wale a xa, n mən burunna subene sama nən a sagoni.’ ”

¹⁵ Nabi Yeremi yi a fala Nabi Xananiya xa, a naxa, “Xananiya, i tuli mati! Alatala mi i xexi, anu i bata yamani ito mayenden alogo e xa e yigi sa wulene yi.

¹⁶ Nanara, Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘N ni i janma nən bəxə xənnə fari, i faxama nən jəeni ito ra, bayo i ya falane yamaan namurutəma Alatala ma.’ ”

¹⁷ Nabi Xananiya yi faxa na jəen kike solofere-den na.

29

Kədin yi rasiga muxu suxine ma

¹ Nabi Yeremi a falan ni i ra a naxan sebe kədin kui Yerusalən taani, a yi a rasiga fonne ma naxanye xali konyiyani, e nun saraxaraline nun nabine nun yamaan dənxe birin, Nebukadanesari naxanye suxu Yerusalən yi a siga e ra konyiyani Babilən yi.

² A lixi, Manga Yoyakin nun a nga nun mangan bundəxəne nun Yuda kuntigine nun Yerusalən kuntigine nun yiirawanle nun xabune fan bata yi mini Yerusalən yi siga konyiyani.

³ A kədin taxu nən Safan ma dii xəmənə Elasa nun Xiliki a dii xəmən Gemariya ra, Yuda mangan Sedeki naxanye xə Babilən mangan Nebukadanesari ma. Kədin kui falan ni i ra:

⁴ Alatala sənben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi muxu suxine birin xa, n naxanye rasiga konyiyani keli Yerusalən yi siga Babilən yi, a naxa,

⁵ “Ɛ banxine ti, Ɛ dɔxɔ e kui. Ɛ nakɔne si, Ɛ yi e bogine don.

⁶ Ɛ naxanle futu, Ɛ yi diine sɔtɔ. Ɛ naxanle fen Ɛ dii xɛmɛne xa, Ɛ yi Ɛ dii tɛmɛne fi xɛmɛ taa ra, alogo e fan xa diine bari. Ɛ wuya ayi Ɛ dingirani, Ɛ yatɛn nama xurunɲɛ ayi de!

⁷ Ɛ bɔɲɛ xunbenla raso taani, n na Ɛ xalixi konyiyani dɛnaxan yi, Ɛ yi Alatala maxandi na taan xa, bayo Ɛ bɔɲɛ xunbenla sɔtɔma na nan xɔn.”

⁸ Bayo Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, “Ɛ nama tin, nabine nun yiimatone xa Ɛ mayenden naxanye Ɛ tagi. Ɛ nama Ɛ tuli mati Ɛ xiyene ra!

⁹ Bayo e wule nabiya falane nan tima Ɛ xa n xinli. N tan mi e xɛxi,” Alatalaa falan nan na ra.

¹⁰ Koni Alatala ito nan falaxi, a naxa, “Babilɔn yamanana nɔ sɔtɔn na nɛɛ tonge solofere ti, n na Ɛ malima nɛn, n yi n ma fala fajin nakamali Ɛ xa, n xɛtɛ Ɛ ra be.

¹¹ Bayo n na a kolon n feen naxanye yitɔnxi Ɛ xa. N bɔɲɛ xunbenla nan yitɔnxi Ɛ xa, tɔrɔyaan mi a ra, alogo n xa yigin lu Ɛ ma waxati famatɔne yi.” Alatalaa falan nan na ra.

¹² “Nayi, Ɛ na n xili, Ɛ yi fa n maxandi, n na Ɛ yabima nɛn.

¹³ Ɛ na n fen, Ɛ n toma nɛn, xa Ɛ n fen Ɛ bɔɲɛn birin na.”

¹⁴ Alatalaa falan ni ito ra. “N tinma nɛn Ɛ xa n to, n yi xɛtɛ Ɛ ra keli konyiyani, n yi Ɛ malan keli siyane nun yirene birin yi, n na Ɛ raxuya ayi dɛnaxanye yi, n yi xɛtɛ Ɛ ra be, n na Ɛ kedixi dɛnaxan yi siga konyiyani.” Alatalaa falan nan na ra.

¹⁵ Na ma, Ɛ a falama nɛn, Ɛ naxa, “Alatala bata

nabine fi nxu ma Babilɔn yi!”

¹⁶ Koni Alatala ito nan falaxi lan mangan ma naxan dɔxi Dawudaa manga gbɛdeni, e nun yamaan naxan birin dɔxi Yerusalɛn taani ito yi, ε ngaxakedenna naxanye mi siga ε fɔxɔ ra konyiyani,

¹⁷ Alatala Sɛnben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, “N yɛngɛn nun fitina kamɛn nun fitina furen nafama e ma nɛn, n yi e lu alo xɔdɛ bogi kalaxin naxanye mi nɔɛ donɲɛ.

¹⁸ N na e sagatanma nɛn yɛngɛn nun fitina kamɛn nun fitina furen na, n yi e fe findi fe magaxuxin na bɔxɔn yamanane birin xa, e yi findi danga taan misaala ra, e fe yi yamanane birin muxune yigitɛgɛ, e yi kabɛ e ma, e kolin e ma, e e konbi, n na e raxuya ayi dɛnaxanye birin yi.”

¹⁹ Alatalaa falan ni ito ra. “Na ligama nɛn bayo e mi e tuli matixi n ma falan na, n na n ma walikɛne rasigaxi e tan naxanye ma waxatin birin, nabine. Anu ε fan mi ε tuli matixi,” Alatalaa falan nan na ra.

²⁰ Koni ε tan xa ε tuli mati Alatalaa falan na, ε tan muxu suxine birin, n bata ε tan naxanye rasiga keli Yerusalɛn yi siga Babilɔn yi!

²¹ Alatala Sɛnben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi lan Kolayaa dii xɛmɛna Axabi nun Maaseyaa dii xɛmɛn Sedeki ma, naxanye wule nabiya falane tima ε xa, a naxa, “N na e sama nɛn Babilɔn mangan Nebukadanesari sagoni, a yi e faxa ε yɛɛ xɔri.

²² Yuda kaan naxanye birin siga konyiyani Babilɔn yi, ne birin dangan misaala tongoma muxu firinni itoe nan ma sɔnɔn, e naxa, ‘Alatala xa i lu

alo Sedeki nun Axabi, Babilon mangan naxanyegan!

²³ Bayo e bata xaxilitareyaan liga Isirayila yi. E bata yalunyaan liga e muxu bodene jaxanle xon, e yi falan ti n xinli wulen fari, anu, n tan xa mi yamarin fixi e ma. N na kolon, na feen seren nan mon n na.” Alatalaa falan nan na ra.

Yeremi yi Semayaa kedini yabi

²⁴ A fala Nexelan kaan Semaya xa, i naxa,

²⁵ “Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, i bata kedine sebe Yerusalen kaane birin ma, e nun Maaseya a dii xemen Sofoni saraxaralina, e nun saraxarali gbete eye birin, i ito nan sebe xi Sofoni ma, i naxa,

²⁶ ‘Alatala bata i findi saraxaraliin na Yehoyada joxoni alogo i xa i yengi dexo Alatalaa banxin feene xon. Na ma, muxu yo na a yete findi nabiin na daxuyani, i lan i xa a sa kutun na, i a kaen xidi yolonxonna ra.

²⁷ Nanfera nayi, i mi i konkoma Yeremi Anatoti kaan ma, naxan a yete findixi nabiin na e tagi?

²⁸ A yeteen bata kedini nasiga nxu ma Babilon yi, a naxa: E buma nen menni de! Nayi, e banxine ti, e dexo e kui. E nakone si, e yi e bogine don.’ ”

²⁹ Saraxarali Sofoni yi na kedini xaran Nabi Yeremi xa.

³⁰ Alatala yi falan ti Yeremi xa, a naxa,

³¹ “Xeraan nasiga a faladeni muxu suxine birin xa naxanye Babilon yi, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi Semaya Nexelan kaan xili ma, a naxa, “Bayo Semaya nabiya falane tima e xa, anu, n tan mi a xexi, a yi e mayenden alogo e xa e yigi sa wuleni.”

³² Nayi, Alatala ito nan falaxi, a naxa, “N Semaya Nexelan kaan nun a bənsənnə kəwanle saranma e ra nən. A bənsənnə muxu yo mi luyε yamani ito yε, a mən mi fe fajin toma n naxan ligama n ma yamaan xa, bayo a falane yamaan namurutema Alatala ma.” ’ Alatalaa falan nan na ra.”

30

Ala mən Isirayila yamanani tənma nən

¹ Alatala yi falan ti Yeremi xa, a naxa,

² “Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘N falan naxanye tixi i xa, e birin sεbε kedin kui.’

³ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, ‘Ləxəne fama, n Yuda nun Isirayila muxu suxine raxetema waxatin naxan yi, n fa e ra yamanani n naxan so e benbane yii, e yi dəxə a yi,’ Alatala naxa na kiini.”

⁴ Alatala falani itoe nan ti lan Isirayila nun Yuda yamanane ma, a naxa,

⁵ “Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘En gbelegbele xuiin mεma.

Gaxun nan na ra,
bɔɔɛ xunbeli mi fa na.

⁶ ε maxədinna ti,
xa xεmεn nəε diin bare!

Nanfera nayi,
xεmεne birin e tagin suxi
alo ɲaxanla nεma dii barini?
Nanfera birin yεtagini tɔɲənxi?

⁷ Gbalo ləxə gbeen nan a ra!

A ɲəxən mi na.

Waxati xədεxεn nan na ra Yaxuba bənsənnə xa,
koni e xunna minima a yi nən,
e kisi.’ ”

⁸ “Alatala Senben Birin Kanna falan ni ito ra, a naxa, ‘Na lɔxɔni, n goron tongo wudine kalama nen, a ba e kɔe ma, n yi e xidi lutine yibolon, n yi e ba xɔne konyiyaan bun.

⁹ E yi wali Alatala xa e Ala, e nun Dawuda yixetena, e mangana, n naxan fima e ma.’

¹⁰ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,

‘E tan Yaxuba yixetene,

n ma walikene, ε nama gaxu,

Isirayila kaane, ε nama kuisan!

Bayo, n na ε rakisima nen,

n yi sa ε ba yire makuyeni,

n yi ε bɔnsɔnna ba yamanani

e sa konyiyani denaxan yi.

Yaxuba bɔnsɔnna muxune mɔn xetema nen,

e yi lu maraxaran nun bɔne xunbenli.

E mi fa yimaxe sɔnɔn!

¹¹ Bayo, n luma nen ε xɔn,

alogo n xa ε rakisi.

N siyane birin naxɔre nen,

n na ε raxuyaxi ayi naxanye ye,

koni n mi ε tan naxɔrima.

N na ε xuruma nen

alo a lan kii naxan yi,

bayo n mi ε yatema sɔntarene ra.’

Alatalaa falan nan na ra.”

¹² “Alatala ito nan falaxi, a naxa,

‘E naxankatan mi dandanje,

ε furen magaxu.

¹³ Muxu yo mi ε xun mafalama,

ε fure deen dandan muxu mi na,

a seri mi ε tan yii.

¹⁴ E xɔyine birin bata ninan ε xɔn,

e mi fa ε fenma sɔnɔn.
 Bayo, n bata ε naxankata alo yaxuna,
 n yi ε hake gbeene nun ε yulubi wuyaxine saran ε
 ra a naxin na.

15 Nanfera ε wugama ε naxankatan
 nun ε tɔrɔyaan bun naxan mi nɔɛ dandanɲε?
 N na ligaxi ε ra ε hake gbeene nun ε yulubi wuyax-
 ine nan ma fe ra.' ”

16 “ ‘Koni naxan yo na wa ε raxɔri feni,
 na fan naxɔrima nɛn.
 E yaxune birin xalima nɛn konyiyani.
 Naxanye birin fuma ε yiiseene ma,
 muxune fuma ne fan yiiseene ma nɛn.
 Naxanye ε suxuma yɛngɛni,
 ne fan birin suxuma nɛn yɛngɛni.’

17 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
 ‘Koni n mɔn ε rasabatima nɛn,
 n yi ε rakɛndɛya ε furene ma,
 bayo e a falama ε ma nɛn a yama ramɛxina,
 muxɛ mi a yengi dɔxi naxan xɔn, Siyon taana.’

18 Alatala ito nan falaxi, a naxa,
 ‘N mɔn Yaxuba bɔnsɔnne yigiyadene rasabatima
 nɛn,
 n kininkinin e dɔxɔdene ma.
 Taa xɔnna mɔn tima nɛn a funfuni.
 Manga banxin mɔn yi ti a yireni.

19 Bɛti xuiin nun sɛwa xuiin minima nɛn e tagi.
 N na e rawuyama ayi nɛn,
 e mi fa xurunɲε ayi mumɛ!
 N binyen fima nɛn e ma,
 e mi fa rayelefuε sɔnɔn.

20 E diine luma nɛn alo a fɔlɔni,
 e yamaan luma nɛn n yɛtagi.

N yi e ḡaxankata muxune keḡwanle saran e ra.

²¹ E mangan minima e tan nin,
e tan nde nan tima e yeε ra.

N yi na kanna maso n na,
a yi a maso n na,

bayo muxun mundun suse a masoε n na a yeε ra?

Alatalaa falan nan na ra.

²² ‘E findima neḡ n ma yamaan na,
n yi findi ε Ala ra.’ ”

²³ Alatala gbalon soma neḡ muxu ḡaxine xun na
alo foye kala tiina.

A xɔlɔn ḡaxankatan yi fa e ma
alo wuluwunla.

²⁴ Alatalaa xɔlɔn mi xεεma e fɔxɔ ra
fɔ feene rakamali

Ala naxanye birin nagidixi a bɔḡeni.

ε xaxili sɔtɔma neḡ na feene xɔn waxati famatɔne
yi.

31

Isirayila kaane xεε fena

¹ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Na waxatini, n
findima neḡ Isirayila xabilane birin ma Ala ra, e yi
findi n ma yamaan na.”

² Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“Yama dɔnxεn naxanye luxi e nii ra yeḡεn xan-
bini,

ne n ma hinanna toma neḡ tonbonni,
Isirayila yamaan yi matabun sɔtɔ.”

³ Alatala a yeε yita neḡ n na wulani,
a naxa, “N bata ε xanu habadan!
Nanara, n ma hinanna mi ḡanma ε xa.

⁴ Isirayila yama faḡina,

n mən ε rasabatima nən,
ε yamanan mən tima nən.

Ε mən ε tanbanne maxama nən
ε yi siga bodonlane fəxə ra naxanaxani.

⁵ Ε mən manpa bili nakəne sima nən Samari
geyane fari.

Xεε biine sansine sima nən,
e yi e bogine sətə.

⁶ Bayo ləxəna nde fama,
kantən tiine e xui ramini
Eframi yamanan geyane ma waxatin naxan yi, e
naxa,
'E keli, en siga Siyon taani Alatala fəma, en ma Ala.'
”

⁷ Bayo Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“E xuini te səwani Yaxuba bənsəna fe ra,
E naxan e fe ra e tan naxanye siyane xun na!
E xui ramini, ε yi Ala tantun, ε naxa,
'Alatala, i ya yamaan nakisi,
Isirayila muxu dənxe ne.’

⁸ N xεtεma nən e ra
sa keli kəmən fəxən yamanani,
n yi e malan sa keli bəxən danne ra.
Danxutəne nun sankalatəne e ye,
naxalan fudi kanne nun naxanye dii barini, e
birin.
Yama gbeen nan xεtən be.

⁹ E fama nən wuge,
e lu n maxandε,
n yi ti e yeε ra,
siga xudene dε, kira yitənxin xən,
e mi e sanna radinje dənaxan yi,
bayo Isirayila yamaan fafe nan n na,

Efirami bənsəna luxi nən
alo n ma dii singena.”

10 Siyane, ε tuli mati Alatalaa falan na,

ε sa a rali

fə fəxə ige tagi bəxə makuyene yi!

ε naxa,

“Naxan Isirayila yamaan naxuyaxi ayi,

na e malanma nən.

A e kantanma nən

alo xuruse rabaan nun a xuruse kuruna.

11 Bayo, Alatala bata Yaxuba yixetene xəɾəya,

a yi e xunba muxune yii

naxanye sənben gbo e xa.

12 E fama nən,

e xuini te naxanaxani Siyon geyaan xuntagi.

E sɛwama nən Alatalaa nɛmaan birin na,

murutun nun manpa nənən nun turen

nun yɛxɛene nun siine nun nɪngene.

E nii yifanma e ma nən

alo igen saxi nakəən naxan ma,

e mi fa yigitεε mumε!

13 Nayi, sungutunne sɛwama nən e bodondeni,

e nun banxulanne nun fonne birin.

N yi e sunun findi sɛwan na,

n yi e madɛndɛn,

n yi e rasɛwa e naxankatan xanbini.

14 N yi saraxaraline ralugo sube turaxine ra

n ma yamaan yi wasa n ma nɛmaan na,”

Alatalaa falan nan na ra.

15 Alatala ito nan falaxi, a naxa,

“Gbelegbele xuiin nun wuga xui gbeen tema

Rama taani.

Rakeli nan a diine wugama.

A mi tinje a xa masabari
amasɔɔ e birin bata faxa.”

¹⁶ Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“E wuga xuiin nun ε yeεgen dan,
bayo ε kewanle saren fima nen,
ε diine fama nen
sa keli yaxune konni.”

Alatalaa falan nan na ra.

¹⁷ “E yigin sɔɔma nen waxati famatone yi,
bayo ε diine mɔn xetema nen e konni.”

Alatalaa falan nan na ra.

¹⁸ N bata Efirami bɔnsɔnna wuga xuiin me, e naxa,

“Ala, i bata nxu xuru kari xɔdεxeni
alo turaan naxan mi suxi,
nxu yi xuru ki faɲi.

I mɔn xa nxu raxete,
nxu xetema nen,
bayo i tan nan Alatala ra, nxɔ Ala.

¹⁹ Nxu nxu xun xanbi so nen i yi,
koni na xanbi ra,
nxu yi nimisa.

Nxu yelin xanbini xaxinla sɔte,
nxu yi xɔɔ nxu yete ma,
nxu yagi, nxu yi nxu xun sin,
bayo nxu bata kalan ti nxu dii jɔre waxatini han!”

²⁰ Ala naxa, “Efirami bɔnsɔnna mi findixi n nafan
diin xan na ba,

n diin naxan nafisama bonne xa?
Bayo n nεma falane tiye a ma,
a fe rabirama n ma.

Nanara, n bɔnen bata kala a fe ra,
a kininkininna yi n suxu han!”

Alatalaa falan nan na ra.

21 ϵ taxamasenne ti kiraan xɔn,
 ϵ wudine bitin kiraan dɛ
 alogo muxune nama kira gbeen fata
 e lan e xa bira naxan fɔxɔ ra.
 Isirayila yama fajina,
 ϵ mɔn xa xɛtɛ, ϵ xɛtɛ ϵ taane yi.

22 N ma dii murutɛxine,
 ϵ luma na xun xɔn sigani
 han waxatin mundun yi?
 Bayo Alatala fe nɛnɛn naminima nɛn bɔxɔ xɔnna
 fari,
 jaxanla fama nɛn xɛmɛn fendeni.*

Ala mɔn Yuda nun Isirayila yitɔnma nɛn

23 Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito
 nan falaxi, a naxa, “N na xɛtɛ e muxu suxine ra
 waxatin naxan yi, a mɔn falama nɛn Yuda ya-
 manan nun a taane yi, e naxa, ‘Alatala xa barakan
 sa tinxin yirena fe yi geya sarijanxina.’

24 Xɛɛ biine nun xuruse rabane dɔxɔma nɛn
 Yuda yamanani e nun a taane birin.

25 Bayo n muxu xadanxine nii yifanma e ma nɛn,
 n yi muxu nii kalaxine ralugo.”

26 Na waxati yɛtɛni, n yi xulun, n yi a kolon a n
 ma xixɔnla yi jaxun han!

27 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Lɔxɔne fama,
 n mɔn muxune nun xuruseene rasabatima nɛn
 Isirayila nun Yuda yamanane yi, e wuya ayi alo
 muxun na sansiin xuya xɛɛn ma.

* **31:22:** Waxatina nde, Ala waxi a xɔn ma nɛn a Isirayila yamaan
 xa a tan Ala fen. Anu, e dari fe mi yi na ra hali Isirayila yamaan to
 findixi Ala gbeen na layiri xidin xɔn alo xɛmɛn nun jaxanla futun
 xidima kii naxan yi.

28 Benun to, n na n yεεn ti nεn e ra alogo n xa e xunna kala, n yi e tala, n yi e halagi, n yi e raxɔri, n yi gbalon nafa e ma. Koni iki, n mɔn n yengi dɔxɔma nεn e xɔn alogo n xa e yamanan ti, n yi e si,” Alatalaa falan nan na ra.

29 A mi fa falama na lɔxɔni fa fala, Fafane bata ɲaxundan xindene don, koni e diine nan ɲinye ramuluxun.†

30 Koni birin faxama a yεtε hakεn nan ma fe ra. Muxu yo ɲaxundan xindene don, na kanna yεtεεn nan ɲinye ramuluxunma.

Layiri nεnεna fe

31 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Na lɔxɔne fama, n layiri nεnεn xidima‡ nxu nun Isirayila nun Yuda yamane tagi waxatin naxan yi.

32 A mi ligama alo n layirin naxan xidi nxu nun e benbane tagi, n to e yii rasuxu n yi e ramini Misiran yamanani. Bayo e n ma layirin kala nεn hali n to findi e kanna ra,” Alatalaa falan nan na ra.

33 “Koni layirin ni i ra, n naxan xidima nxu nun Isirayila yamaan tagi.” Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Na waxatin na dangu, n na n ma sariyane sama nεn e xaxinli, n yi e sεbε e bɔɲeni. N findima nεn e Ala ra,

† 31:29: Na feen mɔn sεbεxi Nabi Esekiyeli 18.2 kui. ‡ 31:31: *Layiri nεnεna* fe sεbεxi Luka 22.20 nun Kɔrɛnti Singen 11.25 nun Kɔrɛnti Firindena 3.6 nun Heburune 8.8-12 kui.

e yi findi n ma yamaan na.

³⁴ Muxu yo mi fa a boden maxaranma,
muxu yo mi a faɛ a ngaxakedenna xa,
a naxa, ‘I xa Alatala kolon,’
bayo e birin n kolonma nɛn,
keli muxudin ma han muxu gbeena.
Bayo n diɲama nɛn e hakɛne ma
n yi e yulubine xafari.”
Alatalaa falan nan na ra.

³⁵ Alatala ito nan falaxi,
a tan naxan sogen da
alogo a xa kɛnɛnna fi yanyin na,
e nun kiken nun sarene kɔɛɛn na,
naxan fɔxɔ igeni maxama,
a mɔrɔnne yi xuxu, §
naxan xili Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, na naxa,
³⁶ “Fanni dunuɲa da kiin sariyani itoe n yetagi,
Isirayila yixɛtɛne fan yatɛma nɛn siyaan na n yɛɛ
ra yi.”

Alatalaa falan nan na ra.

³⁷ Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“Xa kore xɔnna nɔɛ maligɛ,
xa bɔxɔ xɔnna bunne nɔɛ kolonɲɛ,
nayi, n fan n mɛma nɛn Isirayila bɔnsɔnna ra e
kɛwanle fe ra,”
Alatalaa falan nan na ra.

Yerusalɛn taa nɛnɛna fe

³⁸ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “Lɔxɔne fama,
taani ito mɔn tima Alatala xa waxatin naxan yi,
keli Xananɛli Sangansoon ma han sa dɔxɔ Songen
Ma Dɛɛn na.

§ 31:35: *Igen mɔrɔnne*: alo foyen na so igeni.

³⁹ Taan dan nenen fələma menna nin siga tinx-inni han Garebi geyana, sa dangu Gowa binni.

⁴⁰ Binbine nun xubene bəxənma lanbanna naxan yi e nun gbingbinna naxanye sigama han Kediṛən xudeni siga han taan so deen tongonna so deen naxan xili Soone Dena, sogeteden binni, menne birin nasarijanma nen Alatala xa. Yire yo mi fa kalə na hanma a raxəri.”

32

Yeremi yi xenna nde sara

¹ Alatala yi falan ti Yeremi xa, Yuda manga Sedeki a mangayaan jee fudeni, Nebukadanesari a mangayaan jee fu nun solomasexeden nan yi a ra nun.

² Babilən yamanan sofa ganla bata yi Yerusalən taan nabilin nun na waxatini, e yi taan yengema. Nabi Yeremi yi saxi kasoon na kantaniine banxin sansanna kui Yuda mangan konni.

³ Yuda mangan Sedeki bata yi a balan menni, a naxa, “Nanfera i nabiya falani itoe tima? I yi a fala, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a naxa, “N taani ito sama nen Babilən mangan sagoni, a yi a tongo.

⁴ Yuda mangan Sedeki mi tangama Babilən kaane ma de! N na a sama nen Babilən mangan sagoni yati, a yi falan ti a xa kenən nun kenən, a yi a yetagi to.

⁵ Babilən mangan sigama nen Sedeki ra Babilən yi, a sa luma denaxan yi han n na keli a malideni waxatin naxan yi. Xa ε Babilən kaane yenge, ε mi nə sətəma de!” Alatalaa falan nan na ra.’ ”

⁶ Yeremi a falan ni ito ra, a naxa, “Alatala falan ti nen n xa, a naxa,

⁷ I sɔxɔ Salun ma dii xɛmɛn Xanameli fama nɛn i fɛma, a yi a fala i xa, a naxa, ‘N ma xɛɛ bɔxɔn sara n ma, naxan Anatɔti taani, bayo i tan daxa kɛ sariyan na, i yi a sara, a findi i gbeen na.’

⁸ Nayi, n sɔxɔ a dii xɛmɛn Xanameli yi fa n fɛma kantan tiine banxin sansanna kui alo Alatala a fala kii naxan yi. Xanameli yi fa a fala n xa, a naxa, ‘N ma xɛɛ bɔxɔn sara n ma naxan Anatɔti taani, Bunyamin yamanani, bayo i tan daxa kɛ sariyan na, i yi a sara, a findi i gbeen na. A sara!’ N yi a kolon fa fala Alatalaa falan nan yi kamalixi na ra.

⁹ Nayi, n yi n sɔxɔ a diin Xanameli a xɛɛ bɔxɔn sara a ma naxan Anatɔti taani, n yi gbeti gbanan fu nun solofere so a yii.

¹⁰ N yi a sara kɛdini tɔn, n yi n ma taxamasenna sa a ma, n yi serene xili, n gbetin maliga sikeela ra.

¹¹ N yi a sara kɛdin tongo, n ma taxamasenna yi naxan ma, sariyane yi seɓɛxi naxan kui, e nun kɛdi gbɛtɛ naxan mi yi balanxi taxamasenna ra.

¹² N yi a sara kɛdin so Neriyaa dii xɛmɛn Baruku yii Maxiseya mamandenna. N na liga n sɔxɔ a dii xɛmɛn Xanameli yɛɛ xɔri, e nun seren naxanye e yii fɔxɔn sa xɛɛ bɔxɔn sara kɛdin ma, e nun Yahudiyen naxanye birin yi kantan tiine banxin sansanna kui.

¹³ N yi yamarini ito so Baruku yii e yɛɛ xɔri, n naxa,

¹⁴ ‘Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna ito nan falaxi, Isirayilaa Ala, a naxa, bɔxɔn sara kɛdini itoe tongo, naxan balanxi n ma taxamasenna ra e nun naxan nabixi, i sa e sa fɛɲɛna nde kui, e mi kalɛ dɛnaxan yi.

¹⁵ Bayo Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, lɔxɔna nde, muxune

mən banxine nun xεε bəxəne nun manpa bili nakə
bəxəne sarama nən yamanani ito yi.' ”

16 “N to bəxən sara kedin so Neriya dii xεmən
Baruku yii, n yi Alatala maxandi, n naxa,

17 ‘Marigina Alatala, i tan naxan kore xənna nun
bəxə xənna daxi i sənbe gbeeni, kabanako fe yo mi
xədxə i tan yii.

18 I ya hinanna mayitama nən muxune xa
han mayixete wuli keden, koni i fafane hakene
saranma e diine ra nən. Ala, i gbo, Ala sənbe maan
nan i tan na naxan xili Alatala sənben Birin Kanna.

19 I ya fe ragidixine gbo, i kewanle magaxu. I
yεena adamadiine birin sigati kiin na, alogo i xa
birin saran a kewanle ra, saranna naxan lan a wali
xənne ma.

20 I yi kabanako feene nun taxamasenne ligama
xabu nxu yi Misiran yamanani waxatin naxan yi
han to, i ne liga Isirayila kaane ye e nun adamadi-
ine birin, i yi xinla sətə naxan gbo han to.

21 I bata Isirayila i ya yamaan namini Misiran
yamanani taxamasenne nun kabanako feene nun
sənbe gbeen nun nəən nun fe magaxuxine xən.

22 I yamanani ito so nən e yii, i bata yi i kələ
naxan so fe ra e benbane yii, kumin nun nəən gbo
yamanan naxan yi.

23 E bata fa, e fa dxə a yi. Koni, e mi e tuli matixi
i xuiin na, e mi bira i ya sariyan fəxə ra, e mi i
ya yamarine suxi. Nanara, i jaxankatani ito birin
nafaxi e ma.

24 Yaxune bata gbingbinne rate taan yinna xən
alogo e xa dangu a xun ma. Taan fama nən
ludeni Babilən kaane sagoni, naxanye a yεngema,
silanfanna nun fitina kamən nun fitina furen yi

taan kala. I naxan falaxi, na bata kamali, a tan ni ito ra.

²⁵ Marigina Alatala, i a fala n xa nɛn, i naxa, “Xɛɛ bɔxɔn sara gbetin na serene yɛɛ xɔri.” Anu, taan sa luma Babilɔn kaane nan sago yi.’ ”

Alatala yi Yeremi yabi

²⁶ Alatala yi falan ti Yeremi xa, a naxa,

²⁷ “Alatala nan n tan na, niiramine birin ma Ala. Kabanako fena nde na yi ba, naxan xɔɔxɔ n tan yii?

²⁸ Nanara, n tan, Alatala, n ni ito nan falama, fa fala taani ito sama Babilɔn kaane nun Babilɔn mangan Nebukadanesari sagoni nɛn, e yi a tongo.

²⁹ Babilɔn kaan naxanye taani ito yengema, ne soma nɛn taani ito yi, e tɛɛn so a ra, e a gan, e nun a banxine e wusulanna gan Baali xa naxanye xuntagi, e minse saraxane rabɔxɔn ala gbetene xa denaxanye yi, e yi n naxɔlɔ.

³⁰ Bayo xabu e dii jɔrɛ waxatine yi Yuda kaane nun Isirayila kaane mi sese ligaxi fɔ fe jaxina n yɛɛ ra yi, e lu n naxɔlɛ e suxure rafalaxine xɔn, Alatalaa falan nan na ra.

³¹ Bayo taani ito muxune bata n naxɔlɔ, e n bɔjɛn nate, keli a ti lɔxɔn ma han to. Nayi, n fa a bama nɛn n yetagi.

³² Yuda kaane nun Isirayila kaane bata n naxɔlɔ e kɛwali jaxine xɔn, e tan nun e mangane nun e kuntigine nun e saraxaraline nun e nabine, e nun Yuda kaane nun Yerusalɛn kaane birin.

³³ E bata e xun xanbi so n yi, e mi e yɛɛ rafindixi n ma. Anu, n yi e xaranma waxatin birin, koni e mi tin e tuli matiyɛ, e xurun sɔtɔ.

34 E yi e suxurene dɔxɔ n ma banxini n xinla binyama dɛnaxan yi, e yi a raharamu.

35 E yi kidene rafala Baali xa Ben-Hinɔn lanbanni, alogo e xa e diine gan saraxan na Mɔlɔkɔ xa. N mi e yamari naxan ma, n mi sa mirixi naxan ma. E bata xɔsi fe sifani itoe liga, e yi Yuda bɔnsɔnna ti yulubin ma.”

36 “Iki, ε fa a falama taani ito ma nɛn, ε naxa, ‘A sama nɛn Babilɔn mangan sagoni! E a nɔma nɛn yɛngɛn nun fitina kamɛn nun fitina furen xɔn!’ Nanara, n tan Alatala, Isirayilaa Ala, n fa ito nan falama, n naxa,

37 ‘N na e malanma nɛn yati, sa keli yamanane birin yi, n na e raxuyama ayi dɛnaxanye yi n ma xɔlɔ gbeen nun n ma bɔɲɛ teeni. N mɔn xɛtɛma e ra nɛn be, n yi tin e dɔxɔ bɔɲɛ xunbenli.

38 E findima nɛn n ma yamaan na, n yi findi e Alara.

39 N yi xaxili kedenna fi e ma. E lu kira kedenna xɔn, alogo e xa gaxu n yɛɛ ra habadan, alogo e nun e diine xa lu hɛrini.

40 N yi habadan layirin xidi n tan nun e tan tagi, n mi e rabeɲinɲɛ mumɛ. N luma nɛn fe fajin ligɛ e xa, n yi n yɛɛragaxun sa e bɔɲɛni, alogo e nama e xun xanbi so n yi.

41 N sɛwama nɛn fe fajin liga feen na e xa. N yi e rasabati yamanani ito yi yati, n bɔɲɛn nun n niin birin na.’ ”

42 Bayo Alatala ito nan falaxi, a naxa, “N fe fajin naxan falaxi lan e fe ma, n na ligama e xa nɛn alo n ɲaxankatani itoe birin nafaxi yamanani ito xili ma kii naxan yi.

43 E mɔn xɛɛ bɔxɔne sarama nɛn yamanani ito yi

na waxatini, ε a falama denaxan ma, ε naxa, ‘Yire raxɔrixin nan a ra, muxu mi na, sube mi na, a bata sa Babilɔn kaane sagoni.’

⁴⁴ Xεε bɔxɔne sarama nɛn gbetin na, e sara kɛdine yi yɛlan, muxune yi e taxamasenne sa e ma sereyane yεε xɔri Bunyamin yamanani e nun Yerusalɛn rabilinna taane nun Yuda taane nun geya yire taane nun sogegododen binna geya yire taane nun Negewi yamanan taane yi. Bayo, Alatala mɔn e yamanan nasabatima nɛn. Alatalaa falan nan na ra.”

33

Yerusalɛn kisi fena

¹ Alatala mɔn yi falan ti Yereṃi xa a firindeni, a yi balanxi kantan tiine sansanna kui waxatin naxan yi. A naxa,

² “Alatala ito nan falaxi, a tan naxan feene lig-ama, a tan naxan feene yitɔnma, a e ragidi, a xili Alatala, a tan naxan a falama, a naxa,

³ ‘N maxandi, n na i yabima nɛn. N fe gbeene yɛbama nɛn i xa, wundo fe luxunxine i mi naxanye kolon.’

⁴ Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi lan taani ito banxine ma e nun Yuda mangane banxine, naxanye bata rabira alogo e xa yaxune yεngε naxanye tema yinna fari yεngɛni, a naxa,

⁵ ‘Yamaan na Babilɔn kaane yεngε waxatin naxan yi, banxini itoe rafema nɛn muxune binbine ra n naxanye faxama n ma xɔlɔ gbeeni. N na n yetagin luxunma nɛn taani ito muxune ma e kɛwali naxine fe ra.

⁶ Koni, n mən taani ito rasabatima nən, n yi a muxune rakendeya, n yi bəje xunbenla nun lannayaan fi e ma han!

⁷ N Yuda muxu suxine nun Isirayila muxu suxine raxetema nən keli konyiyani, n mən yi e rasabati alo a fəlni.

⁸ N yi e rasarijan e hakene birin ma e yulubin ligaxi n na naxanye xən. N na e hakene birin mafeluma nən e n yulubin tongoxi naxanye xən, naxanye findixi murute feene ra n xili ma.

⁹ Nayi, taani ito findima nən sewan na n xa, e nun tantunna nun binyena bəxə xənna siyane birin tagi, e na fe fajine birin me waxatin naxan yi n naxanye ligama e xa. E kuisanma nən e gaxu lan na fe fajine nun bəje xunbenla birin ma n naxanye fima e ma.’ ”

¹⁰ “Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘E tan a falama yireni ito ma, e naxa, “Yire raxərixin na a ra, muxu mi fa na, xuruse mi na.” Anu, Yuda taani itoe nun Yerusalen kirani itoe naxanye rabəjinxı iki, muxune nun xuruseene mi fa denaxanye yi iki,

¹¹ sewa sigine nun jaxajaxa sigine mən sama nən mənne yi e nun jaxalandi ti sigine xemen nun a jaxanla xa, e nun naxanye sigama betin be barika bira saraxane badeni Alatalaa banxini, e naxa,

“En Alatala Senben Birin Kanna tantun,
bayo Alatala fan,

a hinanna luma nən habadan.”

Bayo n mən yamanan nasabatima nən alo a fəlni,
Alatala naxa na kiini.”

¹² “Alatala Senben Birin Kanna ito nan falaxi, a naxa, ‘Yamana raxərixini ito, muxune nun xuruseene mi fa denaxan yi, ləxəna nde xuruse ra-

bane mən xuruse rabaden nun matabuden sətəma nən e xuruse kurune xa mənna taane birin yi.

¹³ Xuruseene mən luma nən e kantan muxune dɛxən geya yire taane nun sogegododen geya yire taane nun Negewi yamanan taane nun Bunyamin yamanan nun Yerusalən rabilinna taane birin yi, e nun Yuda taane yi.’ Alatala naxa na kiini.”

Ala a falan nakamalima nən Dawuda bənsəna xa

¹⁴ “Alatala falan ni ito ra, a naxa, ‘Ləxəne fama, n fala fəɲine rakamalima ləxən naxanye yi, n naxanye fala lan Isirayila yamaan nun Yuda yamaan ma.

¹⁵ Na ləxəne nun na waxatini, n tinxinden naminima nən Dawuda bənsənni, alo wudi ɲingin na mini wudin ma, a yi kiti kəndən nun tinxinyaan naba yamanani.

¹⁶ Yuda yamaan nakisima nən na ləxəne yi, bəɲe xunbenla yi so Yerusalən yi. E a xili bama nən fa fala, “En ma tinxinna, Alatala.”

¹⁷ Bayo Alatala ito nan falaxi, a naxa: Dawuda ɲəxə yi biran mi dasɛ mumɛ naxan dəxɛ Isirayila yamaan manga gbɛdɛni.*

¹⁸ Lewi saraxaraline ɲəxə yi biran mi dasɛ mumɛ naxan saraxa gan daxine bɛ, a bogise saraxane tutin nali, a saraxane ba ləxə yo ləxə.’ ”

¹⁹ Alatala yi falan ti Yeremi xa. A naxa,

²⁰ “Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘Xa ɛ nɔɛ layirin kale nxu nun yanyin nun kəɛɛn tagi, kəɛɛn nun yanyin yi ba minɛ e waxatini nun,

* **33:17:** Na feen mən sɛbɛxi Samuyɛli Firinden 7.12-16 nun Mangane Singen 2.4 nun Taruxune Singen 17.11-14 kui.

²¹ nayi, n ma layirin nɔɛ kalɛ nxu nun n ma walikɛɛn Dawuda fan tagi nɛn, a bɔnsɔnna muxun yi dasa naxan dɔxɛ a jɔxɔni a manga gbɛdɛni. Nayi, n ma layirin mɔn nɔɛ kalɛ nxu nun Lewi saraxaraline tagi nɛn naxanye n ma wanla ra.

²² N na n ma walikɛɛn Dawuda yixɛtɛne rawuyama ayi nɛn, e nun Lewi bɔnsɔnna muxun naxanye n ma wanla ra alo kore xɔnna saren naxanye mi nɔɛ yatɛ, alo baan jɛmɛnsinna naxan yatɛn mi kolonjɛ. ”

²³ Alatala yi falan ti Yeremi xa, a naxa,

²⁴ “I mi a toxi ba, yamani ito naxan falama? E naxa, ‘Alatala bata a mɛ a yama sugandixi firinne ra.’ Nayi, e n ma yamaan naɲaxuma, e mi fa e yatɛxi siya ra.”

²⁵ Alatala ito nan falaxi, a naxa, “Xa layirin mi yi nxu nun yanyin nun kɔɛɛn tagi nun, xa n mi yi kore xɔnna nun bɔxɔ xɔnna da kiin sariyane sa nun,

²⁶ nayi, n yi nɔɛ n mɛ nɛn Yaxuba yixɛtɛne nun n ma walikɛɛn Dawuda yixɛtɛne ra, n yi tondi a bɔnsɔnna muxuna nde sugandɛ alogo a xa lu Iburahima nun Isiyaga nun Yaxuba yixɛtɛne xun na. Bayo n mɔn e yamanan nasabatima nɛn, n yi kininkinin e ma.”

34

Alaa falana Sedeki xa

¹ Babilɔn mangan Nebukadanesari nun a sofa ganla nun yamanan naxanye birin yi a nɔɔn bun ma e nun siyane birin yi Yerusalɛn nun a rabilinna taane birin yɛngɛma waxatin naxan yi, Alatala yi falan ti Yeremi xa, a naxa,

² “Alatala, Isirayilaa Ala naxa, sa falan ti Yuda mangan Sedeki xa, i naxa, Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘N taani ito sama nen Babilon mangan sagoni, a yi a gan.

³ I tan mi tangama a ma, koni a i suxuma nen yati, i lu a sagoni, i Babilon mangan toma nen i yeen na, a yi falan ti i xa kenen nun kenen, a yi siga i ra Babilon yi.

⁴ Koni Yuda mangan Sedeki, i tuli mati Alatalaa falan na! Alatala falani ito nan tixi lan i ma, a naxa, i mi faxe yengeni sese ma.

⁵ I faxan bɔɔɛ xunbenla nin. I saya feen ligama nen alo i benbane gbeene liga kii naxan yi, manga danguxine, muxune yi wusulanna gan i ya binyen mayita feen na, e i wuga, e naxa, “Ee! Nxu kanna bata faxes!” N tan Alatala nan na falaxi.’ Alatalaa falan nan na ra.”

⁶ Nabi Yeremi yi na falane birin nali Yuda mangan Sedeki ma Yerusalen yi.

⁷ Na waxatini, Babilon mangana ganla yi Yerusalen yengema e nun Yuda taan bonne birin, a li Lakisi taan nun Aseka taan nan tun yi fa luxi Yuda taa makantaxine ra.

Konyine xɔɔyana fe

⁸ Alatala yi falan ti Yeremi xa, mangan Sedeki yelin xanbini layirin xide e nun Yerusalen yamaan tagi, alogo e xa konyine xɔɔya.

⁹ Birin yi xɔɔyaan fima a konyi Heburu kaane ma, alogo muxu yo nama fa a Yahudiyen boden nawali alo konyina.

¹⁰ Kuntigine nun yamaan naxanye na layirin xidi, ne yi tin e konyine bejin feen ma alogo e nama fa lu konyiyani. E yi tin na ma, e yi e bejin.

11 Koni na xanbi ra, e mən yi e miriyaan masara, e yi e konyine maxili, e bata yi naxanye bejin, e yi e karahan alogo e mən xa findi konyine ra.

12 Nayi, Alatala yi falan ti Yeremi xa, a naxa,

13 “Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘N layirin xidi nən nxu nun ε benbane tagi, n na e ramini waxatin naxan yi Misiran yi konyiyani. N yi a fala e xa, n naxa,

14 “Xa ε ngaxakedenna Heburuna nde a yetε mati ε ma konyin na, a walima nən ε xa jεε sennin. A jεε soloferedeni ε xa a xərɔya.”* Koni ε benbane mi n xuiin suxu, e mi e tuli mati n na.

15 ε tan bata yi ε kewanle masara waxati danguxini itoe yi, naxan fan n tan yeε ra yi, ε yi na liga, ε birin yi xərɔyaan fi ε ngaxakedenne ma. ε layirin xidi nən n yetagi, n ma banxini n xinla binyama denaxan yi.

16 Koni ε bata xεε ε fe ragidixin fɔxɔ ra, ε yi n xinla kala, ε to ε konyine maxili, ε bata yi naxanye bejin nun, ε bata yi naxanye lu e xa siga, ε mən yi e karahan a e xa findi ε konyine ra.’ ”

17 “Nanara, Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘ε to mi n binyaxi, ε tondi xərɔyaan fiyeε ngaxakedenne ma ε adamadi bodene. Nayi, n xərɔyaan sifana nde fima ε ma nən, ε fa xərɔyani ito nan sɔtɔma, naxan a ligε ε faxa silanfanna nun fitina furen nun fitina kameni, han ε fe yi bɔxɔ xɔnna yamanane birin muxune magaxu.’ Alatalaa falan nan na ra.

18 ‘Muxun naxanye n ma layirin kalaxi, naxanye mən mi tin layirin nakamalε e yetεen naxan xidi n yetagi, n na e suxuma nən alo e jinge diin naxan

* **34:14:** Na feen seβexi Xərɔyaan 21.2 nun Sariyan 15.12-15 kui.

yisεgen firinna ra, e yi dangu a dungine tagi layiri xidin dangan misaala ra.†

¹⁹ Yuda nun Yerusalen kuntigine nun mangan bundoxone nun saraxaraline nun yamanan muxun naxanye birin danguxi na jingen dungine tagi,

²⁰ n ne sama nen e yaxune sagoni, naxanye waxi e faxa feni, e binbine yi findi xoline nun burunna subene balon na.

²¹ N Yuda mangan Sedeki nun a kuntigine sama nen e yaxune sagoni, naxanye waxi e faxa feni, Babilon mangana sofa ganla, naxanye e masigaxi ε ra.

²² N yamarin fima nen, n yi e raxete be taani ito xili ma. E taan yengema nen, e yi a tongo, e yi a gan. N yi Yuda taane raxori, e findi boxo rabejinxin na.' Alatalaa falan nan na ra."

35

Yeremi nun Rekabu bənsənnə fe

¹ Alatala bata yi falani ito ti Yeremi xa Yuda mangan Yosiyaa dii Yehoyakimi a mangayaan waxatini, a naxa,

² "Siga Rekabu bənsənnə fema, i yi e xili, e xa fa Alatalaa banxin kuiin yirena nde yi, i manpaan so e yii, alogo e xa a min."

³ Nanara, n yi Yaasaniya tongo, Xabasiniyaa dii xemən Yeremi a dii xeməna, e nun a ngaxakedenne nun a diine nun Rekabu bənsənnə birin.

† **34:18:** Mən kaane yi xuruseni sege ma nen firinna ra, e yi dangu a dungi firinne tagi layirin misaala ra fa fala xa naxan mi layirin nakamali, na kanna xa liga alo xuruseen naxan yisege xi ito ra. Na feen sebe xi Dunuḡa Fəlon 15.9-18 kui.

4 N yi siga e ra Alatalaa banxini, Alaa muxun Yigidali a dii xεμεν Xanan ma dii xεμενε yi walima banxin konkon naxan kui, kuntigine banxin kuiin yiren δεxον, Salun ma dii xεμεν Maaseyaa waliden konkon xun ma, naxan yi so δεεν kantanma.

5 N yi feηene dαxα Rekabu bαnsαnna muxune yeηagi e rafexi manpaan na e nun igelengenne. N yi a fala e xa, n naxa, “E manpana nde min!”

6 E yi n yabi, e naxa, “Nxu mi manpaan minma, bayo nxu benba Rekabu a dii xεμεν Yonadabo nxu yamari ηεν, a naxa, ‘E nama manpaan min mumε, ε tan nun ε yixεtene,

7 ε nama banxi ti, ε nama sansi si, ε nama manpa bili si, seni itoe mαn nama lu ε yii. Koni ε luma bubune nin ε dunuηa yi gidin birin yi, alogo ε xa bu yamanani ε dαxαma xαηeyani δεnaxan yi.’

8 Nxu benba Rekabu a dii xεμεν Yehonadabu nxu yamari feen naxanye ma, nxu bata ne suxu. Nxu mi manpaan minma nxα simayani mumε, nxu tan ba, nxα ηaxanle ba, nxα dii xεμενε ba, nxα dii tεμενε ba,

9 nxu mi banxi tima, nxu so a kui, nxu gbee mi finde manpa bili nakα ra, hanma xεεna hanma langana.

10 Nxu luma bubune nan kui, nxu bata nxu benba Yonadabo a yamarine birin suxu ken!

11 Koni Babilαn mangan Nebukadanesari to yamanan yenge, nxu a fala ηεν, nxu naxa, ‘En siga Yerusalen yi, en na en gi Babilαn kaane nun Arami kaane sofa ganle bun.’ Nayi, nxu yi dαxα Yerusalen yi.”

12 Nayi, Alatala yi falan ti Yereimi xa, a naxa,

13 “Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, sa a fala Yuda kaane nun Yerusalen kaane xa, i naxa, ‘E mi xaxili sote ba? E mi n ma falane suxe ba?’ Alatalaa falan nan na ra.

14 ‘Rekabu a dii xemen Yehonadabu bata yi yamarin fi a diine ma, a e nama manpaan min. E bata a yamarin suxu. E mi a minxi han to. Han to, e mi manpaan min bayo e bata e benbana a yamarin suxu. Anu, n tan falan tima e xa ye ye, koni e mi n xuiin suxi.

15 N na n ma walikene rasigama e ma ye ye, nabine, alogo e xa a fala e xa, e naxa, “E xete e kira jaxin foxo ra, e kewanle maxete, e nama bira ala gbetene foxo ra, e yi e batu. Nayi, e luma nen yamanani n naxan soxi e nun e benbane yii.” Koni e mi e tuli mati n na, e mi n xuiin name.

16 Rekabu a dii xemen Yehonadabu yixetene bata e benbana a yamarin suxu, koni yamani ito mi n xuiin suxi!’

17 Nanara, Alatala, Ala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘N gbalon nafama nen Yuda kaane nun Yerusalen kaane ma, n feen naxanye birin fala e xili ma. Amasoto n bata falan ti e xa, e mi n xuiin namexi, n yi e xili, e mi n yabi.’ ”

18 Yeremi yi a fala Rekabu bənsənnə muxune xa, a naxa, “Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘E bata e benba Yehonadabu a yamarine suxu, e bira a yamarine birin foxo ra, e yi e birin liga.’

19 Na ma, Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘Rekabu a dii xemen Yonadabu yixetena ndee luma nen wale n yetagi, e mi janje mume!’ ”

36

Yehoyakimi yi kedin gan

¹ Yuda mangan Yosiyaa dii xεμεηη Yehoyakimi a mangayaan ηεε naanindeni, Alatala yi falani ito ti Yeremi xa, a naxa,

² “Kedi mafilinxina nde tongo, i yi n ma falane birin seβε n bata naxanye fala lan Isirayila yamaan nun Yuda yamaan ma e nun siya gbεtεne birin xabu n falan ti fɔlɔ i xa lɔxɔn naxan yi Yosiyaa waxatini han to.

³ Waxatina nde, Yuda kaane a famuma ηεη n fe ηaxin naxan nagidixi e xili ma, e birin yi xεtε e kira ηaxin fɔxɔ ra. Nayi, n na e yulubine nun e hakεne mafeluyε ηεη.”

⁴ Yeremi yi Neriya a dii xεμεηη Baruku xili. Alatala bata yi falan naxanye birin ti a xa, Yeremi yi ne fala, Baruku yi ne seβε kedin kui.

⁵ Na xanbi ra, Yeremi yi yamarin fi Baruku ma, a naxa, “E tɔnna nan dɔxi n ma mεnni, n mi nɔε sigε Alatala Batu Banxini.

⁶ Nayi, i tan xa siga Alatalaa banxini. N na Alatalaa falan naxanye tixi i xa, i naxanye seβε, i sa ne xaran yamaan yetagi sun suxu lɔxɔni. I e xaran Yuda kaane xa naxanye fama sa keli e taane yi.

⁷ Nayi, waxatina nde, e Alatala mafanma ηεη, e birin yi xεtε e kira ηaxin fɔxɔ ra. Bayo Alatalaa xɔlɔn nun a fitinan gbo yamaan xili ma.”

⁸ Nabi Yeremi Neriya a dii xεμεηη Baruku yamari feen naxanye birin ma, a yi ne liga, a yi sa Alatalaa falane xaran kedini Alatala Batu Banxini.

⁹ Yuda mangan Yosiyaa dii xεμεηη Yehoyakimi a mangayaan ηεε suulunden kike solomanaanindeni, e yi lɔxɔ keden sugandi a Yerusalɛn kaane

xa sunna suxu na lɔxɔni Alatala yɛtagi e nun Yuda kaan naxanye birin fa Yerusalɛn yi sa keli Yuda taane yi.

¹⁰ Baruku yi Yeremi a falane birin xaran kɛdini Alatala Batu Banxini yamaan birin yɛtagi. A yi dɔxi sɛbɛli tiin Gemariyaa konkon nin, Safan ma dii xɛmɛna, dɛnaxan yi sansanna kui naxan faxan na Alatala Batu Banxin so dɛ nɛnɛn na.

¹¹ Gemariya dii xɛmɛn Mikahu, Safan mamandenna to Alatalaa falane birin name naxanye yi sɛbɛxi na kɛdin kui,

¹² a yi siga sɛbɛli tiin dɔxɔdeni manga banxini kuntigine birin yi malanxi dɛnaxan yi, sɛbɛli tiina Elisama nun Semayaa diin Dɛlaya nun Akibori a diina Elanatan nun Safan ma diin Gemariya nun Xananiyaa diin Sedeki, e nun kuntigin bonne birin.

¹³ Mikahu yi na falane birin yɛba e xa, a naxanye mɛ, Baruku yi kɛdin xaranma waxatin naxan yi yamaan birin yɛtagi.

¹⁴ Nayi, kuntigine yi Netaniyaa dii xɛmɛn Yehudi rasiga, Kusi a dii xɛmɛn Selemiya mamandenna, a xa sa a fala Baruku xa, a naxa, “I kɛdin naxan xaranxi yamaan birin yɛtagi, na tongo, i fa!” Neriyaa dii xɛmɛn Baruku yi na kɛdin tongo, a siga e fɛma.

¹⁵ E yi a fala a xa, e naxa, “I magodo, i yi a xaran nxu xa.” Baruku yi a xaran e xa.

¹⁶ E to na falane birin mɛ, e gaxuxin yi e bode mato, e yi a fala Baruku xa, e naxa, “Nxu falani itoe birin yɛbama nɛn mangan xa.”

¹⁷ Nayi, e yi Baruku maxɔdin, e naxa, “A fala nxu xa, i falani itoe birin sɛbɛxi kii naxan yi. Yeremi

nan dε xui itoe ra ba?”

¹⁸ Baruku yi e yabi, a naxa, “A falani itoe tixi n xa a xuini texin nan na, n yi e sεbε kedin i to kui duba igen na.”

¹⁹ Kuntigine yi a fala Baruku xa, e naxa, “Siga, ε nun Yeremi xa sa ε luxun, muxu yo nama a kolon ε denaxan yi.”

²⁰ E yi kedin lu Elisama sεbεli tiina konkoni, e siga mangan fεma a tanden ma, e sa falane birin yεba mangan xa.

²¹ Mangan yi Yehudi rasiga kedin tongodeni. Yehudi yi sa a tongo Elisama sεbεli tiina konkoni, a yi fa a xaran mangan yεtagi e nun kuntigin naxanye birin yi mangan fεma.

²² Nεεn kike solomanaaninden nan yi a ra, mangan yi dεxi a xunbeli waxatin banxini, tεεn yi dεgεma wuren kui a yεtagi.

²³ Yehudi na yi kedin yire saxan hanma naanin xaran, mangan fan yi na kedin yiren xabama a ra nεn sεbεli tiina filεdin na, a yi na woli tεεni wuren kui, han kedin birin yi gan nan.

²⁴ Nayi, mangan nun a kuntigine birin yi na falane birin namε, e mi gaxu hali, e mi e dugine yibε e ma nimisani.

²⁵ Anu, Elanatan nun Dεlaya nun Gemariya mangan mafan nεn alogo a nama kedin gan, koni a mi a tuli mati e ra.

²⁶ Mangan yi yamarin fi Yerameeli ma, mangana dii xεmεna nde, e nun Asiriyeli a dii xεmεn Seraya nun Abadele a dii xεmεn Selemiya, a e xa sεbεli tiin Baruku nun Nabi Yeremi suxu. Koni Alatala yi e raluxun.

Alaa falana mangan xili ma

27 Baruku bata yi Yeremi a falan naxanye seβε, mangan to na kedīn gan, Alatala yi falan ti Yeremi xa, a naxa,

28 “I mōn xa kedī gβεtε tongo. Falan naxanye yi kedī singen ma, Yuda mangan Yehoyakimi naxan ganxi, i mōn xa ne seβε kedīni.

29 I mōn xa a fala Yuda mangan Yehoyakimi xa, i naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a naxa, i tan nan kedīn ganxi, i naxa, “Nanfera i falani itoe seβεxi a Babilōn mangan fama nēn, a yi yamanani ito kala, a yi a muxune nun a xuruseene birin naxōri?”

30 Nanara, Alatala ito nan falaxi Yuda mangan Yehoyakimi xili ma, fa fala a bōnsōnna muxu yo mi dōxōma Dawudaa manga gbēdeni, a yetēen binbin nabējinma nēn sogen na yanyin na e nun xunbenla ra kōēen na.

31 N na a kēwali jaxine saranma nēn a ra e nun a diine nun a kuntigine. N gbalon nafama e tan nun Yerusalēn kaane nun Yuda kaane birin ma nēn, n feen naxanye birin fala e xili ma, bayo e mi e tuli matixi n na.’ ”

32 Yeremi yi kedī mafilinxi gβεtε tongo, a yi a so Neriya dii xēmēn Baruku yii, seβeli tiina. Baruku yi falane birin seβε Yeremi naxanye fala a xa, naxanye yi kedī singen kui, Yuda mangan Yehoyakimi naxan gan. A mōn yi na fala sifa wuyaxi gβεtēye sa ne fari.

37

Yeremi yi sa kasoon na

1 Babilōn mangan Nebukadanesari yi Yosiyaa dii xēmēn Sedeki dōxō mangan na Yehoyakimi a dii xēmēn Yoyakin jōxōni Yuda yamanan xun na.

² Alatala falan naxan ti Nabi Yeremi xa, a tan ba, a kuntigine ba, yamanan muxune ba, e sese mi na ramε.

³ Anu, na waxatini Manga Sedeki bata yi Selemiyaa dii xεμεν Yehukali nun saraxaraliin Maaseya dii xεμεν Sofoni xε a faladeni Nabi Yeremi xa, a naxa, “Alatala en ma Ala maxandi nxu xa.”

⁴ Na waxatini Yeremi yi sigan nun xετεν nabama yamaan tagi. A munma yi sa kasoon na singen.

⁵ Misiran mangana ganla bata yi mini Misiran yamanani. Babilɔn kaan naxanye yi Yerusalɛn rabilinxi a yengɛdeni, ne yi na feen mε, e yi e masiga Yerusalɛn ra.

⁶ Nayi, Alatala yi falan ti Nabi Yeremi xa, a naxa,

⁷ “Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘E sa a fala Yuda mangan xa naxan ε xexi n maxɔdinden, ε naxa, “Misiran mangana ganla naxan minixi ε malideni, ne xετεma nen e konni Misiran yamanani.

⁸ Nayi, Babilɔn kaane mɔn fama nen, e yi taani ito yengε, e yi a nɔ, e a gan.”

⁹ Alatala ito nan falaxi, a naxa: E nama ε yetε mayenden, ε yi a miri a Babilɔn kaane e makuyama ε ra nen! Bayo e mi sigama.

¹⁰ Hali ε Babilɔn kaane sofa ganla birin nɔ, naxanye ε yengεma, hali muxu maxɔloxine nan gbansan lu e faxataren na, e birin kelima nen, e mini e bubune kui, e yi taani ito gan.’ ”

¹¹ Babilɔn kaane sofane yi makuyaxi Yerusalɛn ra waxatin naxan yi lan Misiran mangana ganla fe ma,

12 Yeremi yi wa mini feni Yerusalen yi siga Bunyamin yamanani, alogo a xa sa keena nde tongo a konni.

13 A to taan so deen li denaxan xili Bunyamin dena, mini taani, kantan ti kuntigin naxan xili Yiriya, Selemiyaa dii xemena, Xananiya mamanan-denna, na yi Nabi Yeremi rati, a yi a fala a xa, a naxa, "I bata sa Babilon kaane fari!"

14 Yeremi yi a yabi, a naxa, "Nondi mi na ra, n mi se Babilon kaane fari sese ma!" Koni Yiriya mi a tuli mati a ra. A yi Yeremi suxu, a siga a ra kuntigine fema.

15 Kuntigine xoloxin yi a bonbo, e yi a sa kasoon na Yonatan ma banxini, sebeli tiina, bayo e bata yi men findi kaso banxina nde ra.

16 E Yeremi raso yinla nde ra kaso banxin bun, a sa balan menni, a yi bu na han!

17 Loxona nde, Manga Sedeki yi xeraan nasiga a tongodeni. E to fa a ra mangan konni, mangan yi a maxodin wundoni, a naxa, "Alatala bata falana nde ti i xa iki ba?" Yeremi yi a yabi, a naxa, "On, a naxa a i sama nen Babilon mangan sagoni."

18 Yeremi mon yi a fala Manga Sedeki xa, a naxa, "N haken mundun ligaxi i ra, hanma i ya kuntigine hanma yamana, naxan a ligaxi i n saxi kasoon na?"

19 E nabine sa minen yi iki, naxanye yi nabiya falane tima e xa, e naxa, 'Babilon mangan mi fama e tan nun yamanani ito yengedeni'?

20 Iki, mangana, n kannu, yandi, i tuli mati n na, i xa tin n ma falan ma. I nama n naxete sebeli tiin Yonatan ma banxini, alogo n nama faxa menni."

21 Manga Sedeki yi yamarin fi a e xa e yengi doxo Yeremi xon kantan tiine banxin sansanna kui, e yi

lu buru xun keden soε a yii lɔxɔ yo lɔxɔ keli buru ganne yireni han taan burun birin na ɲan lɔxɔn naxan yi. Yeremi lu na kii nin kantan tiine banxin sansanna kui.

38

Eyi Yeremi ragodo yinla ra

¹ Yeremi yi falan naxanye tima yamaan xa, Matan ma dii xεμεν Sefati nun Pasaxuri a dii xεμεν Gedali nun Selemiyaa dii xεμεν Yukala nun Malakiyaa dii xεμεν Pasaxuri yi ne birin name. A yi a falama, a naxa,

² “Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘Naxan yo lu taani ito yi, na kanna faxama yεngεn nun fitina kamεn nun fitina furen nin, koni naxan na keli taani ito yi, a sa a yetε dεntεgε Babilɔn kaane xa, na kanna kisima nεn, a tan yi lu a nii ra betε. A kisima nεn.’

³ Alatala mɔn ito nan falaxi, a naxa, ‘Taani ito sama nεn Babilɔn mangan sagoni yati, a yi a tongo.’ ”

⁴ Kuntigine yi a fala mangan xa, e naxa, “Xεμεni ito xa faxa! Bayo sofaan naxanye luxi taani ito yi, a ne tunnaxɔlɔma e ma e nun yamaan birin, a lu fala sifani itoe tiyε e xa. Xεμεni ito mi yamaan munanfanna xan fenma, fɔ a kala fena.”

⁵ Manga Sedeki yi e yabi, a naxa, “N bata a lu ε yii. N tan mangan mi nɔε ε yεε ratiyε.”

⁶ Nayi, e yi Yeremi tongo, e sa a rasin mangana dii xεμεν Malakiyaa ige ramara yinla ra kantan tiine banxin sansanna kui, e Yeremi ragodo mεnni lutin na. Ige mi yi fa na kui, koni boron yi na. Yeremi yi bitin boroni.

⁷ Koni Ebedi-Meleki Kusi kaan naxan yi findixi kuntigin na mangana banxini, na yi a mε a e bata Yeremi rasin ige ramara yinla ra. Mangan yi tixi taan so dεεn na dεnaxan xili Bunyamin.

⁸ Ebedi-Meleki yi mini manga banxini, a yi a fala mangan xa, a naxa,

⁹ “Mangana, n kanna, muxuni itoe bata fe ɲaxin liga Nabi Yeremi ra, e sa a woli ige ramara yinla ra. A faxama nεn kameɲ na nayi, bayo buru mi fa taani.”

¹⁰ Mangan yi Ebedi-Meleki Kusi kaan yamari, a naxa, “Muxu tonge saxan tongo, i sa Nabi Yeremi rate ige ramara yinla ra, benun a xa faxa.”

¹¹ Ebedi-Meleki yi muxune tongo, e siga mangana banxin kui yirena nde yi gbeti ramaraden bun ma, e sa dunkobine nun dugi fori kalaxine tongo mεnni, e yi sa e ragodo Yeremi ma lutin na.

¹² Ebedi-Meleki Kusi kaan yi a fala Yeremi xa, a naxa, “Dunkobin nun dugi fori kalaxini itoe raso i ganla bun ma, i lutine xidi e fari.” Yeremi yi na liga.

¹³ E yi Yeremi bandun lutine ra, e yi a rate ige ramara yinla ra. Yeremi yi lu kantan tiine banxin sansanna kui.

Sedeki nun Yeremi e bode tona

¹⁴ Manga Sedeki yi xεrane rasiga Nabi Yeremi tongodeni. E yi fa a ra mangan fεma Alatala Batu Banxin so dε saxanden na. Mangan yi a fala Yeremi xa, a naxa, “N fe keden nan maxɔdinma i ma, i nama sese luxun n ma.”

¹⁵ Yeremi yi Sedeki yabi, a naxa, “Xa n na a fala i xa, i mi n faxε ba? N na i kawandi, i mi a suxε sese ma.”

¹⁶ Manga Sedeki yi a kɔlɔ Yeremi xa wundoni, a naxa, “N bata n kɔlɔ habadan Alatala yi, a tan naxan niin biraxi en yii, n mi i faxε, n mɔn mi i sε muxune sagoni naxanye waxi i faxa feni.”

¹⁷ Nayi, Yeremi yi a fala Sedeki xa, a naxa, “Alatala, Ala sɛnβɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘Xa i mini i yi i yεtε dɛntεgε Babilɔn mangana sofa ganla kuntigine xa, i kisima nɛn, taani ito mi ganɲε, ε nun i ya denbayaan yi kisi.

¹⁸ Koni, xa i mi i yεtε dɛntεgε Babilɔn mangana sofa ganla kuntigine xa, taani ito sama nɛn Babilɔn kaane sagoni, e yi a gan, i tan nun mi tangε e ma.’ ”

¹⁹ Manga Sedeki yi a fala Yeremi xa, a naxa, “N gaxuxi Yahudiyane nan yεε ra naxanye saxi Babilɔn kaane fari. N gaxuxi nɛn, xa Babilɔn kaane mi n soε ne yii, e yi n ɲaxankata.”

²⁰ Yeremi yi a yabi, a naxa, “E mi i soε ne yii. I tuli mati Alatalaa falan na, n naxan falama i xa. Nayi, i hɛrin sɔtɔma nɛn, i niin yi kisi.

²¹ Koni xa i tondi i yεtε dɛntεgε e xa, Alatala falani ito nan makɛnɛnxi n xa, a naxa

²² ‘Naxanla naxanye birin luma Yuda mangana banxini, ne raminima nɛn Babilɔn mangana kuntigine yεtagi, e yi a fala i xa, e naxa:

I yi laxi i xɔyin naxanye ra,

ne bata i mayenden, e yi i nɔ.

I bata bitin boroni, e tan yi i rabɛɲin.’ ”

²³ “Naxanle nun e diine birin xalima nɛn Babilɔn kaane fɛma, i tan fan mi tangama e ma. Babilɔn mangana i suxuma nɛn, a yi taani ito gan.”

²⁴ Nayi, Sedeki yi a fala Yeremi xa, a naxa, “Muxu yo nama en ma falani itoe fe mε. Nayi, i mi faxε.

²⁵ Xa kuntigine a mε a n bata falana nde ti i xa, e fa i maxɔdinma nεn na falan ma, e naxa, ‘A fala nxu xa, mangan naxan falaxi i xa, i nama sese luxun nxu ma, xa na mi a ra, nxu i faxama nεn.’

²⁶ I xa a fala e xa nεn, i naxa, ‘N mangan mafanxi nεn alogo a nama n nasiga Yonatan ma banxini alogo n nama faxa mεnni.’ ”

²⁷ Kuntigine birin yi fa Yeremi fεma, e yi a maxɔdin. A yi e yabi alo mangana a yamari kii naxan yi. E yi Yeremi lu na, bayo muxu yo mi na falane mεxi.

²⁸ Yeremi yi lu kantan tiine sansanna kui han Yerusalεn suxu lɔxɔna.

Yerusalεn suxu kiina a taruxun ni ito ra:

39

Yerusalεn suxu fena yεngeni

Mangane Firinden 25.1-12 nun Yeremi 52.4-16

¹ Yuda mangan Sedeki a mangayaan jεε solomanaaninden kike fudeni, Babilɔn mangan Nebukadanesari nun a ganla birin yi fa Yerusalεn xili ma, e yi a rabilin.

² Sedeki a mangayaan jεε fu nun kedenden kike naaninden xi solomanaaninde lɔxɔni, e yi taan yinna yirena nde rabira.

³ Nayi, Babilɔn mangana kuntigine birin yi e maso, e yi dɔxɔ gbεdene yi Taa Tagin so dεen na, Neragala-Sareseri nun Samigara-Nebu nun Sarasekimi, mangan bundɔxɔne kuntigin nun

Neragala-Sareseri, kuntigi gbeena e nun Babilon mangana kuntigin bonne birin.

⁴ Yuda mangan Sedeki nun sofane birin to e to, e yi e gi, e mini mangana nakoon kiraan xon taan so deen na koon na naxan makantan yin firinne tagi, siga Araba tonbonna lantaan kiraan xon.

⁵ Koni, Babilon sofa ganla yi e sagatan e sa Sedeki li Yeriko meremere yi. E yi a suxu, e siga a ra Babilon manga Nebukadanesari fema Ribila taani Xamata yamanani, a yi sa a makiti menni.

⁶ Babilon mangan yi Sedeki a diine koe raxaba a yetagi Ribila taani. A mon yi Yuda yamanan muxu gbeene fan birin faxa.

⁷ A yi Sedeki yene saxonje ayi, a yi a xidi sula yolonxonna ra, a siga a ra Babilon yi.

⁸ Babilon kaane yi mangana banxin nun muxune banxine birin gan, e yi Yerusalen taan makantan yinne rabira.

⁹ Yamaan muxu donxen naxanye lu taani, Babilon mangan kantan muxune xunna Nebusaradan yi ne suxu a siga e ra konyiyani Babilon yi e nun naxanye bata yi e yete dentege a xa e nun yamaan donxen birin.

¹⁰ Koni yiigelitoon naxanye yi yamaan ye, sese mi yi naxanye yii, mangan kantan muxune xunna Nebusaradan yi ne lu Yuda yamanani, a yi manpa bili nakone nun xene fi e ma.

¹¹ Babilon mangan Nebukadanesari bata yi yamarini ito fi mangan kantan muxune xunna Nebusaradan ma lan Yeremi ma, a naxa,

¹² “Sa a tongo, i yi i yengi doxo a xon, i nama sese naxi doxo a ra, koni a na naxan fala, i na liga a xa.”

13 Mangan kantan muxune xunna Nebusaradan nun Nebusasaban, mangan bundoxone kuntigin nun Neragala-Sareseri, kuntigi gbeenā nde e nun Babilon kuntigine birin

14 yi xerane rasiga Yeremi tongodeni kantan tiine banxin sansanna kui, e yi a taxu Axikan ma diin Gedali ra, Safan mamandenna, alogo a xa siga a ra a konni. A sa lu a kon kaane ye.

15 Alatala yi falan ti Yeremi xa, a yi kantan tiine banxin sansanna kui waxatin naxan yi, a naxa,

16 “Sa falani ito ti Ebedi-Meleki Kusi kaan xa, i naxa, ‘Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, “N bata paxankatan nan ma fe fala taani ito xili ma a fapin mi naxan na. Awa, iki n fama na rakamalideni nen i yee xori.

17 Alatalaa falan ni ito ra. Na lxonni, n na i makantanma nen, i mi se muxune sagoni i gaxuxi naxanye yee ra.

18 N na i rakisima nen, i mi faxe silanfanna ra sese ma. Bayo i bata i yigi sa n yi, i luma nen i nii ra,” Alatalaa falan nan na ra.’ ”

40

Yeremi yi xoroya

1 Alatala yi falan ti Yeremi xa, mangan kantan muxune xunna Nebusaradan yelin xanbini a bepinje Rama taani. Bayo a bata yi Yeremi li xidixi yoloxonna ra menni Yerusalen nun Yuda muxu suxine ye e yi sigama naxanye ra Babilon yi konyiyani.

2 Mangan kantan muxune xunna yi Yeremi tongo, a yi a fala a xa, a naxa, “Alatala, i ya Ala gbaloni ito nan ma fe fala be xili ma.

³ Alatala naxan fala, a bata na rakamali, bayo ε bata yulubin liga Alatala ra, ε mi ε tuli matixi a xuiin na, feni ito yi liga ε ra.

⁴ Iki, n yօlօnօnna bama nօn i yiine ma. Xa i tinjε fε n fօxօ ra Babilօn yi, fa. N na n yengi dօxε i xօn. Xa a mi i kօnօxi, i fa n fօxօ ra Babilօn yi, hali i mi fa. I nօε sigε nօn yamanan yiren birin yi, dօnaxan na i kօnօn i siga mօnni.”

⁵ A to mi a yabi sinma Nebusaradan mօn yi a fala a xa, a naxa, “Babilօn mangan bata Gedali findi Yuda yamanan xunna ra, xεtε na fօma, Axikan ma dii xօmօna, Safan mamandenna. I sa dօxօ yamaan yε a fօma, hanma dօnaxan na i kօnօn, i siga mօnni.” Mangan kantan muxune xunna yi donseene nun kiseene fi a ma, a yi a bejin.

⁶ Yeremi yi siga Axikan ma dii xօmօn Gedali fօma Misipa taani, a yi lu a fօma yamaan yε naxanye luxi yamanani.

Yamana kanna Gedali faxa fena

Mangane Firinden 25.22-26 nun Yeremi 41.1-3

⁷ Sofa kuntigine nun e sofaan naxanye mօn yi burunne ra, ne birin to a mօ, a Babilօn mangan bata Axikan ma dii xօmօn Gedali findi yamana kanna ra, a yi yamanan xօmօne nun jaxanle nun diidine taxu a ra, yiigelitօn naxanye mi xali konyiyani Babilօn yi.

⁸ Netaniyaa dii xօmօn Yisimayeli nun Kareyaa dii xօmօne Yoxanan nun Yonatan nun Tanxumeti a dii xօmօn Seraya, e nun Netofa kaana Efayi a diine nun Maka kaana dii xօmօn Yaasaniya, ne nun e ganle yi siga Gedali fօma Misipa taani.

⁹ Axikan ma dii xεmεn Gedali, Safan mamandenna yi a kɔlɔ e nun e ganle xa, a naxa, “Ɛ nama gaxu walε Babilɔn kaane xa, ε lu yamanani, ε wali Babilɔn mangan xa, ε hεrin sɔtɔma nεn.

¹⁰ N luma nεn Misipa taani Babilɔn kaane yεε ra, naxanye fama en ma. Ɛ tan xa manpa bogine bolon, ε bogiseene xaba, ε turene ba, ε yi e ramara, ε lu ε taane yi, ε dεnaxanye tongoxi.”

¹¹ Na ma, Yahudiyān naxanye birin yi Moyaba yamanan nun Amonine yamanan nun Edɔn yamanani e nun yamana gbεtεye birin yi, ne yi a mε a Babilɔn mangan bata yamaan muxun dɔnxεne lu Yuda yamanani, a yi Axikan ma dii xεmεn Gedali findi yamana kanna ra e xunna, Safan mamandenna.

¹² Yahudiyane yi fa, sa keli yiren birin yi, e yi raxuyaxi ayi dεnaxanye yi, e yi fa Yuda yamanani Gedali fεma Misipa taani, e yi manpa bogine nun bogiseene malan han a gbo ayi.

¹³ Kareyaa dii xεmεn Yoxanan nun sofa kuntigin naxanye birin yi burunne ra, ne yi fa Gedali fεma Misipa taani.

¹⁴ E yi a fala a xa, e naxa, “I mi a kolon ba, a Amonine mangan Baalisi bata Netaniyaa dii xεmεn Yisimayeli rafa alogo a xa fa i faxa?” Koni Axikan ma dii xεmεn Gedali mi la e ra.

¹⁵ Kareyaa dii xεmεn Yoxanan yi a fala Gedali xa wundoni Misipa taani, a naxa, “Tin n xa sa Netaniyaa dii xεmεn Yisimayeli faxa. Muxu yo mi a kolonma. Nanfera i tinma a xa i faxa, Yahudiyani itoe birin yi raxuya ayi naxanye i rabilinni, Yuda yamaan dɔnxεn yi lɔ ayi?”

16 Axikan ma dii xεmεn Gedali yi Kareyaa dii xεmεn Yoxanan yabi, a naxa, “I nama na liga de! Bayo i naxan falama Yisimayeli xun ma, wulen nan na ra.”

41

Gedali faxa fena

1 Nεεn kike soloferedeni, Netaniyaa dii xεmεn Yisimayeli, Elisama mamandenna mangan xabilan muxuna nde, naxan yi mangana kuntigina nde ra, na yi fa Axikan ma dii xεmεn Gedali fεma Misipa yi, muxu fu biraxi a fɔxɔ ra. E yi e dεge e bode xɔn ma mεnni Misipa taani.

2 Nayi, Netaniyaa dii xεmεn Yisimayeli nun na muxu fune yi keli sanɲa ma kedenni, e yi Axikan ma dii xεmεn Gedali faxa silanfanna ra, Safan mamandenna, Babilɔn mangan naxan dɔxɔ yamanan xun na.

3 Yisimayeli mɔn yi Yahudiyane birin faxa, naxanye yi Gedali fεma Misipa taani, e nun Babilɔn kaane sofaan naxanye yi na.

4 Gedali faxa lɔxɔn xɔtɔn bode, muxu yo munma yi a kolon,

5 muxu tonge solomasεxε yi fa sa keli Siken nun Silo nun Samari taane yi, naxanye dε xabeye yi bixi, e dugine yibɔxi, e yetε maxabaxi sunun taxamasenna ra, alogo e xa fa bogise saraxane nun wusulanna ba saraxan na Alatalaa banxini.

6 Netaniyaa dii xεmεn Yisimayeli yi mini e ralan-deni Misipa taani. A siga wugε. A to e li, a yi a fala e xa, a naxa, “E fa so Axikan ma dii xεmεn Gedali konni.”

⁷ Koni e to so taani, Netaniyaa dii xεmεn Yisimayeli nun a fɔxɔrabirane yi e kɔε raxaba, e yi e birin woli ige ramaraden yinla ra.

⁸ Koni muxu fu yi e yε, ne yi a fala Yisimayeli xa, e naxa, “I nama nxu faxa, bayo donseene luxunxi nxu xɔn xεεne ma, murutun nun fundenna nun turen nun kumina.” Nayi, a mi ne faxa e ngaxakedenne xɔn.

⁹ Yisimayeli Gedali a muxune binbine woli ige ramara yinla naxan na, Manga Asa nan na rafala, alogo a xa taan xun mayεngε Isirayila mangan Basa ma.* Netaniyaa dii xεmεn Yisimayeli yi mεn nafe binbine ra.

¹⁰ Na danguxina, Yisimayeli yi Misipa kaane suxu, mangana dii tεmεne nun yamaan naxan birin yi luxi na yi, mangan kantan muxune xunna Nebusaradan naxanye taxu Gedali ra, Axikan ma dii xεmεna. Netaniyaa dii xεmεn Yisimayeli yi keli, a xa siga e ra konyiyani Amonine yamanani.

¹¹ Netaniyaa dii xεmεn Yisimayeli fe naxin naxan liga, Kareyaa dii xεmεn Yoxanan yi na mε e nun sofa kuntigin naxanye birin yi a fɔxɔ ra.

¹² E yi ganla birin tongo e siga Netaniya a dii xεmεn Yisimayeli yεngɛdeni, e sa a li dara gbeen dε Gabayon taani.

¹³ Yisimayeli yi sigama yamaan naxan na, ne to Kareyaa dii xεmεn Yoxanan to, e nun sofa kuntigin naxanye yi a fɔxɔ ra, e birin yi sεwa.

¹⁴ Yisimayeli muxun naxanye birin suxu Misipa taani, a siga e ra konyiyani, ne yi xεtε Yoxanan ma, Kareyaa dii xεmεna.

* **41:9:** Na feen seβexi Mangane Singen 15.9-24 kui.

¹⁵ Koni Netaniyaa dii xεμεη Yisimayeli nun a muxu solomasεxε yi nε e giyε Yoxanan yεε ra, e siga Amonine yamanani.

¹⁶ Kareyaa dii xεμεη Yoxanan nun sofa kuntigin naxanye birin yi a fεxε ra, ne yi ti yamaan yεε ra naxanye yi luxi e nii ra, Netaniyaa dii xεμεη Yisimayeli naxanye suxu Misipa taani Axikan ma dii Gedali faxa xanbini, sofane nun jaxanle nun diidine nun kuntigine, a naxanye xali Gabayon taani.

¹⁷ E yi siga, e sa ti Kimihami yigiyadeni, Betεlemi taan dεxεn, alogo e xa siga Misiran yamanani,

¹⁸ e makuya Babilεn kaane ra, e yi gaxuma naxanye yεε ra, bayo Netaniyaa dii xεμεη Yisimayeli bata yi Gedali faxa, Axikan ma dii xεμεηna, Babilεn mangan naxan dεxε yamanan xun na.

42

Muxu gixine yi Yeremi maxεdin

¹ Sofa kuntigine nun Kareyaa dii xεμεη Yoxanan nun Hosayaa dii xεμεη Yesani nun yamaan birin, muxudin nun muxu gbeen birin yi e maso,

² e yi a fala Nabi Yeremi xa, e naxa, “Yandi, tin, i yi Alatala, i ya Ala mafan nxu xa, i yi a mafan yama dεnxεni ito xa. Bayo nxu yi wuya, koni iki nxu muxu dando nan luxi, alo i a toma kii naxan yi.

³ Alatala, i ya Ala xa kiraan yita nxu ra, nxu lanma nxu xa bira naxan fεxε ra, e nun nxu lanma nxu xa naxan liga.”

⁴ Nabi Yeremi yi a fala e xa, a naxa, “N bata a mε. N na Alatala maxandima nεn, ε Ala, alo ε a falaxi

kii naxan yi. Alatala na ε yabi naxan na, n na birin falama nen ε xa, n mi sese luxunje ε ma.”

⁵ E yi a fala Yeremi xa, e naxa, “Alatala xa findi sere tinxinxi jɔndi falan na nxu xili ma, xa nxu mi Alatala i ya Alaa falane birin suxu a naxanye tima i xa lan nxu ma!

⁶ Xa a findi a jaxin na hanma a fajina, nxu Alatala xuiin suxuma nen, en ma Ala, nxu i xexi naxan fema alogo nxu xa herin sɔtɔ, Alatala, en ma Alaa fala suxun xɔn.”

⁷ Xi fu to dangu, Alatala yi falan ti Yeremi xa.

⁸ Yeremi yi Kareyaa dii xemɛn Yoxanan xili, e nun sofa kuntigin naxanye birin yi a fɔxɔ ra, e yamaan birin, muxudin nun muxu gbeena.

⁹ A yi a fala e xa, a naxa, “Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, ε n xexi naxan ma alogo n xa sa a mafan ε xa, a naxa,

¹⁰ ‘Xa ε lu dɔxi yamanani ito yi, n na ε rasabatima nen, n mi ε fe kale, n yi ε si, n mi ε tale mumε, bayo n bata sunu lan gbalon ma, n naxan ligaxi ε ra.’

¹¹ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, ‘E nama gaxu Babilɔn mangan yεε ra, ε gaxuxi naxan yεε ra iki. E nama gaxu a yεε ra, bayo n luxi ε xɔn nen alogo n xa ε rakisi, n yi ε xunba a yii.

¹² N kininkininma nen ε ma, a fan yi kininkinin ε ma, a yi ε raxete ε yamanani.’

¹³ Koni xa ε a fala, ε naxa, ‘Nxu mi luma yamanani ito yi!’ Xa ε mi ε tuli mati Alatala ε Alaa falan na,

¹⁴ xa ε a fala, ε naxa, ‘En-en, nxu sigama Misiran yamanan nin, nxu mi fa yengen tɔε denaxan yi, nxu mi fa yenge so xɔtaan fe xuiin mema denaxan yi, donseen mi fa dasama nxu yii denaxan yi. Nxu

luma menna nin!

¹⁵ Nayi, Yuda muxu dɔnxɛne, ε tuli mati Alatalaa falan na! Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘Xa ε a ragidi yati, a ε xa siga Misiran yamanani, xa ε sa dɔxɔ nayi xɔneyani,

¹⁶ nayi, ε gaxuxi yengɛn nun fitina kamen naxanye yεε ra, ne sa ε sɔtɔma nɛn Misiran yamanani, ε yi faxa mɛnni.

¹⁷ Naxanye birin waxi siga feni Misiran yamanani, e sa dɔxɔ na, ne faxama yengɛn nun fitina kamen nun fitina furen nin, e sese mi luyε e nii ra, e sese mi gbaloni minima n naxan nasigama e xili ma.’

¹⁸ Alatala Senben Birin Kanna mɔn ito nan falaxi, Isirayilaa Ala, a naxa, ‘N ma xɔlɔn nun n ma fitinan godoxi Yerusalɛn kaane ma kii naxan yi, n ma xɔlɔn godoma ε ma na kii nin, xa ε siga Misiran yamanani. E findima nɛn danga yamaan misaala ra, ε fe yi muxune yigitεgε, e yi ε yalagi, e ε konbi. E mi fa yireni ito tɔε mumε!’ ”

¹⁹ “Yuda yamaan muxu dɔnxɛne, Alatala bata a fala ε xa, a ε nama siga Misiran yamanani. E xa a kolon ki fani, a n bata ε rakolon to!

²⁰ E tantanni ito sa findima ε faxa xunna nan na, ε to n xɛxi Alatala fɛma, ε Ala, ε naxa, ‘Alatala en ma Ala maxandi nxu xa. Alatala en ma Ala na naxan yo fala, i na fala nxu xa, nxu a ligama nɛn.’

²¹ Awa, n bata fa ε yabi to, koni ε mi ε tuli matima Alatalaa falan na, en ma Ala, a naxanye birin falaxi n xa lan ε ma.

²² Awa iki, ε xa a kolon. E faxama nɛn yengɛn nun fitina kamen nun fitina furen i ε sigan dɔxɔdeni dɛnaxan yi.”

43

E yi Yeremi xali Misiran yi

¹ Yeremi yelinxina falane raliyε yamaan birin ma, Alatala e Alaa falane birin, alo Alatala e Ala a yamari a ma kii naxan yi,

² Hosayaa dii xεmεna Asari nun Kareyaa dii xεmεn Yoxanan nun a yamaan wasodene birin yi a fala Yeremi xa, e naxa, “I wule! Alatala, en ma Ala mi i rafaxi a faladeni, fa fala, ‘ε nama siga Misiran yi ε sa dɔxɔ na.’

³ Koni Neriya dii xεmεn Baruku nan i radinxi nxu ma alogo nxu xa sa Babilɔn kaane sagoni, e yi nxu faxa hanma e siga nxu ra konyiyani Babilɔn yi.”

⁴ Kareyaa dii xεmεn Yoxanan nun sofa kuntigine nun yamaan birin yi tondi e tuli matiyε Alatalaa falan na, fa fala e xa dɔxɔ Yuda yamanani.

⁵ Kareyaa dii xεmεn Yoxanan nun sofa kuntigine birin yi Yuda yama dɔnxεn tongo naxanye bata yi fa dɔxɔ Yuda yamanani sa keli siyane birin tagi, e yi raxuyaxi ayi denaxanye birin yi

⁶ e nun xεmεne nun naxanle nun diidine nun mangana dii tεmεne, Babilɔn mangan kantan muxune xunna Nebusaradan muxun naxanye taxu Gedali ra, Axikan ma dii xεmεna, Safan mamandenna, e nun Nabi Yeremi nun Baruku, Neriya dii xεmεna.

⁷ E yi siga Misiran yamanani, bayo e mi tin e tuli matiyε Alatala xuiin na, e yi sa Tapanese taan li.

Falana lan Misiran ma

⁸ Alatala yi falan ti Yeremi xa Tapanese taani, a naxa,

⁹“Gεmε xungbena ndee tongo i yi e bitin bendeni Misiran mangana banxin so dεen na Tapanese taani Yuda kaane yεε xori.

¹⁰ I yi a fala e xa, i naxa, ‘Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa: N xeraan nasigama nen Babilon mangan Nebukadanesari foxo ra, n ma walikena. N yi a manga gbεden doxo gemeni itoe fari n naxanye luxunxi, e yi xunna soni bandun nininna ra mangan xun ma be.

¹¹ A fama nen, a Misiran yamanan yenge. Sayaan nagidixi naxanye ma, ne yi faxa. Konyiyaan nagidixi naxanye ma, ne yi siga konyiyani. Silanfanna ragidixi naxanye ma, ne yi faxa silanfanna ra.

¹² A yi teen so Misiran yamanan suxure kidene ra, a yi e gan, a siga e suxurene ra. A yi Misiran yamanan no alo xuruse kantanna a domain tongoma kii naxan yi, a mon yi xete boje xunbenli.

¹³ A Beti-Semesi senbeten gεmε daxine fan kala Misiran yi, a yi Misiran kaane suxurene kide banxine gan.’ ”

44

Alaa falana Yahudiya gixine xili ma Misiran yi

¹ Ala yi falan ti Yeremi xa lan Yahudiyane birin ma Misiran yamanani naxanye yi doxi Migidoli taan nun Tapanese taan nun Nofi taani e nun Misiran yamanan faxa binna, a naxa,

² Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, “E bata a to n jaxankatan naxan saxi Yerusalen fari, e nun Yuda taane birin. To, e bata kala hali muxuna, a mi fa e yi

³ amasɔtɔ e fe ɲaxin xɔn e naxan ligaxi e to n naxɔlɔ, e sa wusulanna gan ala gbɛtɛne xa, e yi e batu, e tan nun ε tan nun ε benbane mi naxanye kolon.

⁴ N yi n ma walikɛne rafama ε ma yeyɛ, nabine, e yi a falama, e naxa, ‘E xɛtɛ xɔsi feni itoe fɔxɔ ra naxanye mi rafan Ala ma.’

⁵ Koni e mi n xuiin namɛ, e mi e tuli mati, e mi xɛtɛ e fe ɲaxine fɔxɔ ra, e mi ba wusulanna ganɲɛ ala gbɛtɛne xa.

⁶ Nayi, n ma xɔlɔ gbeen yi godo, a yi fitinan nafa Yuda taane birin ma, e nun Yerusalɛn kirane, e yi kala, e yi raxɔri, alo e kii naxan yi to.”

⁷ Iki, Alatala, Ala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, “Nanfera ε fe ɲaxi sifani ito ligama ε yetɛ ra, ε yi xɛmɛn nun ɲaxanla nun dii ɲɔrɛn nun dii futene raxɔri Yuda yamaan ye, muxu yo mi lu?

⁸ E n naxɔlɔma ε batu se rafalaxine ra, ε wusulanna gan ala gbɛtɛne xa Misiran yamanani ito yi ε fa yigiyaxi dɛnaxan yi. E waxi ε yetɛ raxɔri feen nin, ε findi danga yamaan misaala ra bɔxɔ xɔnna siyaan bonne xa, e lu ε konbɛ.

⁹ E bata ɲinan ε benbane kɛwali ɲaxine xɔn ba, e nun Yuda mangane nun e ɲaxanle nun ε nun ε ɲaxanle kɛwali ɲaxine, ε naxanye liga Yuda yamanan nun Yerusalɛn taani?

¹⁰ Han to muxu yo munma nimisa, a gaxu, a n ma sariyan nun n ma yamarine suxu n naxanye soxi ε nun ε benbane yii.”

¹¹ Nanara, Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, “N bata a ragidi, n xa gbalon liga ε ra, n yi Yuda yamaan birin naxɔri.

12 Yuda kaan naxanye luxi e nii ra, naxanye a ragidixi e xa sa dɔxɔ Misiran yamanani, ne birin naxarima nɛn Misiran yamanani, e birin yi faxa yɛngɛn nun fitina kamɛni muxudin nun muxu gbeena. Ɛ findima nɛn danga yamaan misaala ra, ɛ fe yi muxune yigitɛgɛ, e yi ɛ yalagi, e ɛ makonbi.

13 N na e kɛwanle saranma nɛn e ra e tan naxanye dɔxi Misiran yi, alo n Yerusalen kaane kɛwanle saran e ra kii naxan yi yɛngɛn nun fitina kamɛn nun fitina furen na.

14 Muxu yo mi luyɛ a nii ra Yuda muxu dɔnxɛne yɛ, naxanye bata sa dɔxɔ Misiran yamanani, e sese mi e futuxulɛ alogo e xa xɛtɛ, e dɔxɔ Yuda yamanani, bayo e mi xɛtɛma, fɔ e muxu gixi dando gbansan.”

15 Xɛmɛn naxanye birin yi a kolon a e naxanle yi wusulanna ganma ala gbɛtɛne xa, e nun naxanla naxanye birin yi tixi na yama gbeen malanni, e nun yamaan naxan birin yi dɔxi Misiran nun Misiran yamanan faxa binni, ne yi Yeremi yabi, e naxa,

16 “Nxu mi fa waxi i ya falan namɛ feni, i naxan tima fata Alatala ra.

17 Koni nxu waxi nxu dɛ xuiin nan nakamali fe yi, nxu yi wusulanna gan Kore Xɔnna Naxalan Mangan xa, nxu yi minse saraxane rabɔxɔn a xa alo nxu nun nxu benbane nun nxɔ mangane nun kuntigine yi a ligama kii naxan yi a fɔlɔni Yuda taane yi, e nun Yerusalen kirane xɔn. Na waxatini, donseene yi nxu yii nun, nxu yi naxunni, nxu mi yi naxankataxi.

18 Koni xabu nxu ba wusulanna ganɲɛ Kore Xɔnna Naxalan Mangan xa, nxu ba minse saraxane

rabəxənjε a xa, seene birin yi dasa nxu ma, yengen nun fitina kamən yi nxu jaxankata.”

19 Naxanle mən yi a fala, e naxa, “Nxu yi wusulanna ganma Kore Xənnə Naxalan Mangan xa waxatin naxan yi, nxə xemene mi yi na kolon ba? E yi a kolon a nxu yi burudine ganma a maligan na, nxu yi minse saraxane rabəxən a xa.”

20 Nayi, Yeremi yi a fala yamaan xa, xemen nun jaxanla, yamaan naxan birin na yabin so a yii, a naxa,

21 “E wusulanna naxanye ganxi Yuda taane nun Yerusalən kirane xən, ε tan nun ε benbane nun ε mangane nun ε kuntigine nun yamaan birin, Alatala mi a xaxili luxi na xən ba, a yi a miri na ma a bəjəni?”

22 Alatala mi yi fa nəε ε kəwali jaxine nun ε xəsi feene raxanjε waxatin naxan yi, ε yamanan yi kala, a yi raxəri, a findi danga yiren misaala ra, muxu yo mi dəxi naxan yi, alo a kii naxan yi to.

23 Bayo ε bata wusulanna gan suxurene xa, ε yi yulubin liga Alatala ra, bayo ε mi ε tuli matixi Alatala xuiin na, ε mi a sariyane nun a yamarine nun a maxadi xuine suxu, nanara, gbaloni ito ε lixi, alo a kii naxan yi to.”

24 Yeremi yi a fala yamaan xa, e nun jaxanle birin, a naxa, “E tuli mati Alatalaa falan na, ε tan Yuda kaan naxanye Misiran yamanani.

25 Alatala Sənben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito nan falaxi, a naxa, ‘E nun ε jaxanle naxan falaxi ε dəen na, ε bata na liga. E a fala nən, ε naxa, “Nxu waxi nxu də xuine nan nakamali fe yi, nxu yi wusulanna gan Kore Xənnə Naxalan Mangan xa,

nxu minse saraxane raboxon a xa.” Nba, ε naxan falaxi, ε na liga. E de xuiin nakamali!’

²⁶ Koni, ε tuli mati Alatalaa falan na, ε tan Yuda kaan naxanye dōxi Misiran yamanani! Alatala naxa, ‘N bata n kōlō n xili gbeeni, Yuda kaa yo mi fa a kōlōma n xinli sōnōn, naxanye dōxi Misiran yi. E sese mi fa a falama, e naxa, “N bata n kōlō Habadan Marigina Alatala yi.”

²⁷ Bayo n na n yēen tima e ra nēn alogo e xa gbalon sōtō, koni hērin mi a ra. Yuda kaane birin naxōrima nēn yēngēn nun fitina kamēni, naxanye dōxi Misiran yamanani, han e jaan.

²⁸ Muxu dando nan tun yēngēni minima, e keli Misiran yamanani siga Yuda yamanani. Nayi, Yuda yamaan muxu dōnxēn naxanye faxi dōxōdeni Misiran yamanani, ne birin a kolonma nēn, xa e tan nan ma fala jaōndin na hanma n ma falana.’

²⁹ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, ‘Ito nan fa findima taxamasenna ra ε xa fa fala n fama nēn ε kēwanle sarandeni ε ra yireni ito yi alogo ε xa a kolon a n kōnkō falane kamalima nēn yati, lan ε jaaxankata feen ma.’

³⁰ Alatala ito nan falaxi, a naxa, ‘N Misiran mangan Xofira sama nēn a yaxune sagoni, naxanye waxi a faxa feni, alo n Yuda mangan Sedeki sa Babilōn mangan Nebukadanesari sagoni kii naxan yi, a yaxun naxan yi waxi a faxa feni.’ ”

45

Yeremi yi Baruku madēnden

¹ Yuda mangan Yosiyaa dii xēmen Yehoyakimi a mangayaan jaēē naanindeni, Nabi Yeremi yi falani

ito ti Neriya dii xεmεn Baruku xa, a Yeremi a falane sεbε kεdini waxatin naxan yi, a naxa,

² “Alatala, Isirayilaa Ala ito nan falaxi lan i ma, Baruku, a naxa,

³ ‘I yi a falama, i naxa, “Gbalona n xa! Bayo Alatala bata ɲaxankatan sa n ma sɔxɔlɛn fari, n bata xadan kutundeni, n mi matabu yo sɔtɔma.” ’

⁴ Nanara, Alatala yi a fala n xa a n xa ito fala i xa, a naxa, ‘Alatala ito nan falaxi, a naxa, “N naxan tixi, n na rabirama nεn. N naxan sixi, n na talama nεn, yamanani ito kɔnin.

⁵ Nayi, i tan muxu gbeeyaan nan fenma i yetε xa ba? I nama a fen! Bayo n gbalon nafama nεn birin ma. Koni, n na i rakisima nεn, i na siga dεdε yamanani.” ’ Alatalaa falan nan na ra.”

46

Alaa falana lan Misiran ma

¹ Alatala falani itoe nan ti Nabi Yeremi xa lan siyane ma:

² A ito nan fala lan Misiran yamanan nun Misiran mangan Neko a ganla ma, Babilɔn mangan Nebukadanesari naxan nɔ yεngεni Efirati baan dε Karakemisi taani, Yuda mangan Yehoyakimi a mangayaan ɲεε naaninden, Yosiyaa dii xεmεna.

³ “E yε masansan wure lefa xungbene nun a xurine yitɔn!

E maso, ε yεngεn so!

⁴ E soone yitɔn,

soo ragine xa te e fari!

E xunna makantan wure kɔmɔtine so,

ε ti ε yirene yi!
 Ε tanbane yit̄on!
 Ε kanke yε masansanne ragodo ε ma!
 5 Nanfera, n fa e gaxuxin nan toma iki?
 E xεtεma e xanbi ra,
 e sofane bata faxa.
 E xεtεma e giyε!
 E e gima, e mi e xanbi rato.
 E gaxuxin yiren birin yi,”
 Alatalaa falan nan na ra.
 6 “Hali xulunlane mi n̄ε e giyε!
 Hali fangamane mi n̄ε e futuxule!
 E sanna radinma,
 e sa bira
 f̄o k̄om̄en f̄ox̄on yamanani Efirati baan dε.”

7 “Nde ito ra naxan tema
 alo Nila baana,
 naxan igeye b̄ox̄onma a ma
 a findi fufaan na?
 8 Misiran nan tema
 alo Nila baana,
 naxan igeye b̄ox̄onma a ma
 a findi fufaan na.
 A a falama, a naxa,
 ‘N tema n̄en,
 n sa b̄ox̄on birin xun ma,
 n yi taane nun e muxune birin nax̄ari.’

9 Soo ragine, ε te yεnḡeni!
 Wontoro ragine ε f̄on e ma!
 Sofane, ε mini ε yε masansan wure lefane ra,
 ε tan Kusi kaane nun Puti kaane nun Ludu kaan
 xali wonle!”

10 “Marigina Alatala Senben Birin Kanna nan gbee
na lɔxɔn na,
a gbeeɲɔxɔ lɔxɔna,
a gbeen ɲɔxɔma a yaxune ra lɔxɔn naxan yi.
Silanfanna faxan tima nen na lɔxɔni
han a wasa wunla ra,
bayo a luxi nen
alo saraxana Marigina Alatala Senben Birin
Kanna xa,
kɔmɛn fɔxɔn yamanani Efirati baan dɛ.
11 Misiran yama fajina,
ɛ siga Galadi yamanani ɛ sa senna fen.
Koni ɛ dandan fɛrɛne fenma fuyan,
seri mi fa ɛ yiyalanɲɛ sɔnɔn.
12 Siyane bata i ya yarabina fe mɛ.
I gbelegbele xuiin bata bɔxɔn birin suxu.
Amasɔtɔ sofane tema e bode fari,
e birin yi bira.”

Babilɔn mangan yi Misiran yɛngɛ

13 Alatala falani ito nan ti Nabi Yeremi xa lan Ba-
bilɔn mangan Nebukadanesari fa feen ma Misiran
yamanan yɛngɛdeni:

14 “Ɛ a rawanga Misiran yamanani,
Migidoli kaane xa a mɛ,
Nofi kaane nun Tapanese kaane xa a mɛ!
A fala e xa, ɛ naxa,
‘Ɛ keli, ɛ yitɔn,
bayo yɛngɛn bata ɛ konna li!’
15 Nanfera ɛ sofane bata raxɔri?
E mi tiyɛ,
bayo Alatala bata e radin bɔxɔni.
16 A muxu wuyaxi rabirama nen.

E tema nɛn e bode ma,
 e bira, e naxa,
 ‘En keli, en xɛtɛ en konne yi,
 en bari taane!
 En na en masiga halagi ti yɛngɛni ito ra!’
 17 E a falama nɛn mɛnni, e naxa,
 ‘Misiran mangani ito a sɔnxɔn gbo de!
 Koni na waxatin bata a dan!’ ”

18 Mangana falan ni ito ra
 naxan xili Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna,
 a naxa, “Habadan Ala nan n na,
 n bata n kɔlɔ n yɛtɛni,
 fa fala muxuna nde fama
 naxan sɛnbɛn gbo
 alo Taboro geyana geyane tagi,
 alo Karemele geyana baan dɛxɔn.
 19 Misiran kaane, ɛ goronne yitɔn
 ɛ siga konyiyani!
 Bayo Nofi taan findima nɛn yire magenla ra,
 a ganma nɛn,
 muxu yo mi luma a yi.

20 Misiran yamanan findixi jinge fajin nan na.
 Sigin fama nɛn a xili ma
 sa keli sogeteden kɔmɛnna ma.
 21 Misiran kaane bata xɔjɛ sofa yɛbaxine ramara e
 ganli
 naxanye masuxi e xɔn
 alo tura raturaxine.
 Hali ne fan e xun xɛtɛma nɛn,
 e gi e bode xɔn.
 E mi tiyɛ e funfuni yɛngɛn lɔxɔni,
 bayo gbalon lɔxɔn bata fa e ma,

n na e kewanle saranma e ra lɔxɔn naxan yi.

²² Misiran kaane e gima nɛn
e yaxu sɛnbɛmane bun
alo saɲina.

E fama e xili ma nɛn
e nun bunbine,
alo naxanye wudine sɛgɛma.

²³ Alatalaa falan ni ito ra,
e a fɔtɔnna sɛgɛma nɛn,
hali muxun mi nɔɛ soɛ fɔtɔnna naxan na
bayo e wuya alo tuguminne,
e yatɛn mi nɔɛ kolonɲɛ.

²⁴ Yagin nan a ra Misiran yamana faɲin xa.
A bata sa yamaan sagoni,
naxanye sa kelixi kɔmɛnna ma.”

²⁵ Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayilaa Ala naxa, “N kelima nɛn No taana ala xili ma, Amɔn e nun Misiran yamanan nun a mangan nun a alane nun a kuntigine e nun naxanye birin e yigi sama Misiran mangani.

²⁶ N na e sama nɛn e yaxune sagoni, naxanye waxi e faxa feni, Babilɔn mangan Nebukadane-sari nun a kuntigine. Na xanbi ra, muxune mɔn yi dɔxɔ Misiran yi alo a fɔlɔni,” Alatalaa falan nan na ra.

Isirayila xunbana fe

Yeremi 30.10-11

²⁷ “E tan Yaxuba yixɛtɛne,
n ma walikɛne, ɛ nama gaxu,
Isirayila kaane, ɛ nama kuisan!
Bayo, n na ɛ rakisima nɛn,
n yi sa ɛ ba yire makuyeni,
n yi ɛ bɔnsɔnna ba yamanani

e sa konyiyani denaxan yi.
 Yaxuba bənsənnə muxune mən xetema nən,
 e yi lu maraxaran nun bəje xunbenli.
 E mi fa yimaxe sənən!
 28 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
 ‘E tan Yaxuba yixetene,
 n ma walikene, e nama gaxu,
 bayo n luma nən e xən.
 N siyane birin naxəre nən,
 n na e raxuyaxi ayi naxanye ye,
 koni n mi e tan naxərima.
 N na e xuruma nən
 alo a lan kii naxan yi,
 bayo n mi e yatema səntarene ra.’ ”

47

Nabiya falana Filisitine xili ma

1 Alatala falani ito nan ti Nabi Yeremi xa lan Filisitine ma, benun Misiran mangan xa Gasa taan yenge:

2 Alatala ito nan falaxi, a naxa,
 “Walanne bata keli sogeteden kəmenna ma,
 e luma nən alo fufana,
 e sa yamanan xun ma,
 e nun naxanye birin a yi,
 e nun taane nun e muxune.
 Yamaan sənəma nən,
 yamanan muxune birin yi gbelegbele.

3 Soone torone xuiin minima nən,
 yaxune yenge so wontorone gi xuine yi me.
 Fafane mi e diine danxunma na ləxəni
 bayo e tunnaxələma e ma nən fefe!

4 Amasətə Filisiti yamanan birin naxəri ləxən bata
 a li,

han muxu yo mi lu
 naxan Tire taan nun Sidon taan maliye.
 Bayo Alatala Filisiti kaane halagima nen,
 yamaan donxen naxan sa kelixi Kafatoro foxo ige
 tagi boxoni.

⁵ Gasa kaane e xunna bima nen sununi,
 Asikalon taan yi yidundu.

E tan yamaan muxu donxen naxanye dxi
 meremerene yi,

e luma e yete maxabe sununi

han waxatin mundun yi?

⁶ E a falama nen, e naxa,

'Ee! Alatalaa silanfanna luma nxu faxe

han waxatin mundun yi?

A xa so a tenni,

a danna sa faxan na,

a raxara fa.'

⁷ Koni a xa a raxara di?

Bayo Alatala nan yamarin fixi

a yengen xa keli Asikalon taan nun baan binna xili
 ma. "

48

Nabiya falana Moyaba xili ma

¹ Alatala Senben Birin Kanna, Isirayilaa Ala ito
 nan falaxi lan Moyaba yamanan ma, a naxa,

"Gbalon Nebo taan xa,

bayo a bata kala!

Yarabin na a ra Kiriyatayimi taan xa,

e bata a suxu yengeni!

Yarabina e yire makantanxin xa e nun yigitegena.

² Tantunna mi fa Moyaba yamanan xa,

bayo e fe xaxine nan yitonma a xili ma Xesibon
 taani,

e naxa, ‘En siga,
 en sa a raxɔri siyane ye!’
 Ɛ tan Madimen kaane fan,
 ɛ taani dunduma nen
 bayo yengena ɛ fɔxɔ ra.

³ Gbelegbele xuiin tema nen Xoronayin taani!
 Halagin na a ra!

A birin kalama nen!

⁴ Moyaba yamanan kalama nen!
 A diine gbelegbele xuiin mema nen.

⁵ E tema wuge nen Luxiti geyaan ma.

E godoma nen gbelegbele Xoronayin taani
 naxankatana fe ra.

⁶ Ɛ gi! Birin xa a niin makata!

Ɛ luxun alo wudi dungin burunna ra!

⁷ Amasɔtɔ ɛ yigi saxi ɛ kewanle nun ɛ nafunle nin,
 ɛ fan suxuma nen yengeni,
 ɛ suxuren Kemosi fan yi xali konyiyani
 e nun a ki muxune nun e kuntigine.

⁸ Halagi tiin soma nen ɛ taane birin yi,
 taa yo mi luye.

Bɔnbɔn kuine kalama nen,
 mɛmɛmɛne yi halagi,
 bayo Alatala na nan falaxi.

⁹ Ɛ Moyaba mali
 a xa a gi alo xɔliin na tugan.

A taane yigelima nen,
 muxu yo mi luma e yi.

¹⁰ Dangan na kannaxa
 naxan na Alatalaa wanla rabɛnin.
 Dangan na kannaxa
 naxan tondima yengen soe!”

11 “Moyaba yi bɔɲɛ xunbelixi
 xabu a dii ɲɔɣɛ waxatini,
 alo manpaan na ramara
 alogo a xa siga ɲaxunɲɛ ayi.
 A mi baxi a yamanani,
 a siga gbɛtɛ yi,
 a mi sigaxi konyiyani.
 Nanara, a mɔn ɲaxun a kiini,
 a xirin mi masaraxi.”

12 Koni, Alatalaa falan ni ito ra,
 a naxa, “Lɔxɔne fama,
 n muxune rafama e ma lɔxɔn naxanye yi,
 e yi e ba e yamanani
 siga yamana gbɛtɛ yi.
 E yi e yamanani geli,
 e yi a xunna kala.

13 Moyaba yagima nɛn Kemosi suxurena fe ra,
 alo Isirayila yamaan yagi kii naxan yi
 Betɛli kidena fe ra,
 e yi e yɛtɛ taxuxi naxan na.*

14 Ɛ a falama di nayi, ɛ naxa,
 ‘Sofa faɲine nan nxu ra,
 yɛngɛ so wɛkilɛxine?’

15 Moyaba yamanan kalama nɛn,
 tutin yi te a taane yi.
 E sigama a banxulan faɲine ra nɛn e faxadeni,”
 Mangana falan nan na ra,
 naxan xili Alatala Ɔɛnɛn Birin Kanna.

16 Moyaba halagi waxatin bata a li,
 gbalon mafuraxin fama a xili ma.

17 Ɛ tan a rabilinna muxune,
 ɛ a wuga,

* **48:13:** Na feen seɓɛxi Mangane Singen 12.28-29 kui.

ε tan naxanye birin a xili gbeen kolon!
 Ε naxa, “Ee! Σεnβε gbee sifani ito bata kala!
 Mangaya gbeeni ito bata halagi!”

18 “Ε tan Dibon kaane,
 ε keli ε binyeni,
 ε godo han
 ε sa δαχδ βαχδ xareni,
 bayo Moyaba yamanan kala muxun fama nen ε
 xili ma.

A ε taa makantanxine kalama nen.

19 Aroyeri kaane,
 ε ti kiraan matodeni,
 muxu gixi dangumatαn naxanye e futuxuluxi,
 ε ne maxαdin,
 ε naxa, ‘Nanfe ligaxi?’

20 Yagin nan a ra Moyaba xa,
 bayo a bata yigitεγε.
 Ε xuini te! Ε gbelegbele!
 Ε a rali Arinon xuden δε
 a Moyaba bata kala!”

21 “Kitin bata keli yamanan xili ma
 naxan lantani,
 a bata fa Xolon nun Yahasi nun Mefaati xili ma,
 22 e nun Dibon nun Nebo nun Beti-Dibilatayimi,
 23 e nun Kiriyatayimi nun Beti-Gamulu nun Beti-
 Meyαn,

24 e nun Κεriyoti nun Bosara,
 e nun Moyaba yamanan taane birin,
 naxanye maso, naxanye makuya.

25 Moyaba σεnβεν bata kala,
 a fangan bata ba a ra,”
 Alatalaa falan nan na ra.

26 “Ɛ Alaa xɔlɔn dɔlɔn so a yii,
a xa a xun magi a ra

bayo a bata murutɛ Alatala xili ma!
Moyaba xa a makutukutu a baxunni,
birin yi gele a ma.

27 Ɛ tan xa mi yi Isirayila yamanan magelema ba?
Ɛ a toxi suxi muɲadene nan ye ba,
ɛ to ɛ xunne yimaxama a mageledeni,
ɛ na a fe fala?

28 Ɛ tan Moyaba kaane,
ɛ taane rabeɲin,
ɛ sa dɔxɔ fanye yinle ra,
ɛ ganbane raliga
naxanye e tɛɛn sama gɛmɛ longonne ra.”

Nabi Esayi 16.6-12

29 “Nxu bata Moyaba kaane wasona fe me
naxan gbo han,
e nun e yetɛ yigboon nun e wason
nun e yetɛ yitena, e nun e yandana.”

30 Alatalaa falan ni ito ra,
a naxa, “N na wasona fe kolon,
koni e yetɛ matɔxɔma fuun nin.”

31 “Nanara, n Moyaba wugama,
n gbelegbelema sununi Moyaba birin xa.
N kutunma Kiri-Haresɛti kaane fe ra.

32 N wugama Sibima manpa binle fe ra
dangu Yaasɛri kaane ra,
bayo e yiine bata yi siga
han baan xanbi ra,
e yiine yi sigaxi han Fɔxɔ Daraan kidi ma.
Koni halagi tiin bata e bogi fajine kala.

33 Sɛwan nun ɲaxaɲaxan bata ɲan

Moyaba wudi bili nakone nun xene yi.
 N bata manpa igen nan manpa ige badene yi,
 muxu yo mi fa manpa bogi igen bama sewani.
 Yenge so sonxo xuiin nan fa mema na yi.

³⁴ Xesibon kaane gbelegbele xuiin sigama
 han Eleyale taani,
 e xuiin sa mema han Yahasi taani,
 keli Soyari taan ma
 siga han Xoronayin taani,
 siga Egilati-Selisiya taani,
 bayo hali Nimirimi daraan fan bata xori.

³⁵ N Moyaba yamanan naxorima nen,
 e tan naxanye saraxane bama taane suxure ki-
 dene yi

e wusulanna gan e alane xa,”
 Alatalaa falan nan na ra.

³⁶ “Nanara, n bonen wugama Moyaba fe ra.

N ma mawuga xuiin luxi nen
 alo xulen xuina sununi.
 N kutunma Kiri-Hareseti taana fe ra,
 bayo e nafunla naxan malan,
 na bata tunun.

³⁷ Bayo muxune birin bata e xunne bi,
 e birin yi e de xabene bi sununi,
 e yi e yiine birin maxaba,
 e kasa benbeli dugine so sununi.

³⁸ Saya feen nan tun fa mema Moyaba banxine
 nun a yama malandene yi,
 bayo n bata Moyaba yamanan kala
 alo fena

muxe mako mi fa naxan ma,”

Alatalaa falan nan na ra.

³⁹ Ee! E naxankataxi!

E gbelegbelema han!
 E yagixin bata e xun xanbi so!
 Moyaba yamanana fe findima magelen
 nun gaxu xunna ra nen a rabilinna birin xa!

⁴⁰ Bayo Alatala ito nan falaxi, a naxa,
 “E yaxun sinma nen e ma alo singbinna
 naxan a gabutene yifulunma Moyaba xun ma.
⁴¹ Keriyoti suxuma nen, a yire makantanxine yi
 tongo.

Moyaba sofane bɔnen luma nen na lɔxɔni
 alo naxanla naxan dii barini.

⁴² Moyaba kalama nen,
 a mi fa findima siyaan na sɔnɔn,
 bayo a bata murute Alatala xili ma.

⁴³ E tan Moyaba kaane,
 gbalon nun yinla nun luti ratixina e yeε ra.”
 Alatalaa falan nan na ra.

⁴⁴ “Naxan na a gi gbalon bun,
 na yi sa sin yinla ra!
 Naxan na te yinla ra,
 na yi sa a suxu luti ratixin na.
 Bayo n Moyaba kaane kewanle saranma e ra nen
 naxan na,
 na a limatɔn ni i ra,”
 Alatalaa falan nan na ra.

⁴⁵ “Muxu gixine taganxin yigiyaan fenma nen
 Xesibɔn taani,
 koni teen minima nen Xesibɔn taani,
 teε degen yi mini Sixɔn ma manga banxini,
 a Moyaba kaane xunna kala,
 a yi gbalotɔni itoe gan.

⁴⁶ Gbalona e tan Moyaba kaane xa!
 Kemosi suxurena yamaan bata tunun,

bayo ε diine bata xali konyiyani.
⁴⁷ Koni waxati famatɔni,
 n mɔn Moyaba muxu suxine raxεεma nɛn.
 Na kitin nan saxi Moyaba sanna.”
 Alatalaa falan nan na ra.

49

Nabiya falana Amonine xili ma

¹ Alatala ito nan falaxi Amonine xili ma, a naxa,
 “Dii mi fa Isirayila kaane yii sɔnɔn ba?
 Kεε tongo yo mi fa e xa sɔnɔn ba?
 Nanfera nayi,
 Amonine dɔxi Isirayila taane yi?
 Nanfera Mɔlɔkɔ suxurena yamaan bata Gadi ya-
 manan tongo?”

² Nanara, Alatalaa falan ni ito ra,
 a naxa, “Lɔxɔne fama,
 n yεngε so sɔnxɔ xuiin natema lɔxɔn naxanye yi
 Amonine taan Rabaha xili ma,
 a yi findi taa xɔnna ra,
 a rabilinna taane yi gan.
 Nayi, Isirayila kaane yi e kedi muxune kedi,”
 Alatala naxa na kiini.

³ “Xεsibɔn kaane, ε gbelegbele,
 bayo Ayi taan bata kala!
 Rabaha kaane ε sunu xuini te,
 ε kasa bεnbɛli dugine ragodo ε ma,
 ε wuga.

ε gi taan makantan yinna yiren birin yi
 bayo yaxune bata fa ε suxuren Mɔlɔkɔ suxudeni,
 e siga a ra konyiyani,
 e nun a ki muxune nun a kuntigine.

⁴ Nanfera ε kanbama ε lanbanne nun ε xεene yi,

e to rafexi bogise xaba daxine ra?

Ɛ tan Raba kaane,

yama murutɛxina,

ε tan naxanye ε yigi saxi ε nafunle yi

ε naxa, ‘Nde nɔε nxu yengε?’ ”

⁵ Marigina, Alatala Ɛnben Birin Kanna falan ni ito
ra, a naxa,

“N fe magaxuxin nafama nen ε xili ma,

sa keli ε rabilinne birin yi,

ε birin yi kedi,

muxu yo mi muxu gixine xun lanɲε.

⁶ Koni na na dangu,

n mɔn Amonine muxu suxine raxetema nen,”

Alatalaa falan nan na ra.

Nabiya falana lan Edɔn ma

⁷ Alatala Ɛnben Birin Kanna ito nan falaxi Edɔn
yamanan xili ma, a naxa,

“Fekolonne bata dasa Teman yamanani ba?

Maxadi tiine mi fa na xaxilimane yε ba?

E fe kolonna bata kala ba?

⁸ Ɛ xetε ε giye,

ε luxun faran yinle ra,

ε tan Dedan kaane!

Bayo n gbalon nafama nen Esayu yixetene xili ma,

n na e kewanle saran e ra waxatin naxan yi.”

Nabi Abadi 1.5-6

⁹ “Xa muxune fa ε nakɔni ε manpa bogine
muɲadeni,

e mi bogi dando xan gbansan luma na ba?

Xa muɲadene fa i konni kɔεen na,

e mi e waxɔnna xan tongoma ba?

¹⁰ Nba, n tan Ala Esayu yixetene yii seene birin
naxɔrima nen,

n yi e luxundene birin namini kenenni.
 E mi fa nɔɛ e luxunɲɛ.
 E bɔnsɔnna nun e ngaxakedenne
 nun e dɔxɔ bodene birin halagima nɛn,
 muxu yo mi lu Esayu bɔnsɔnni.

¹¹ Ɛ ɛ kiridine lu na,
 n na n yengi dɔxɛ e xɔn.
 Ɛ kaɲa gilɛne xa e yigi sa n yi.”

¹² Bayo Alatala ito nan falaxi, a naxa, “N tan mi naxanye yalagixi kitini, xa ne karahan xɔlɔ igelengenna mindeni, ɛ tan yatɛ sɔntaren na nayi ba? Ɛn-ɛn de! Ɛ mi suxuma sɔntarene ra de! Ɛ a minma nɛn yati!”

¹³ Bayo Alatalaa falan ni ito ra, a naxa, “N bata n kɔlɔ n yɛtɛni, fa fala Bosara taan naxɔrima nɛn, a rayarabi, a danga, a halagi. A taane birin kalama nɛn habadan!”

Nabi Abadi 1.1-4

¹⁴ N bata xɛrayana nde a fe mɛ fata Alatala ra,
 xɛraan bata rasiga siyane ma,
 a xa sa a fala, a naxa,
 “Ɛ keli, ɛ sa Edɔn kaane yɛngɛ!
 Ɛ keli ɛ sa yɛngɛn so!”

¹⁵ Ala naxa, “Edɔn kaane,
 n na ɛ sɛnbɛn xurunma nɛn siyane birin xa.
 Birin ɛ raɲaxuma nɛn.

¹⁶ Ɛ to muxune magaxuma,
 wason naxan ɛ bɔɲɛni,
 na bata ɛ ratantan
 ɛ tan naxanye dɔxi faran yinle ra,
 e nun geyane fari.
 Hali ɛ ɛ tɛɛn sa kore alo singbinna,
 n na ɛ ragodoma nɛn,”

Alatalaa falan nan na ra.

¹⁷ “Edɔn yamanan kalama nɛn, naxan yo na dangu a dɛxɔn ma, ne yigitɛgɛma nɛn, e kabɛ, e kolin a fitina feene ma.”

¹⁸ Alatala yi a fala, a naxa, “Muxu yo mi fa luyɛ be. Adamadi yo mi dɔxɛ a yi alo Sodoma nun Gomora nun e rabilinna taane halagi kii naxan yi.

¹⁹ N luma nɛn alo yatan

naxan xaɲɛxin minima fɔtɔnni Yurudɛn baan dɛ,
a siga sube fendeni yire faɲini.

N Edɔn kaane kedima nɛn e yamanani sanɲa ma
kedenni,

n naxan sugandixi,

n sa na dɔxɔ na yi.

Bayo, nde maliga n tan na?

Nde n yamarɛ?

Xuruse rabaan mundun n yɛɛ ratiyɛ?”

²⁰ Nanara, ɛ tuli mati Alatalaa fe ragidixin na lan
Edɔn kaane ma,

e nun a feen naxanye yitɔnxi Teman kaane xili
ma!

E luma nɛn

alo xuruse diin naxanye suxuma e xali,

e dɔxɔden yi yigeli yati!

²¹ E kala xuiin bɔxɔni maxama nɛn,
e gbelegbele xuiin yi siga han Gbala Baana.

²² A luma nɛn alo singbinna nan tema a sa sin e
ma, a yi a gabutɛne yifulun Bosara taan xun ma.
Na lɔxɔni Edɔn sofane bɔɲɛn luma nɛn alo ɲaxanla
naxan dii barini.

Nabiya falana lan Damasi ma

²³ Falana lan Damasi taan ma:
“Xamata kaane nun Arapada kaane bata yagi,

bayo e bata xibaru ɲaxina fe me.
 E bata kɔntɔfli,
 e yimaxa alo baan na walanɲe ayi.
 24 Damasi kaane senben bata ɲan,
 e bata e xun xanbi so,
 e waxi e gi feni.

Gaxun nun kuisanna nun xɔlen bata e suxu,
 alo ɲaxanla naxan dii barini.

25 Taa xili kanni ito fa rabeyinxi di,
 n ma sewa taana?"

26 "A banxulanne birama nen taan xun xɔn yati!
 A sofane birin yi faxa na lɔxɔni," Alatala Senben
 Birin Kanna falan nan na ra.

27 "N teen soma nen Damasi taan makantan
 yinne ra, a yi Ben-Hadada manga banxin gan."

Nabiya falana Arabune xili ma

28 Alatala ito nan falaxi Kedari bɔnsɔnna nun
 Xasori mangayane xili ma Babilɔn mangan
 Nebukadanesari naxanye yenge a yi e nɔ, a naxa,
 "E keli, e Kedari bɔnsɔnna yenge!

E sogeteden yamanan muxune halagi!

29 E e xuruse kurune nun e kidi bubune tongo e yii,
 e nun e yigiyadene nun e goronne nun e ɲɔgɔmene
 birin.

Muxune sɔnxɔn natema nen e ma,
 e naxa, 'Gaxun yiren birin yi!'

30 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
 "E tan Xasori kaane,
 e gi mafuren!

E sa e luxun faran yinle ra!

Bayo Babilɔn mangan Nebukadanesari bata
 yengeni tɔn e xili ma.

31 E keli, e fu siyani ito ma

naxan dɔxi bɔɲɛ xunbenli.

A taane so dɛɛne mi nɔɛ balanɲɛ,

e mi sɔxɔnxi,

e dɔxi e danna nɛn,”

Alatalaa falan nan na ra.

³² “Yaxune e ɲɔgɔmɛne tongoma nɛn yɛngɛni,

e nun e xuruse kuru wuyaxine.

Naxanye e xunne dɛxɔn bima,

n ne raxuyama ayi nɛn foyeni,

n gbalon nafa e ma

keli yiren birin yi,”

Alatalaa falan nan na ra.

³³ Xasori taan findima nɛn kankone kuruden na,

yire rabeɲinxina han habadan.

Muxu yo mi dɔxɛ a yi,

adamadi yo mi luyɛ na.

Nabiya falana Elan xili ma

³⁴ Alatala yi falan ti Nabi Yeremi xa lan Elan

yamanan ma Yuda mangan Sedeki a mangayaan

fɔlɔ waxatini, a naxa,

³⁵ Alatala sɛnbɛn Birin Kanna ito nan falaxi, a

naxa,

“N Elan yamanana xanli girama nɛn,

naxan findixi e sɛnbɛn binla ra.

³⁶ N foye naanin nafama nɛn Elan xili ma

keli kore xɔnna tongon naaninne ma,

n yi e raxuya ayi foyeni.

Yamana yo mi luyɛ

Elan muxu gixine mi sigan dɛnaxan yi.

³⁷ N Elan kaane rayarabima nɛn e yaxune yɛɛ ra

naxanye waxi e faxa feni.

N gbalon nafama nɛn e ma n ma xɔlɔ gbeeni,

n yi yɛngɛn bira e fɔxɔ ra,

han n yi e ranan.”

Alatalaa falan nan na ra.

³⁸“N Elan mangan nun a kuntigine halagima nen,
n yi n ma manga gbɛdɛn dɔxɔ na,”

Alatalaa falan nan na ra.

³⁹“Koni waxati famatɔni,
n fama nen Elan muxu suxine ra,”

Alatalaa falan nan na ra.

50

Babilɔn kalama nen

¹ Alatala falani ito nan ti Nabi Yeremi xa lan
Babilɔn nun a rabilinna taane ma, a naxa,

²“Ɛ xibaruni ito rali siyane ma,
ɛ a rawanga!

Ɛ taxamasenni te,

ɛ a fe rali birin ma,

ɛ nama sese luxun,

ɛ a fala, ɛ naxa,

‘Babilɔn taan suxuma nen!

Yarabin na a ra Beli suxuren xa,

Merodaki suxuren gaxuma nen!

Yarabin na a ra e alane sawurane xa,

gaxuna e suxurene suxuma nen!’

³ Bayo siyana nde fama nen a yɛngɛdeni

sa keli sogeteden kɔmɛnna ma,

a e yamanan naxɔrima nen,

muxu yo mi lu a yi.

Muxune nun xuruseene birin e gima nen.”

⁴ Alatala ito nan falaxi, a naxa,

“Na lɔxɔne nun na waxatini,

Isirayila kaane nun Yuda kaane fama nen e bode

xɔn,

e siga wugɛ,

e Alatala fen, e Ala.

⁵ E maxɔdinna tima nɛn Siyon kirana fe yi,
e yi e yɛɛ rafindi mɛn binna ma,
e yi e yɛtɛ findi Alatala gbeen na habadan layirin
xɔn

naxan mi jinanma muxune ra mumɛ!

⁶ N ma yamaan yi luxi nɛn
alo xuruse tununxine.
E xuruse rabane bata yi e ralɔ ayi,
e yi lu sigɛ geyane nun yire matexine xun xɔn
e jinan e matabuden ma.

⁷ Naxan yo na yi e to,
a yi e faxa,
e yi a fala, e naxa,
'Nxu mi kala tixi,
bayo e bata yulubin liga Alatala ra,
tinxinna kannu, Alatala,
e benbane yigina.' "

⁸ "Ɛ gi, ɛ keli Babilɔn yi,
ɛ keli Babilɔn kaane yamanani,
ɛ lu alo kɔtɔne xuruse kurun yɛɛ ra.

⁹ Bayo n siya gbeene rakelima nɛn,
n na e malan,
n yi e radin Babilɔn taan xili ma
sa keli sogeteden kɔmɛnna ma.
E taan yɛngɛma nɛn,
e yi a tongo.
E xalimakunle mi fulɛ mumɛ
alo sofa yɛbaxin to mi xɛtɛ a yii genla ra keli
yɛngɛni.

¹⁰ E fuma Babilɔn taan ma nɛn,
a kala muxune birin yi wasa,"
Alatalaa falan nan na ra.

11 “Ɛ sɛwɔ, ɛ naxan,
 ɛ tan naxanye fuma n ma yamaan ma!
 Ɛ tunganɛ ayi sɛwani
 alo ninge diin sɛxɛn dɛ.

Ɛ naxan xuiin xa gbo ayi
 alo soo kɛndɛn wuga xuina.

12 Koni ɛ nga yarabima nɛn,
 naxan ɛ barixi,
 na yagima nɛn.

Ɛ findima siya dɔnxɛn nan na siyane birin tagi,
 ɛ yamanan yi findi burunna nun yire xaren nun
 tonbonna ra.

13 Muxu yo mi fa luma a yi sɔnɔn,
 bayo Alatala a findima nɛn yire magenla ra a
 xɔlɔni.

Naxan yo na dangu Babilɔn yi,
 na kanna yigitɛgɛma nɛn,
 a kolin a kala kii ma.”

14 “Ɛ ti Babilɔn yɛngɛ xinla ma a rabilinna birin yi,
 ɛ tan xali wonle!
 Ɛ a bun,

ɛ xalimakunle birin woli a ma!
 Bayo a bata yulubin liga Alatala ra.

15 Ɛ yɛngɛ so sɔnxɔn nate a ma yiren birin yi!
 E minima nɛn e yɛtɛ dɛntɛgɛdeni
 e yiine yitexi.

A sangansone birama nɛn,
 a taa makantan yinne yi kala.
 Bayo Alatala bata a gbeen nɔxɔ.
 Ɛ gbeen nɔxɔ a ma!
 Ɛ a liga a ra
 alo a ligaxi bonne ra kii naxan yi.

16 Ε sansi siine nun bogise xabane raxəri e bode
 xɔn Babilɔn yi.
 Halagi tiina silanfanna fama nɛn,
 birin xa xεtε a konni,
 birin xa a gi, siga a yamanani.”

17 “Isirayila yamaan bata findi xuruse tununxin
 na
 yatane naxan kedixi.
 Asiriya mangan nan singe yi a yengεma.
 Dɔnxɛn na, Babilɔn mangan Nebukadanesari nan
 a halagi.”

18 Nanara, Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayi-
 laa Ala ito nan falaxi, a naxa, “N Babilɔn mangan
 nun a yamanan muxune kεwanle saranma e ra
 nɛn alo n Asiriya mangan liga kii naxan yi.

19 Koni, n mɔn xεtεma nɛn Isirayila ra
 alo xuruse kuruna a sansanni,
 e yi e dεge Karemele geyaan nun Basan yire ma-
 texin fari.
 E lugoma nɛn Efirami geya yiren nun Galadi ya-
 manani.”

20 Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
 “Na lɔxɔne nun na waxatini,
 muxune Isirayila yamaan hakεne funfun fenma
 nɛn,
 koni a sese mi luma na.
 E Yuda yamaan yulubine xɔn fenma nɛn,
 koni sese mi toε.
 Bayo n na yamaan muxu dɔnxɛn naxanye lu e nii
 ra,
 n ne yulubine xafarima nɛn.”

21 “Ε fu Meratayin yamanan ma,
 e nun Pekodo kaane!

Ɛ e sagatan, Ɛ e birin naxɔri.
N na Ɛ yamarixi naxan birin na,
Ɛ ne liga.”

Alatalaa falan nan na ra.

²² “YengƐ so sɔnxɔne nan tun tema yamanani.

Naxankata gbeen na a ra.

²³ Ee! Yamanan naxan senbƐ gbo a birin xa,
na bata kala, a halagi!

Ee! Babilɔn bata findi yamana rabɛɲinxin na!

²⁴ Babilɔn kaane,
n bata lutin nati Ɛ yƐƐ ra,
Ɛ yi Ɛ suxu a ra,

benun Ɛ xa a fe kolon.

E yi Ɛ li na, e yi Ɛ suxu,

amasɔtɔ Ɛ bata n tan Alatala yengƐ.

²⁵ Alatala bata a yengƐ so seene ramini e rama-
radeni a xɔlɔni.

Marigina Alatala Senbɛn Birin Kanna wanla kema
nen

Babilɔn kaane yamanani.

²⁶ Ɛ fa a xili ma keli yire makuyene yi.

Ɛ a sagane rabi,

Ɛ yi a nafunle yitaxun

alo sansi kɛsɛne

Ɛ yi e birin kala,

sese nama lu a yii.

²⁷ Ɛ a turane birin faxa,

Ɛ e birin xali e faxadeni!

Gbalon na a ra e xa,

bayo e lɔxɔn bata a li,

e kɛwanle saranma e ra waxatin naxan yi.”

²⁸ “Muxu gixine xuiin nan ito ra,
naxanye minixi yengɛni Babilɔn yi,

e fa a rali Siyon taani
 a Alatala en ma Ala bata a gbeen 𐎠𐎢𐎡𐎠 a batu
 banxina fe ra.

29 𐎧 xali wonle xili e xa fa Babilōn xili ma,
 naxanye fatan xalimakunla wole.
 𐎧 daaxadene yitōn a rabilinni,
 muxu yo xun nama mini ayi.
 𐎧 e saranna fi e kewanle ra,
 ε a liga e ra
 alo e a liga bonne ra kii naxan yi!
 Bayo a bata murute Alatala xili ma,
 Isirayila Sariṇandena.

30 Nanara, yaxune a banxulanne faxama nen taan
 yama malandene yi,
 a sofane birin yi halagi na lōxōni,”
 Alatalaa falan nan na ra.

31 Marigina Alatala Senben Birin Kanna falan ni ito
 ra, a naxa,
 “𐎧 tan yete yigbone,
 n bata keli ε xili ma.
 𐎧 kewanle saranma ε ra waxatin naxan yi,
 na bata a li.

32 Yete yigbone e sanna radinma nen,
 e bira,
 muxu yo mi e rakelima.
 N teen soma nen e taane ra,
 a yi e rabilinne birin gan.”

33 Alatala Senben Birin Kanna yi falani ito ti, a
 naxa,
 “Isirayila kaane nun Yuda kaane birin
 𐎠𐎢𐎡𐎠kataxi.
 Muxun naxanye e suxi konyiyani,

ne tondixi e bepinne.

³⁴ Koni e xunbamaan senben gbo,
a xili nen Alatala Senben Birin Kanna.
A e xun mayengema nen
alogo a xa bɔne xunbenla sɔtɔ e yamanan xa,
a yi Babilɔn kaane yimaxa.”

³⁵ Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
“Yengen kelima nen Babilɔn kaane xili ma!
Yengen kelima nen muxune birin xili ma
naxanye dɔxi Babilɔn yi,
e nun e kuntigine nun e fekolonne.

³⁶ Yengen kelima nen e yiimatone xili ma,
e yi findi daxune ra!
Yengen kelima nen e sofane xili ma,
e yi lu gaxuni!

³⁷ Yengen kelima nen e soone nun e yenge so won-
torone xili ma,
e nun siya basanxine birin xili ma
naxanye dɔxi a yi,
e sofane yi lu alo naxanle!
Yengen kelima nen e nafunle xili ma,
e birin yi ba e yii!

³⁸ Ala xa igen nan e xudene yi,
e xɔri!
Bayo suxure yamanan nan a ra,
e xaxinla bata nan gaxu feene bun.

³⁹ Nanara, burunna subene nun kankone luma
nen Babilɔn yi,
a findi dangaranfulene konna ra.
Muxu yo mi fa luma a yi,
a yigelima nen
han mayixeten nun mayixete,

40 alo Ala Sodoma nun Gomora nun e rabilinna
taane halagi kii naxan yi.

Muxu yo mi fa luma a yi,
adamadi yo mi fa dɔxε na,”

Alatalaa falan nan na ra.

41 “Yamaan fama nɛn
sa keli sogeteden kɔmɛnna ma,
siya gbeen nun manga sɛnbɛmane fama nɛn
sa keli fɔ bɔxɔn danna ra.

42 E sofane fama nɛn xanle nun dɛgɛmane ra e yii.

E ɲaxu,

e mi kininkininna kolon.

E xuiin minima nɛn alo fɔxɔ igena,

e nɛma fama e soone fari.

E fama nɛn safa yɛɛn ma,

e yɛngɛn so e bode xɔn

alo muxu kedenna.

E fama Babilɔn taa faɲin nan yɛngɛde yi!

43 Babilɔn mangan to na feen xibarun mɛ,

a gaxu, a fangan yi ɲan

alo ɲaxanla naxan dii barini.

44 N luma nɛn alo yatan

naxan xaɲɛxin minima fɔtɔnni Yurudɛn baan dɛ,

a siga sube fendeni yire faɲini.

N ne kedima nɛn e yamanani saɲɲa ma kedenni,

n naxan sugandixi,

n sa na dɔxɔ na.

Bayo, nde maliga n tan na?

Nde n yamarɛ?

Xuruse rabaan mundun n yɛɛ ratiyɛ?”

45 Nanara, ε tuli mati Alatalaa fe ragidixin na
Babilɔn xili ma,

a feen naxanye yitɔnxi Babilɔn kaane yamanan
xili ma.

E luma nɛn
alo xuruse diin naxanye suxuma e xali,
e dɔxɔden yi yigeli yati!

⁴⁶ Dunuja muxune na a mɛ
a Babilɔn bata suxu yɛngɛni,
siyane yimaxama nɛn,
e gbelegbele xuini te.

51

¹ Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“N kala ti foyen nafama nɛn Babilɔn
nun Lebo-Kamayi* muxune birin xili ma.

² N xɔɲɛne xɛma nɛn Babilɔn xili ma
naxanye a fintanma alo maala,
a muxune birin yi kedi
alo se dagina.

Bayo e fuma nɛn a ma
keli yiren birin yi gbalon lɔxɔni.

³ Ɛ xalimakunle woli ɛ yaxune xalimakuli wonle
xili ma,
e nun wasodene kanke yɛ masansanne ragodoxi
naxanye ma!

Ɛ nama diɲa e sofa yo ma!
Ɛ e sofa ganla birin faxa.

⁴ E maxɔlɔxine xa lu biraxi Babilɔn yamanan xun
xɔn,
e sɔxɔnxin yi lu saxi Babilɔn taan kirane xɔn.

⁵ Bayo Ala mi Isirayila yamaan nun Yuda yamaan
nabeɲinxi,

* **51:1: *Lebo-Kamayi*** findixi wundo falan nan na naxan bunna
nɛn fa fala “Babilɔn kaane.”

Alatala Senben Birin Kanna,
hali e yamanan to rafexi yulubine ra Isirayilaa
Sariɗanden yεε ra yi.

6 Ɛ gi, ε mini Babilɔn yi,
birin xa a niin makata,
alogo ε nama faxa Babilɔn kaane hakene fe ra!
Bayo Alatala gbeeɗɔxɔ waxatin bata a li,
Ala Babilɔn kaane saranma nɛn
alo a lan e ma kii naxan yi.

7 Babilɔn yi findixi xεma igelengenna nan na
Alatala yii,
dunuɗa muxune birin xunna firifiri naxan kui
dɔlɔ ra.
Siyane bata a dɔlɔn min,
e xunne yi keli e ra.

8 Babilɔn taan bata kala,
a bata kala!
Ɛ gbelegbele a fe ra!
Ɛ senna fen naxan sama a furen dε!
Waxatina nde, a yalanma nɛn.

9 'Nxu wa nɛn Babilɔn dandan feni,
koni a mi nɔε yiyalanɗε.
Nayi, en na a raberin.
Birin xa siga a konyi.

Bayo kitin naxan nagidixi a xili ma,
na feen bata te han kore xɔnna.'
10 'Alatala bata en xun mayεngε kitin sa.
Ɛ fa, en sa Alatala,
en ma Ala kεwanla yεba Siyon taani.' "

11 "Ɛ xalimakunle ralemun!
Ɛ wure lefane tongo!
Alatala bata Mede mangane radin Babilɔn xili ma
bayo a bata a kala feen nagidi.

Alatala a gbeen ɲɔxɔma nɛn a batu banxina fe ra.

12 Ɛ taxamasenne yite

alogo muxune xa siga yengɛ sodeni

Babilɔn taan makantan yinne xɔn!

Ɛ xun makantan muxune fari sa,

ɛ yi kantan tiine ti!

Ɛ sofane yitɔn yaxune xili ma!

Bayo Alatala naxan nagidixi,

a na rakamalima nɛn

a naxan falaxi lan Babilɔn kaane ma.

13 Ɛ tan naxanye dɔxi baa gbeene de

nafulu gbeena ɛ tan naxanye yii,

ɛ raɲanna bata a li,

danna fa sama ɛ siimayaan na nɛn.”

14 Alatala Ɛnben Birin Kanna bata a kɔlɔ a yete yi,
a naxa,

“N taani ito rafema nɛn yaxune ra yati,

e wuya alo tuguminne,

e yi e nɔ sɔtɔ xuini te ɛ xili ma sɛwani.”

Nabi Yeremi 10.12-16

15 “Ala nan bɔxɔ xɔnna daxi a senbeni,

a yi dunuɲa betɛn sa a fe kolonna xɔn,

a kore walaxani bandun a xaxilimayani.

16 A na a xui ramini,

tulen yi a malan kore,

a kundaan nafa,

sa keli bɔxɔn danne ra.

A yi galanna nun tulen nafa,

a foyen namini a ramaradeni.

17 Muxune birin bata findi xaxilitarene nun
fekolontarene ra.

Xɛma rawanle birin yagixi

lan e sawura rafalaxine fe ma,
 bayo wulen nan e suxurene ra,
 nii yo mi e yi.

¹⁸ Fe fuun nan e ra,
 wali magelexina.

E halagi waxatin na a li,
 e raxarima nen.

¹⁹ Koni Yaxuba gbee Ala mi luxi
 alo e tan.

Bayo a tan nan seen birin daxi.

A tan nan gbee Isirayila bɔnsɔnne ra.

A xili nen Alatala Senben Birin Kanna.”

Babilɔn taan nananna fe

²⁰ “Babilɔn kaane, ε lu nen n xa
 alo sinbena, yεngε so se faɾina,
 n yi siyane raxuya ayi ε ra,
 n yi yamanane kala ε xɔn.

²¹ N soone nun soo ragine raxuyaxi ayi ε tan nan
 na,

e nun yεngε so wontorone nun a ragi muxune,

²² e nun xεmεne nun ɲaxanle,

e nun fonne nun dii ɲɔrɛne,

e nun banxulanne nun sungutunne,

²³ e nun xuruseene nun xuruse rabane,

e nun xεε biine nun e ɲingene,

e nun yamana kanne nun kuntigine.

²⁴ Babilɔn taan nun a muxune fe ɲaxin naxanye
 ligaxi Siyon taan na,

n na kewanle saranma nen e ra ε yetagi,”

Alatalaa falan nan na ra.

²⁵ “N kelima nen ε xili ma, Babilɔn kaane.

ε tan naxanye maxɔdɔxɔ kala tideni

alo geyana,

ε tan naxanye bəxən birin halagima!
 N na n yiini bandunma nən ε xili ma,
 n yi ε taan makutukutu
 keli gεmεne xuntagi
 n yi ε konna findi geya ganxin na,”
 Alatalaa falan nan na ra.
²⁶ “Gεmε mi sətε ε konni,
 naxan findε banxin tongon ma gεmε kenden na
 banxin nəε beten sε gεmεn naxan na.
 Amasətə ε konna luma nən kalaxi han habadan,”
 Alatalaa falan nan na ra.
²⁷ “E taxamasenni te yamanani!
 E xətaan fe siyane tagi!
 E siyane yitən, e xa a yengε,
 ε Ararati nun Minni nun Asikenasi yamanane xili
 a yengεdeni!
 E sofa ganle kuntigin dəxə
 a xa yengεn xun mato a ra Babilən xili ma!
 E soone rasiga a xili ma
 naxanye wuya alo tuguminne.
²⁸ E siyane yitən, e xa sa a yengε,
 Medene mangane nun e yamana kanne nun e
 kitisane birin
 e nun yamanan naxanye birin e nəən bun ma.
²⁹ Alatala yengεn naxan yitənxi Babilən kaane xili
 ma,
 na na rakamali waxatin naxan yi,
 a Babilən yamanan findi yire yigenla ra
 muxu yo mi luma dənaxan yi habadan,
 nayi bəxə xənnə xuruxurunma nən,
 a yimaxa.
³⁰ Babilən sofane bama nən yengεn səε,
 e so e yire makantanxine yi,

e sɛnbɛn na ɲan.

E luma nɛn alo ɲaxanle.

Tɛɛn soma nɛn e taan banxine ra,
e taa makantanxin yinne so dɛɛne birin kalama
nɛn.

³¹ Xɛrane gixin fama nɛn xɛrane fɔxɔ ra
a faladeni Babilɔn mangan xa,
fa fala yaxune bata e taan yiren birin tongo
yɛngɛni,

³² kirane bata suxu,
tɛɛ dara yirene ganma,
gaxun bata sofane suxu.”

³³ Amasɔɔ Alatala Sɛnbɛn Birin Kanna, Isirayi-
laa Ala ito nan falaxi, a naxa,
“Babilɔn taan malaxunma nɛn
alo se bɔnbɔ lonna
a nɛma yibodonma waxatin naxan yi.
Se xaba waxatina a limaan ni i ra a xa.”

³⁴ Yerusalɛn kaane a falama, e naxa,
“Babilɔn mangan Nebukadanesari bata en naxɔri,
a yi en ma taani maxa
alo goron kui genla.
A bata en gerun alo ninginangana,
a lugo en yii se faɲine ra,
a mɔn yi en baxun.”

³⁵ Siyon kaane a falama, e naxa,
“Babilɔn kaane gbalon naxan saxi en fari,
Ala xa na sa e fan fari!”
Yerusalɛn kaane a falama, e naxa,
“Babilɔn kaane faxan naxanye ti en konni,
Ala xa na wunla goronna lu e xun ma.”

³⁶ Nanara, Alatala ito nan falaxi, a naxa,
“N na ε xun mayɛngɛma nɛn,

n na ε gbeen ɲɔxɔma nɛn,
n yi Babilɔn yamanan baa gbeen xɔri,
n yi a baan xunna xara.

37 N Babilɔn taan kalama nɛn,
a findi gɛmɛ malanxine ra,
e nun kankone kurudena.
A fe yi magaxu ayi,
muxune yi kolin a kala kii ma.
Muxu yo mi dɔxɛ a yi.

38 A muxune xarɛ alo yatane,
e wurundunma alo yata sɛnbɛmane.

39 Koni e na kunfa ɲaxi ra,
n donse donna yitɔnma nɛn e xa
e yi n ma xɔlɔn dɔlɔn min
han e xunna yi keli e ra,
e yi xi habadan,
e mi fa keɛ mumɛ!”
Alatalaa falan nan na ra.

40 “N yi e xali
alo yɛxɛɛ diine na siga e faxadeni,
alo kontonne nun kɔtɔne.”

41 “Ee! Sesaki† taan suxuma nɛn!
A tan naxan matɔxɔma bɔxɔ xɔnna taane birin yɛ!
Ee! Babilɔn taan naxɔrima nɛn siyane tagi!”

42 “Fɔxɔ igen sama nɛn Babilɔn bɔxɔn xun ma,
a mɔrɔnne yi dangu a fari.‡

43 A taane kalama nɛn,
a findi bɔxɔ xaren nun tonbonna ra,
muxu yo mi dɔxɛ yamanan naxan yi,

† **51:41: Sesaki** findixi wundo falan nan na naxan bunna nɛn fa fala “Babilɔn taana.” ‡ **51:42: Igen mɔrɔnne:** alo foyen na so igeni.

adamadi yo mi dangue denaxan yi.

⁴⁴ N Beli suxuren naxankatama nen,

Babilon taana ala.

A naxan gerunxi,

n na bama a de nen.

Siyane mi fa luma sigε a ma sonon.

Babilon taan makantan yinne yatin birama nen.

⁴⁵ N ma yamana, ε mini a yi,

birin xa a niin makata!

ε masiga Alatalaa xolo gbeen na!

⁴⁶ ε nama tunnaxolo ε ma,

ε nama gaxu feene yeε ra

naxanye xinla mema yamanani!

Bayo fena nde xinla mema nen to fari,

fe gbete xinla yi me faraxi.

E naxa, a gbalon na a ra yamanani, hanma

mangana nde bata keli nde xili ma.

⁴⁷ Nanara, loxone fama,

n Babilon suxurene naxankatama loxon naxanye
yi.

N na e yamanan birin nayarabima nen

a faxa muxune binbine birin yi lu biraxi taan xun
xon.

⁴⁸ Naxanye birin kore xonna nun boxo xonna ma,

ne e xuini tema nen Babilon xili ma sewani,

bayo halagi tiine fama nen a xili ma

sa keli sogeteden komenna ma,”

Alatalaa falan nan na ra.

⁴⁹ “Babilon taan kalama nen Isirayila faxa muxune
fe ra

alo muxune bata faxa dunuɲa yiren birin yi

Babilon taana fe ra kii naxan yi.

⁵⁰ ε tan naxanye mi faxaxi yengeni,

ε gi, ε nama ti de!

Ɛ nɛma sa yamana makuyeni,
 ɛ miri Alatala ma,
 Yerusalɛn ma fe yi lu ɛ bɔɲɛni!”

⁵¹ Yamana a falama nɛn, e naxa,
 “En yagi nɛn,
 en to konbi ti xuine mɛ,
 yagin yi lu en yɛtagi,
 bayo xɔɲɛne bata so yire sariɲanxine yi Alatalaa
 banxini.”

⁵² Alatalaa falan ni ito ra, a naxa,
 “Lɔxɔne fama,
 n suxureni itoe ɲaxankatama lɔxɔn naxanye yi,
 muxu maxɔlɔxine kutun xuiin yi mini e yamanan
 birin yi.

⁵³ Hali Babilɔn taan te tiyɛ
 han kore xɔnna,
 a yire makantanxine yi so raxɔlɔ ayi,
 n halagi tiine rafama nɛn a xili ma,”
 Alatalaa falan nan na ra.

⁵⁴ “Gbelegbele xuiin tema nɛn Babilɔn taani,
 gbalo gbeen naba xuiin mɛma nɛn Babilɔn kaane
 yamanani.

⁵⁵ Bayo Alatala Babilɔn kalama nɛn,
 a yi a xui gbeen dan.
 Yaxune fa xuiin minima nɛn
 alo fɔxɔ igen mɔrɔnne xuxu xuina,
 e yi sɔnxɔ alo kuye sarinna.

⁵⁶ Halagi tiin fama nɛn Babilɔn taan xili ma,
 a yi a sofane suxu, a yi e xanle kala.
 Bayo Ala nan Alatala ra
 naxan a gbeen ɲɔxɔma,
 a muxune birin saran e kɛwanle ra.

⁵⁷ N na n ma xɔlɔn dɔlɔn fima a kuntigine
 nun a fe kolonne ma nɛn

han e xunne yi keli e ra,
 e nun a yamana kanne nun a kitisane nun a
 sofane,
 e yi xi habadan,
 e mi fa keƙe sɔnɔn!”
 Mangana falan nan na ra,
 naxan xili Alatala Senben Birin Kanna.

⁵⁸ Alatala Senben Birin Kanna ito nan falaxi, a
 naxa,

“Babilɔn taan makantan yin gbeene rabirama nen,
 a taan so de gbeene yi gan.

Nayi, siyane e yete yixadanma fuyanna nin,
 yamanane muxune wali xɔnne sa luma teen nin.”

⁵⁹ Nabi Yeremi na falane nan xeraya so Neriya
 dii xemen Seraya yii, Maxiseya mamandenna,
 kuntigi gbeena nde, a to siga Babilɔn yi e nun Yuda
 mangan Sedeki, na mangayaan je naaninden
 ma.

⁶⁰ Gbalon naxan birin yi lanma a xa Babilɔn sɔto,
 Yeremi yi ne birin sebe kedini kui, a falan naxanye
 birin sebe lan Babilɔn ma.

⁶¹ Yeremi yi a fala Seraya xa, a naxa, “I na
 so Babilɔn yi waxatin naxan yi, falani itoe birin
 xaran i xuini texin na,

⁶² i yi a fala, i naxa, ‘Alatala, i tan yeteen nan
 falan tixi be xili ma alogo a xa kala, alogo muxune
 nun dali seene nama fa lu a yi sɔnɔn, a findi yire
 rabexin na han habadan!’

⁶³ I na yelin kedini ito xaranje, i gemen xidi a ra,
 i yi a woli Efirati baan tagi.

⁶⁴ Na xanbi ra, i naxa, ‘Awa, Babilɔn taana fe
 godoma ikiini, a mi a sote gbalon na mumε, Ala
 naxan nafama a xili ma. A yamaan taganma nen.’
 ”

Yeremi a falane danna ni ito ra.

52

Babilɔn mangan yi Sedeki suxu

*Mangane Firinden 24.18-20 nun Taruxune
Firinden 36.11-16*

¹ Sedeki findi mangan na a ƚEE mɔxɔɗEN nun kedenden nan ma, a yi ƚEE fu nun keden ti mangayani Yerusalɛn yi. A nga yi xili nɛN Xamutali Yeremi a dii tɛmɛna, Libina kaana.

² Naxan ƚaxu Alatala yEE ra yi, a yi na liga alo Yehoyakimi a liga kii naxan yi.

³ Na liga Alatala xɔlɔn nan ma fe ra Yerusalɛn nun Yuda xili ma, a yi wama naxanye ba feni a yɛtagi. Sedeki fan yi murute Babilɔn mangan xili ma.

*Yeremi 39.1-10 nun Mangane Firinden 25.1-21
nun Taruxune Firinden 36.17-20*

⁴ Sedeki a mangayaan ƚEE solomanaaninden kike fuden xi fude lɔxɔni, Babilɔn mangan Nebukadanesari nun a ganla birin yi fa Yerusalɛn xili ma, e yi daaxadeni tɔn a yɛtagi, e yi yire makantanxine ti a rabilinna birin yi.

⁵ E lu taan yenge han Manga Sedeki a mangayaan ƚEE fu nun kedendena.

⁶ Na ƚEEEN kike naaninden xi solomanaaninde lɔxɔni, kamɛn yi gbo ayi taani, donse mi yi fa yamanan muxune yii.

⁷ Nayi, Babilɔn ganla yi taan yinna yirena nde rabira. KɔEEEN na, hali Babilɔn kaane to yi taan nabilinxi, Yuda sofane birin yi e gi, e dangu taan makantan yin firinne longonna ra, e sa mini taan so dEEEN na mangana nakɔɔn dexɔn. Sofane yi e

gi, e nun mangan yi siga Araba tonbonna lantaan mabinni.

⁸ Koni, Babilon sofa ganla yi mangan sagatan, e sa Manga Sedeki li Yeriko meremere ne yi, a ganla birin yi xuya ayi e masiga a ra.

⁹ E yi mangan suxu e siga a ra Babilon mangan fema Ribila taani, Xamata yamanani, a yi sa a makiti menni.

¹⁰ Babilon mangan yi Sedeki a diine koɛ raxaba a yetagi, a mon yi Yuda yamanan muxu gbeene fan birin faxa Ribila taani.

¹¹ A yi Sedeki yene soxonje ayi, a yi a xidi sula yolononna ra, a siga a ra Babilon yi, a sa a sa kasoon na han a faxa.

Yerusalen kala fena

Mangane Firinden 25.8-21 nun Yeremi 39.8-10

¹² Kike suulunden xi fude loni, Babilon mangan Nebukadanesari a mangayaan je fu nun solomanaaninden ma, mangan kantan muxune xunna Nebusaradan naxan yi walima Babilon mangan xa, na yi fa Yerusalen yi.

¹³ A yi ten so Alatala Batu Banxin na e nun mangana banxin nun Yerusalen banxine birin. A yi banxi kendene birin gan.

¹⁴ Babilon sofa ganla naxan birin yi mangan kantan muxune xunna foxo ra, ne yi Yerusalen yinne birin kala.

¹⁵ Yigelitona ndee nun yamaan muxu donxen naxanye yi luxi taani, mangan kantan muxune xunna Nebusaradan yi ne xali konyiyani, e nun yirawali donxene, e nun naxanye bata yi e yete sa Babilon mangan sagoni.

16 Koni Nebusaradan yi yiigelitona ndee lu ya-manani alo manpa bili siine nun xεε biine.

17 Sula senbetenna naxanye yi Alatala Batu Banxini, Babilon kaane yi ne kala, e nun ige maxali wontorone nun ige ramara se sula daxi gbeena, e yi siga na sulan birin na Babilon yi.

18 E yi tundene nun tεε ko seene nun lenpu ratu seene nun wuli xuya goronne nun se sa lefane birin tongo e nun wali se sula daxin naxanye birin yi rawalima Ala Batu Banxini.

19 Mangan kantan muxune xunna mon yi barame nun wusulanna gan wurene nun wuli xuya goronne nun tundene nun lenpu doxo seene nun se sa lefane nun minse saraxa raboxon goronne tongo, a xema daxine nun gbeti fixe daxine birin.

20 Senbeten firinna nun ige ramara se gbeen nun turaan sawura fu nun firinna naxanye yi tixi a bun e nun ige maxali wontorone Manga Sulemani naxanye rafala Alatala Batu Banxin xa, ne birin sula daxin nan yi a ra naxanye binyen xasabin mi yi noε yate.

21 Senbeten kedenna yi mate nongonna ye fu nun solomasexe, lutin nongonna ye fu nun firin nan yi a rabilinpe, a kui genla nan yi a ra, a yigboon yi yii soli naanin sa liye.

22 Konden yi a xunna, naxan yi mate nongonna ye suulun, a konden yi rayabuxi sula yolonxon yalane nun girenada wudi bogi sawura sula daxine nan na. Senbeten firinden fan yi na kii nin e nun a rayabu kiina.

23 Girenada wudi bogin sawura tonge solomanaanin e nun sennin nan yi rafalaxi

senbetenna dexonne ma. E birin malanxina, girenada wudi bogin sawura keme nan yi sula yalaan nabilinni.

²⁴ Mangan kantan muxune xunna yi saraxarali kuntigin Seraya suxu, e nun saraxarali firinden Sofoni nun den kantan muxu saxanne.

²⁵ A yi sofa kuntigina nde suxu e nun xeme solofere mangana muxune ye naxanye yi taani, e nun sofa kuntigina sebeli tiina, naxan yi sofa nenene xinle sebema, e nun Yuda kaane muxu tonge senninna naxanye yi taani.

²⁶ Mangan kantan muxune xunna Nebusaradan yi e tongo, a siga e ra Babilon mangan fema Ribila taani.

²⁷ Babilon Mangan yi yamarin fi, e yi e faxa Ribila taani Xamata yamanani. Yuda kaane siga konyiyani na kii nin, e makuya e yamanan na.

²⁸ Nebukadanesari muxun naxanye suxu, a siga e ra konyiyani, ne nan itoe ra: A mangayaan jee soloferedeni, a siga Yahudiyani muxu wuli saxan muxu moxonnen nun saxan nan na.

²⁹ Nebukadanesari a mangayaan jee fu nun solomasexedeni, a siga muxu keme solomasexe muxu tonge saxan e nun firin nan na, a naxanye suxu Yerusalen yi.

³⁰ Nebukadanesari a mangayaan jee moxonnen nun saxandeni, mangan kantan muxune xunna Nebusaradan siga Yahudiyani muxu keme solofere muxu tonge naanin nun suulun nan na konyiyani. E birin malanxina, muxu wuli naanin muxu keme sennin.

*Babilon Yoyakin xaraya fena
Mangane Firinden 25.27-30*

³¹ Yuda mangan Yoyakin suxun ƚεε tonge saxan e nun soloferedeni, Babilɔn mangana Ewili-Merodaki a mangayaan ƚεε fɔlɔni, a yi hinan Yuda mangan Yoyakin na, a yi a ramini kasoon na, na ƚεεn kike fu nun firinden xi mɔxɔƚεεn nun suulunde lɔxɔni.

³² A yi fala faƚin ti a xa, mangan bonna naxanye yi a fεma Babilɔn yi, a yi a tiden mate ne birin xa.

³³ A yi a kasorasa dugine masara, Yoyakin yi a dεge mangana tabanla ra a siimayaan birin yi.

³⁴ A makoon yi seen naxanye ma lɔxɔ yo lɔxɔ, Babilɔn mangan yi lu ne soε a yii a siimayaan birin yi han a faxa lɔxɔn naxan yi.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012
Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unported disponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78